

ANNA KK

ASOCIACE NEVTLÁDNÍCH NEZISKOVÝCH AKTIVIT KARLOVARSKÉHO KRAJE

METODIKA TRANS FORMACE

Asociace nevládních
neziskových aktivit
Karlovarského kraje

Metodika transformace NNO vznikla za laskavé podpory Karlovarského kraje.

Autorem Metodiky transformace je JUDr. Lenka Deverová a ANNA KK, o. s.

OBSAH

OBSAH	5
Seznam použitých zkratk	8
ÚVOD	9
Proces transformace občanských sdružení ve vazbě na nový občanský zákoník	10
Základní informace o existujícím OS	10
Jak postupovat v situacích, které mohou nastat	13
Podstatné právní úkony spojené s konkrétními variantami další existence OS	16
Rozhodnutí OS o setrvání v právní formě spolku podle NOZ a o přizpůsobení stanov NOZ	16
Přeměna OS na ústav podle NOZ (postup podle §183 NOZ)	19
Proces transformace obecně prospěšných společností na ústav	22
ve vazbě na nový občanský zákoník	22
Základní informace o existujícím OPS	22
Jak postupovat v případě, že se ústav ze shora uvedených důvodů a z dalších důvodů, která vyplývají z konkrétní situace OPS rozhodne pro transformaci na ústav	23
Přílohy	26
Seznam příloh:	26
Návrh upravených stanov OS podle NOZ (možno přijmout až po 1. 1. 2014)	26
Návrh příloh k zápisu OS do spolkového rejstříku	33
Návrh rozhodnutí o změně právní formy OS na ústav	35
Návrh příloh k zápisu ústavu do rejstříku ústavů	40
Návrh rozhodnutí o změně právní formy OPS na ústav	44
Návrh příloh k zápisu ústavu do rejstříku ústavů	49
ZÁKON č.89/2012 Sb.	53
OBECNÁ ČÁST	53
PŘEDMĚT ÚPRAVY A JEJÍ ZÁKLADNÍ ZÁSADY	53
Soukromé právo	53
Užití předpisů občanského práva	55
Právnícké osoby	56
Obecná ustanovení	56
Veřejné rejstříky právníckých osob	56
Ustavení a vznik právnícké osoby	57
Název	58
Sídlo	59
Přemístění sídla	60
Účel právníckých osob	61
Veřejná prospěšnost	62
Orgány právnícké osoby	63
Jednání za právníckou osobu	65

Zrušení právnické osoby	67
Přeměna právnické osoby	68
Zánik právnické osoby	70
Likvidace	71
Korporace	76
Obecně o korporacích	76
Spolek	76
Založení spolku	77
Ustavující schůze	78
Vznik spolku	79
Pobočný spolek	79
Členství	80
Seznam členů	81
Zánik členství	81
Organizace spolku	82
Nejvyšší orgán spolku	83
Členská schůze	83
Dílčí členská schůze	85
Shromáždění delegátů	85
Náhradní zasedání členské schůze	85
Neplatnost rozhodnutí orgánu spolku	86
Kontrolní komise	87
Rozhodčí komise	87
Zrušení spolku	88
Likvidace spolku	88
Fúze spolků	89
Rozdělení spolku	92
Fundace	96
Obecně o fundacích	96
Nadace	97
Založení nadace	97
Statut nadace	99
Vznik nadace	99
Změna sídla nadace	99
Změna nadační listiny	100
Zvláštní ustanovení o změně účelu nadace	101
Vklady do nadace	102
Majetek nadace a nadační kapitál	104
Zvýšení nadačního kapitálu	105
Snížení nadačního kapitálu	106
Společná ustanovení	106
Přidružený fond	107
Nadační příspěvek	107
Náklady správy	108
Výroční zpráva	108
Správní rada	110
Dozorčí rada	111

Revizor	112
Zrušení nadace s likvidací	113
Přeměna nadace	114
Změna právní formy nadace na nadační fond	117
Nadační fond	118
Vznik nadačního fondu	119
Ústav	120
Název ústavu	120
Založení ústavu	120
Vznik ústavu	121
Ředitel	121
Správní rada	121
Statut ústavu	122
Výroční zpráva	123
USTANOVENÍ SPOLEČNÁ, PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ	123
USTANOVENÍ SPOLEČNÁ	124
Právnícké osoby	124
Důvodová zpráva k NOZ – právnícké osoby	127
Poděkování ANNA KK, o. s.	173

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

OS	Občanské sdružení
OPS	Obecně prospěšná společnost
NOZ	Nový Občanská zákoník
z.s.	Zapsaný spolek
OJsPZ	Organizační jednotky s právní způsobilostí

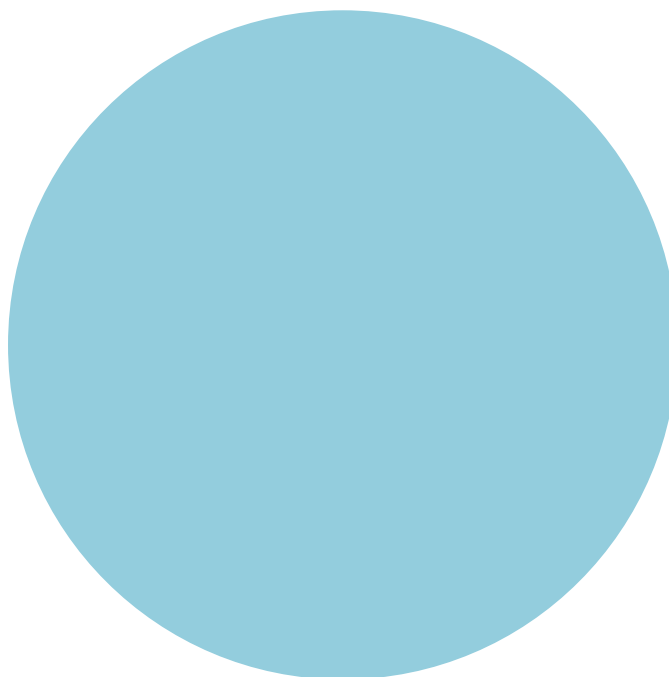
ÚVOD

Text, který se chystáte číst (studovat, použít při revizi stanov) nenahradí nastudování příslušných ustanovení zákona č. 89/2012 Sb. občanský zákoník a ani to není jeho smyslem. Berte jej spíš jako „průvodce“ k textu zákona nebo jako soupis doporučení k tomu, co v zákoně nepřehlédnout, na co se zaměřit, jak některá ustanovení zákona uchopit.

Text si přečtete celý.

Některé souvislosti se dají „vyčíst“ až když se seznámíte s celou problematikou. Podobně je to i s textem zákona. Nespokojte se s tím, že přečtete konkrétní ustanovení, studujte a snažte se porozumět celému tématu.

Provádění změn stanov nepodceňujte. Obzvlášť má-li stávající občanské sdružení složitější organizační strukturu – tj. vždy, pokud má organizační jednotky, konzultujte změny stanov, ne-li ve fázi přípravy, tak alespoň výsledný výstup, s právníkem. Ušetříte si tím v budoucnu rozhodně čas a možná i peníze.

PROCES TRANSFORMACE OBČANSKÝCH SDRUŽENÍ VE VAZBĚ NA NOVÝ OBČANSKÝ ZÁKONÍK

ZÁKLADNÍ INFORMACE O EXISTUJÍCÍM OS

Při zvažování dalšího postupu ohledně přizpůsobení se změnám právního řádu, týkajících se současných OS se doporučuje klást si následující otázky a vzít v úvahu k nim připojené komentáře:

a. Za jakým účelem je OS založeno?

Je třeba zvážit, jaký je skutečný účel a poslání OS, zda je jím činnost členů OS nebo jde o účely spočívající v činnosti ve prospěch veřejnosti, spojené zejména s aktivitami netýkajícími především samotných členů OS – sem patří poskytování služeb široké veřejnosti.

b. Jak velkou a aktivní má OS členskou základnu?

Základním znakem spolků podle NOZ je jejich fungující členská základna. Není rozhodné, zda jsou členové tři (minimální počet členů spolku) nebo má OS členů několik desítek či stovek. Členové musejí mít možnost aktivně ovlivňovat chod OS, a to buď tím, že mají rozhodovací pravomoc, kterou realizují prostřednictvím nejvyššího orgánu (členské schůze) nebo se přímo podílejí na činnosti spolku. Oba tyto přístupy znamenají fungující členskou samosprávu.

Ve vztahu k členské základně si OS může též klást otázku, zda členy potřebuje. V některých případech se může ukázat, že členská základna je jakýmsi brzdícím faktorem, že OS členy nepotřebuje.

c. Do jaké míry jsou členové OS současně jeho zaměstnanci?

Pokud je většina členů současně v OS zaměstnávána, nesplní OS základní požadavek existence OS a tato skutečnost může být důvodem nutnosti změnit právní formu OS.

d. Jaké jsou řídicí orgány OS a který z nich je statutární?

Struktura orgánů OS je primárně věcí úpravy v stanovách. Přestože NOZ upravuje fungování orgánů OS velmi podrobně, jedná se ve většině případů o úpravu tzv. dispozitivní, to znamená, že si OS může upravit své fungování dle svých potřeb a zvyklostí. NOZ upravuje dva základní

orgány – nejvyšší a statutární. Ve stanovách musí být oba tyto orgány jednoznačně určeny.

Mluvíme-li o orgánu statutárním, je to ten, který je oprávněn vystupovat jménem OS navenek a jeho rozhodnutí jsou pro vnitřní život organizace určující, pokud jsou v rámci pravomocí tohoto orgánu nebo takové osoby a nejsou zákonem nebo stanovami OS svěřeny jiné osobě.

Podle NOZ není vyloučeno, aby statutární orgán byl současně i orgánem nejvyšším pokud tak určí stanovy. Tento postup bude praktický u OS s malým počtem členů, 3-5 členů, kteří jsou všichni členy statutárního orgánu (výkonný výbor, předsednictvo, správní rada) a je nadbytečné, aby tito členové jednou vystupovali jako členové statutárního orgánu a jednou jako členové nejvyššího orgánu.

Určení orgánů a jejich role v OS (spolku) je důležité pro zvážení, jaké pozice mohou členové těchto orgánů zastávat po té, kdy NOZ nabude účinnosti.

e. *Má OS kontrolní orgán?*

NOZ nestanoví pro OS žádnou povinnost mít kontrolní orgán. Lze přepokládat, že povinnost mít kontrolní kolektivní orgán stanoví zákon o statusu veřejné prospěšnosti pro ty, kteří budou nositeli tohoto statusu. Povinnost mít kontrolní orgán upravoval zákon o statusu veřejné prospěšnosti, která však byl Senátem zamítnut.

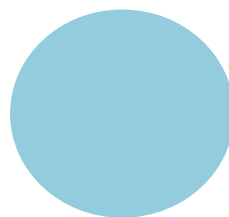
f. *Má OS organizační jednotky?*

Pokud má OS organizační jednotky s právní subjektivitou, platí pro ně to, že budou s účinností od 1. 1. 2014 považovány za pobočné spolky podle NOZ. OS jako tzv. spolek hlavní bude moci ve stanovách omezit právní subjektivita svých pobočných spolků.

g. *Má OS nějaké provozy nebo jiná zařízení?*

V případě, že OS provozuje nějaké zařízení, je to obvykle indikátor toho, že nejde o činnost výlučně spolkovou, ale spíše o činnosti zaměřené na hospodářskou činnost, na poskytování služeb nebo dokonce na podnikání. Tyto specifické situace je třeba pečlivě domyslet a volit podle toho jak změny vnitřní struktury a určení takových vnitřních jednotek, tak jejich začlenění do nových struktur po změně právního prostředí (v rámci OPS, spolku, ústavu, SD).

- h. Má OS pravidelné výdělečné činnosti, které lze považovat za podnikání?*
Podnikání je souvislá činnost za účelem zisku prováděná OS vlastním jménem. Důležité je, aby činnost byla souvislá, pravidelně opakovaná a ve smyslu hospodaření nezbytně nepřerušovaná – např. výroba zboží určeného k prodeji, pronájem nemovitostí, poskytování úplatných služeb, opakované organizování konferencí, poradenství za úplatu apod. Pokud tomu tak je, je třeba takovou činnost chápat jako činnost vedlejší.
- i. Jaký má OS majetek?*
Otázka majetku OS je důležitá z několika hledisek. Pokud majetek OS vznikl výlučně nebo převážně díky příspěvkům a darům jeho členů, je vcelku legitimní řešit i otázku, zda má být v případě rozpuštění OS takový majetek rozdělen mezi členy podle nějakých předem dohodnutých pravidel, nejlépe pravidel zakotvených do stanov OS. Pokud majetek vznikl převážně jako výsledek hospodaření OS, pak je důležité se interně dohodnout, jak s ním má být naloženo.
- j. Jak podrobně má OS upraveny svoje stanovy ve vztahu k NOZ?*
NOZ jak je naznačeno v části **Chyba! Nenalezen zdroj odkazů.. Chyba! Nenalezen zdroj odkazů.**, obsahuje NOZ řadu ustanovení, která jsou závazná pro spolek, pokud nemá ve svých stanovách ustanovení odpovídající lépe jeho potřebám. To je dobrý důvod k tomu, aby v rámci adaptace OS na podmínky NOZ si své stanovy upravil tak, aby mu lépe vyhovovaly, pokud mu nebudou plně vyhovovat ustanovení NOZ.
- k. Je možné zdůvodnit ponechání názvu OS beze změny po účinnosti NOZ?*
Pokud se OS rozhodne zůstat spolkem podle NOZ, může být aktuální otázka nezbytnosti měnit stávající název na název zahrnující slovo „spolek“, „zapsaný spolek“ nebo zkratku „z. s.“. NOZ v § 3042 stanoví, že to není nutné, pokud lze uvést důležité důvody pro zachování stávajícího názvu, zejména pokud byl tento název užíván dlouhodobě, je pro činnost nebo začlenění spolku něčím příznačný a nelze rozumně očekávat, že by jej bylo možné zaměnit s názvem PO, která není spolkem a také, že není názvem klamavým, tedy předstírajícím, že jde o spolek a přitom jde o PO, která by měla mít jinou právní formu. O akceptaci důvodů neupravit svůj název ani připojením zkratky z.s. bude rozhodovat soud při řízení o zápisu požadovaných údajů do rejstříku spolků.

JAK POSTUPOVAT V SITUACÍCH, KTERÉ MOHOU NASTAT

a. OS splňuje podmínky pro existenci spolku podle NOZ

V tomto případě provede OS důkladnou revizi současně platných stanov OS s cílem učinit vše potřebné k tomu, aby stanovy zahrnovaly vše, co zákon umožňuje upravit ve stanovách odlišně od ustanovení NOZ o spolcích. Pokud zásady zaváděné pro spolkové právo ustanovením NOZ jsou se stávajícími stanovami OS v souladu, nebo odpovídají představám členů OS a jejich potřebám, není nutné činit velké změny. Ale pokud by stanovy některá specifická ustanovení odlišná od znění NOZ neobsahovala, platí v zásadě ustanovení NOZ. Doporučuje se věnovat se otázce revize stanov velmi zodpovědně, neboť NOZ vnáší do života korporací a jmenovitě pak spolků celou řadu nových možností spojených s novou kvalitou právních vztahů, pravomocí a odpovědností.

Na OS je po nabytí účinnosti NOZ automaticky nahlíženo na spolek. Pokud se spolek rozhodne tuto právní formu dále neměnit, měl by v souladu s ustanovením § 3042 do dvou let od nabytí účinnosti NOZ upravit ve svých stanovách název tak, aby obsahoval slovo „spolek“ nebo slova „zapsaný spolek“ případně za jménem dovětek označující právní formu zkratkou „ z.s.“. Podle ustanovení § 3042 NOZ toto není nutné, pokud pro to existují důležité důvody, zejména pokud je dosavadní název používán dlouho a spolkový charakter je nesporný a všeobecně známý a příznačný, že nelze rozumně přepokládat jeho zaměnitelnost s obchodní korporací, fundací nebo ústavem.

b. Pobočné spolky

S přechodem do právního režimu podle NOZ se v souladu s § 3045 odst. 2 NOZ rovněž nahlíží na organizační jednotky s právní způsobilostí (OJsPZ) jako na pobočné spolky mateřského spolku. To ovšem znamená, že v souladu s § 228 NOZ každý takový pobočný spolek svoji právní subjektivitu nadále odvozuje od právní subjektivity mateřského (hlavního) spolku a specifická práva a povinnosti mu vymezují stanovy celého spolku. Rovněž název pobočného spolku musí obsahovat příznačný prvek názvu hlavního spolku a musí z něj vyplývat, že se jedná o pobočný spolek.

Statutární orgán hlavního spolku musí proto **do tří let** od nabytí účinnosti NOZ upravit své stanovy v části týkající se pobočných spolků a zároveň v této lhůtě musí doplnit údaje o pobočných spolcích ve veřejném rejstříku. Pokud tak spolek ve stanovené lhůtě neučiní, ztrácí

jednotky spolku právní subjektivitu. Tedy z právního hlediska splynou s hlavním spolkem a pozbývají všechna dosavadní práva.

c. OS využije po nabytí účinnosti NOZ jako spolek možnosti změny právní formy na ústav

Změna OS na ústav je vhodná u těch OS, která poskytují služby veřejnosti (sociální služby, zdravotnické služby, vzdělávací služby) a mají málo členů popř. jsou členové současně zaměstnanci OS.

Rozhodnutí o změně právní formy z OS na ústav se musí opírat o přesné vymezení činností, které bude ústav po změně právní formy realizovat. Na rozdíl od OPS není nutné v rozhodnutí o změně právní formy vymezovat podmínky poskytování služeb nebo zpřístupnění výsledků činnosti. OS musí dále určit osoby, na něž přenesou práva a povinnosti osob v postavení zakladatelů ústavů. OS musí rozhodnout o osobě ředitele, o členech správní rady a o členech dozorcí rady nebo revizora. Okamžikem zápisu ústavu do veřejného rejstříku zanikne všem členům OS členství a s ním spojená práva a povinnosti.

Podle § 183 NOZ při změně právní formy se právnická osoba-ústav neruší ani nezaniká, pouze se mění její právní poměry. Ústav tedy přejímá identifikační číslo OS a celou jeho dosavadní historii ve vztahu k bývalým, současným i budoucím klientům, sponzorům, dárcům, poskytovatelům grantů a celé veřejnosti.

Dále musí být poskytnut údaj o výši vkladu zakladatelů pro zahájení činnosti ústavu. Tento vklad může zahrnovat i nepeněžitě předměty (nemovitosti, patenty, autorská práva a pod.), sloužící účelu, pro který je ústav zakládán.

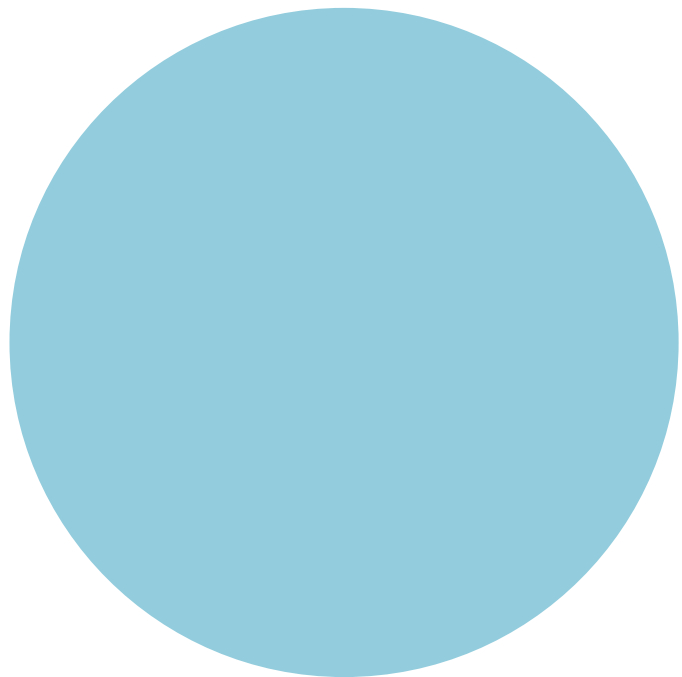
d. OS využije po nabytí účinnosti NOZ možnosti přeměny na sociální družstvo

Pokud OS má jako svoji převažující činnost vytváření podmínek pro začlenění společensky, sociálně, pracovní nebo zdravotně znevýhodněných osob do pracovního procesu nebo do společenského života, např. cestou provozování chráněných dílen, svépomocných montoven pomůcek, zaučování do nových profesí s využitím znalostí členů OS nebo má za cíl výstavbu nebo pomoc při výstavbě ubytovacích zařízení pro takové osoby apod., a pokud jsou přitom využívány místní zdroje a takové obecně prospěšné služby slouží především potřebám

obce, kde má OS sídlo (nebo kde mají sídla jeho pobočky), pak je rozumné zvážit po nabytí účinnosti NOZ možnost změny OS na sociální družstvo (SD), řídící se ustanoveními Hlavy VI, zejména pak §§ 758 – 773 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích a družstvech (dále jen „ZOKD“), který nabývá účinnosti totožně jako NOZ k 1. 1. 2014. Ti členové spolku, kteří jsou v pracovním poměru nebo jsou klienty nebo dobrovolníky, by se pak mohli stát členy SD.

e. OS se rozhodne ukončit svoji činnost

Krajní, nikoli však nerozumnou možností, může být u těch OS, která nevyvíjejí činnost a u nichž není předpoklad možné aktivizace, rozhodnout ještě v roce 2013 o dobrovolném rozpuštění OS. K ukončení činnosti OS může dojít i po 1. 1. 2014. Tento proces však bude odlišný. OS bude muset nejprve rozhodnout o svém zrušení, jmenuje likvidátora, který provede likvidaci a po ukončení likvidace podá návrh na výmaz OS ze spolkového rejstříku.

PODSTATNÉ PRÁVNÍ ÚKONY SPOJENÉ S KONKRÉTNÍMI VARIANTAMI DALŠÍ EXISTENCE OS

Po 1.1.2014 se na OS bude pohlížet jako na spolek. Ve lhůtě 3 let OS rozhodne o své další existenci – zůstane spolkem, změní svou právní formu na ústav nebo na sociální družstvo.

ROZHODNUTÍ OS O SETRVÁNÍ V PRÁVNÍ FORMĚ SPOLKU PODLE NOZ A O PŘIZPŮBENÍ STANOV NOZ

1. Rozhodnutí nejvyššího orgánu OS, resp. orgánu oprávněného rozhodovat o změně stanov, o tom, že bude dále působit jako spolek.
2. Rozhodnutí nejvyššího orgánu OS
 - do 1. 1. 2016 o úpravě jména spolku, nebo dojednání neměnnosti dosavadního názvu.
 - do 1. 1. 2017 o úpravě stanov OS, přizpůsobení se NOZ
3. Má-li OS organizační jednotky – pobočné spolky, rozhodnutí nejvyššího orgánu úpravou stanov o rozsahu právní způsobilosti pobočných spolků (lze omezit např. nakládání s nemovitostmi, nakládání v finančním majetkem apod.)

4. Rejstříkové řízení

Spolky

Návrh k rejstříkovému soudu na doplnění údajů: účel OS, název statutárního orgánu, identifikační údaje jednotlivých členů statutárního orgánu a vznik členství ve statutárním orgánu, počet členů statutárního orgánu, způsob jednání statutárního orgánu navenek, název nejvyššího orgánu, předmět vedlejší hospodářské činnosti, je-li vykonávána.

Podání k rejstříkovému soudu lze podat až po 1. 1. 2014. Podle §125 zákona č.304/2013 Sb. (rejstříkový zákon) předá ministerstvo vnitřní příslušným rejstříkovým soudům do 1 měsíce po dni nabytí účinnosti NOZ v elektronické podobě údaje o OS název, sídlo, IČ, číslo registrace a den vzniku. Tyto údaje soud automaticky zapíše do spolkového rejstříku. Totéž se stane s údaji o organizačních jednotkách OS.

Návrhy se soudu podávají na formuláři, který bude dostupný na www.justice.cz pravděpodobně po 1. 2. 2014. Návrh k soudu podává OS, návrh ověřeně podepíše jeho statutární orgán.

Při změně kterékoliv skutečnosti zapsané ve spolkovém rejstříku je nutné požádat o výmaz původní skutečnosti a zápis nové skutečnosti.

Podání návrhu k zápisu do spolkového rejstříku a návrhu na změnu zapsaných skutečností je zpoplatněno soudním poplatkem ve výši 1.000 Kč.

Podání K návrhu na zápis shora uvedených skutečností OS soudu přiloží:

- *stanovy (ověř. kopii nebo originál)*
- *doklad o jmenování nebo volbě členů statutárního orgánu*
- *k vedlejší hospodářské činnosti živnostenský list s výjimkou činností, které podnikáním nejsou (např. pronájem nemovitostí)*
- *k členům statutárního orgánu prohlášení o tom, že splňují zákonné podmínky pro výkon funkce statutárního orgánu (ověřený podpis)*
- *přehled rodných příjmení a místa narození členů statutárního orgánu (soud si na základě těchto údajů vyžádá výpisy z rejstříku trestů)*
- *při změně sídla souhlas majitele budovy (ověřený podpis) a výpis z katastru nemovitostí*

5. Pobočné spolky (PS)

Ve lhůtě do 1.1.2017 podání návrhu rejstříkovému soudu na doplnění údajů o pobočných spolcích (stávajících organizačních jednotek s právní subjektivitou) nebo na zápis těch pobočných spolků, které, přestože existují tj. mají své IČ, nebudou ministerstvem vnitra podle bodu 3. písm. a) předány rejstříkovým soudům k zápisu do veřejného rejstříku.

Postup:

- Rozhodnutí nejvyššího orgánu OS o rozsahu právní způsobilosti pobočných spolků (lze omezit např. nakládání s nemovitostmi, nakládání v finančním majetkem apod.)
- Návrh k rejstříkovému soudu na doplnění údajů: účel PS, název statutárního orgánu, identifikační údaje jednotlivých

členů statutárního orgánu a vznik členství ve statutárním orgánu, počet členů statutárního orgánu, způsob jednání statutárního orgánu navenek, název nejvyššího orgánu PS, předmět vedlejší hospodářské činnosti, je-li vykonávána.

*Podání k rejstříkovému soudu lze podat až po
1. 1. 2014 – totožně jako u OS.*

Návrhy se soudu podávají na formuláři, který bude dostupný na www.justice.cz pravděpodobně po 1.2.2014. Návrh k soudu podává při prvním doplnění údajů o pobočném spolku a návrh na zápis nového pobočného spolku spolek hlavní (OS), návrh ověřeně podepíše statutární orgán OS.

Při změně kterékoliv skutečnosti zapsané ve spolkovém rejstříku je nutné požádat o výmaz původní skutečnosti a zápis nové skutečnosti. Toto podání již činí přímo pobočný spolek.

Podání návrhu k zápisu do spolkového rejstříku je zpoplatněno soudním poplatkem ve výši 1.000 Kč.

K návrhu k soudu k zápisu shora uvedených skutečností u PS soudu přiloží:

- *stanovy OS (ověř. kopii nebo originál)*
- *doklad o jmenování nebo volbě členů statutárního orgánu*
- *k vedlejší hospodářské činnosti živnostenský list s výjimkou činností, které podnikáním nejsou (např. pronájem nemovitostí)*
- *k členům statutárního orgánu prohlášení o tom, že splňují zákonné podmínky pro výkon funkce statutárního orgánu (ověřený podpis)*
- *přehled rodných příjmení a místa narození členů statutárního orgánu (soud si na základě těchto údajů vyžádá výpisy z rejstříku trestů)*
- *při změně sídla souhlas majitele budovy (ověřený podpis) a výpis z katastru nemovitostí*

PŘEMĚNA OS NA ÚSTAV PODLE NOZ (POSTUP PODLE §183 NOZ)

1. Svolání nejvyššího orgánu spolku (OS) s tím, že bude projednávat změnu právní formy na ústav. Oznámení musí být doručeno všem členům spolku (OS), je vhodné členům spolu s pozvánkou poslat návrh rozhodnutí o změně právní formy OS na ústav spolu s návrhem na určení osob v postavení zakladatele ústavu a obsazení funkcí ústavu – ředitel, členové správní rady a členové dozorčí rady popř. revizor
Chyba! Nenalezen zdroj odkazů.
2. Rozhodnutí nejvyššího orgánu OS po 1. 1. 2014 o tom, že se má změnit na ústav např. v případech dle bodu 2 písm. c.
3. Určení osob, které budou plnit povinnosti osob v postavení zakladatelů
4. Vyhotovení rozhodnutí o změně právní formy na ústav ve formě notářského zápisu; notář osvědčí konání zasedání nejvyššího orgánu rozhodující o přeměně. Součástí notářského zápisu je text zakládací listiny ústavu. Obsah notářského zápisu:
 - identifikace OS, které mění svou právní formu
 - název ústavu po přeměně
 - identifikace osob v postavení zakladatelů
 - identifikace orgánů ústavu – ředitel, správní rada (SR), kontrolní orgán (revizor nebo dozorčí rada (DR))
 - **zakládací listina ústavu**
 - a. Název ústavu a jeho sídlo
 - b. Účel ústavu určený vymezením předmětu jeho činnosti
 - c. Případné vymezení předmětu podnikání ústavu
 - d. Údaj o výši vkladu, jímž je ústav vybaven z majetku OS (znakem ústavu jako majetkové právnické osoby je vklad, minimální výše není stanovena); jde-li o vklad nepeněžitý, např. nemovitost, pak jeho popis
 - e. Počet členů SR ústavu a jména, příjmení a bydliště prvních členů SR
 - f. Ustanovení o případném zřízení DR a počtu jejích členů spolu se jmény, příjmeními a bydlišti jejích prvních členů; členství v DR je neslučitelné s členstvím ve SR
 - g. není-li DR, údaje o revizorovi
 - h. podrobnosti o vnitřní organizaci ústavu, nebo ustanovení, že tyto podrobnosti budou popsány statutem ústavu

Zakládací listina může dále obsahovat ustanovení, která odlišně od NOZ upravují některé další záležitosti ústavu. Sem patří zejména:

- Ustanovení o osobě, která nabývá práv měnit zakládací listinu a o dalším rozsahu jejího oprávnění pro případ, že není možné provést změny zakládací listiny rozhodnutím osob v postavení zakladatele. Není-li taková osoba určena, může změny zakládací listiny týkající se účelu ústavu a rozhodnutí o zrušení ústavu přijímat SR po předchozím souhlase soudu
- Ustanovení o způsobu, jakým jsou jmenováni a odvoláváni členové SR, nemá-li to být osoba v postavení zakladatele; podle § 409 odst. 1 NOZ v případě, že to není možné, náleží právo volit a odvolávat členy SR dozorčí radě, byla-li zřízena, jinak SR volí a odvolává své členy sama.
- Určení délky funkčního období SR, nemá-li být tříleté, a případné omezení opakované volby téže osoby; pokud se počítá s variantou, kdy SR sama své členy volí a odvolává, nelze podle § 409 odst. 2 NOZ tutéž osobu do funkce zvolit na více než dvě po sobě následující funkční období
- Určení způsobu, jakým SR jedná vůči řediteli ústavu, nemá-li to být prostřednictvím předsedy SR; jedná se o odvolávání a jmenování ředitele ústavu, o dohled na jeho působnosti a o právní úkony související s jeho činností ve vztahu k ústavu
- Ustanovení o tom, že členům SR a případně i DR náleží za výkon funkce odměna a způsob jejich určení; není-li takového ustanovení v zakládací listině, má se za to, že jde o funkce čestné; není-li v zakládací listině upraven způsob stanovení odměny ředitele, náleží řediteli bez dalšího odměna obvyklá
- Ustanovení o tom, že účetní závěrku ústavu vždy ověřuje auditor; není-li tohoto ustanovení, platí podle § 415 odst. 2, že auditor ověřuje účetní závěrku, pokud obrat ústavu překročí 10,000,000 Kč
- Ustanovení o dalších způsobech zveřejňování výroční zprávy ústavu, než uložením do sbírky listin rejstříkového soudu
- Ustanovení vylučující změnu sídla ústavu (§ 316 a 418 NOZ)
- Vyhrazení rozsahu a způsobu provádění změn zakládací listiny výlučně pro osoby v postavení zakladatele (§ 317 - 318 a 418 NOZ), případně ustanovení o nezměnitelnosti zakladatelské listiny (§ 3120 a 418 NOZ)
- Svolání prvního zasedání budoucí SR ústavu k volbě jejího předsedy.

5. Není-li den, k němuž bylo vyhotoveno rozhodnutí o změně právní formy rozvahovým dnem sestaví spolek k tomuto dni mezitímní účetní závěrku.

6. **Rejstříkové řízení**

Podání návrhu zápis změny právní formy OS na ústav rejstříkovému soudu.

Podání se soudu podávají na formulářích, které budou dostupné na www.justice.cz pravděpodobně po 1.2.2014. Návrhem na změnu právní formy se vymaže OS zapsaný ve spolkovém rejstříku dle čl.3 odst.a) písm.iv. Vymazávat se budou z rejstříku spolků údaje do něj přenesené z ministerstva vnitř. popř. doplněné příslušným OS a transformovaná právnická osoba se bude zapisovat do rejstříku ústavů. Za zápisu ústavu bude patrné, že se jedná o ústav jako přeměněný OS (spolek).

Návrh na zápis změny právní formy k soudu podává OS, návrh ověřeně podepíše statutární orgán OS.

Podání návrhu na zápis změny právní formy OS na ústav bude zpoplatněno soudním poplatkem ve výši 1.000 Kč.

K návrhu na zápis změny právní formy se soudu přiloží:

- *rozhodnutí o změně právní formy ve formě notářského zápisu*
- *k předmětu podnikání živnostenský list s výjimkou činností, které podnikáním nejsou (např. pronájem nemovitostí)*
- *k členům statutárního orgánu prohlášení o tom, že splňují zákonné podmínky pro výkon funkce statutárního orgánu (ověřený podpis) přehled rodných příjmení a místa narození členů statutárního orgánu (soud si na základě těchto údajů vyžádá výpisy z rejstříku trestů)*
- *při změně sídla souhlas majitele budovy (ověřený podpis) a výpis z katastru nemovitostí.*

7. Podání návrhu na zápis ústavu změnou právní formy spolku (OS) na ústav příslušnému krajskému soudu spolu s dokumenty dle bodů 1. až 8.
8. Vyhovění požadavku soudu na doplnění nebo opravu údajů a dokumentů, je-li vznesen.
9. Po kladném rozhodnutí soudu vzdání se odvolání proti rozhodnutí soudu (za účelem urychlení požadavku na provedení zápisu ústavu do veřejného rejstříku)

PROCES TRANSFORMACE OBECNĚ PROSPĚŠNÝCH SPOLEČNOSTÍ NA ÚSTAV VE VAZBĚ NA NOVÝ OBČANSKÝ ZÁKONÍK

ZÁKLADNÍ INFORMACE O EXISTUJÍCÍM OPS

Při zvažování dalšího postupu ohledně přizpůsobení se změnám právního řádu, týkajících se současných OPS se doporučuje klást si následující otázky a vzít v úvahu k nim připojené komentáře:

- a. *Za jakým účelem je OPS založena?*
Je třeba zvážit, zda činnosti OPS, které jsou zapsány jako obecně prospěšné služby charakterizovány vztahem mezi OPS a klientem nebo se jedná o činnosti, u nichž je obtížné definovat konkrétního klienta a jedná se spíše o činnosti ve prospěch široké veřejnosti – zde vhodnější formou ústav.
- b. *O jakých možných zdrojích se uvažuje do budoucna?*
Ústav má volnější možnost podnikatelských aktivit, může i založit s.r.o. nebo akciovou společnost, a to samostatně nebo s dalšími subjekty. OPS zákaz podílu na podnikání jiných osob, doplňková činnost pouze v případě, že se jedná o účelnější využití prostředků OPS.
- c. *Je povinnost stanovit podmínky poskytování obecně prospěšných služeb již v zakládací listině omezující?*
Ústav stanoví podmínky poskytování služeb a podmínky dostupnosti výsledků činnosti až při zahájení konkrétní činnosti
- d. *Je součástí činnosti i poskytování podpory, finančních prostředků jiným subjektům?*
Ústav jako právnická osoba, která je subtypem fundací, může poskytovat podporu třetím osobám ve formě příspěvků.

JAK POSTUPOVAT V PŘÍPADĚ, ŽE SE ÚSTAV ZE SHORA UVEDENÝCH DŮVODŮ A Z DALŠÍCH DŮVODŮ, KTERÁ VYPLÝVAJÍ Z KONKRÉTNÍ SITUACE OPS ROZHODNE PRO TRANSFORMACI NA ÚSTAV

Přeměna OPS na ústav podle NOZ (postup podle §183 NOZ)

1. Svolání správní rady OPS s tím, že bude projednávat změnu právní formy na ústav. Je vhodné členům SR spolu s pozvánkou poslat návrh rozhodnutí o změně právní formy OPS na ústav spolu s návrhem na určení osob v postavení zakladatele ústavu a obsazení funkcí ústavu – ředitel, členové správní rady a členové dozorčí rady popř. revizor **Chyba! Nenalezen zdroj odkazů.**
2. Rozhodnutí nejvyššího orgánu OPS po 1.1.2014 o tom, že se má změnit na ústav např. v případech dle bodu 2 písm.c.
3. Vyhotovení rozhodnutí o změně právní formy na ústav ve formě notářského zápisu; notář osvědčí konání zasedání správní rady, která rozhoduje o přeměně. Součástí notářského zápisu je text zakládací listiny ústavu. Obsah notářského zápisu:
 - identifikace OPS, které mění svou právní formu
 - název ústavu po přeměně
 - identifikace orgánů ústavu – ředitel, správní rada (SR), kontrolní orgán (revizor nebo dozorčí rada (DR) nebo konstatování, že členové orgánů OPS zůstávají ve svých funkcích i v ústavu (kontinuita funkčního období členů)
 - **zakládací listina ústavu**
 - a. Název ústavu a jeho sídlo
 - b. Účel ústavu určený vymezením předmětu jeho činnosti
 - c. Případné vymezení předmětu podnikání ústavu
 - d. Údaj o výši vkladu, jímž je ústav vybaven z majetku OS (znakem ústavu jako majetkové právnické osoby je vklad, minimální výše není stanovena); jde-li o vklad nepeněžitý, např. nemovitost, pak jeho popis
 - e. Počet členů SR ústavu a jména, příjmení a bydliště prvních členů SR
 - f. Ustanovení o případném zřízení DR a počtu jejích členů spolu se jmény, příjmeními a bydlišti jejích prvních členů; členství v DR je neslučitelné s členstvím ve SR
 - g. není-li DR, údaje o revizorovi
 - h. podrobnosti o vnitřní organizaci ústavu, nebo ustanovení, že tyto podrobnosti budou popsány statutem ústavu

Zakládací listina může dále obsahovat ustanovení, která odlišně od NOZ upravují některé další záležitosti ústavu. Sem patří zejména:

- Ustanovení o osobě, která nabývá práv měnit zakládací listinu a o dalším rozsahu jejího oprávnění pro případ, že není možné provést změny zakládací listiny rozhodnutím osob v postavení zakladatele. Není-li taková osoba určena, může změny zakládací listiny týkající se účelu ústavu a rozhodnutí o zrušení ústavu přijímat SR po předchozím souhlase soudu
 - Ustanovení o způsobu, jakým jsou jmenováni a odvoláváni členové SR, nemá-li to být osoba v postavení zakladatele; podle § 409 odst. 1 NOZ v případě, že to není možné, náleží právo volit a odvolávat členy SR dozorčí radě, byla-li zřízena, jinak SR volí a odvolává své členy sama.
 - Určení délky funkčního období SR, nemá-li být tříleté, a případné omezení opakované volby téže osoby; pokud se počítá s variantou, kdy SR sama své členy volí a odvolává, nelze podle § 409 odst. 2 NOZ tutéž osobu do funkce zvolit na více než dvě po sobě následující funkční období
 - Určení způsobu, jakým SR jedná vůči řediteli ústavu, nemá-li to být prostřednictvím předsedy SR; jedná se o odvolávání a jmenování ředitele ústavu, o dohled na jeho působnosti a o právní úkony související s jeho činností ve vztahu k ústavu
 - Ustanovení o tom, že členům SR a případně i DR náleží za výkon funkce odměna a způsob jejich určení; není-li takového ustanovení v zakládací listině, má se za to, že jde o funkce čestné; není-li v zakládací listině upraven způsob stanovení odměny ředitele, náleží řediteli bez dalšího odměna obvyklá
 - Ustanovení o tom, že účetní závěrku ústavu vždy ověřuje auditor; není-li tohoto ustanovení, platí podle § 415 odst. 2, že auditor ověřuje účetní závěrku, pokud obrat ústavu překročí 10,000,000 Kč
 - Ustanovení o dalších způsobech zveřejňování výroční zprávy ústavu, než uložení do sbírky listin rejstříkového soudu
 - Ustanovení vylučující změnu sídla ústavu (§ 316 a 418 NOZ)
 - Vyhrazení rozsahu a způsobu provádění změn zakládací listiny výlučně pro osoby v postavení zakladatele (§ 317 - 318 a 418 NOZ), případně ustanovení o nezměnitelnosti zakladatelské listiny (§ 3120 a 418 NOZ)
4. Není-li den, k němuž bylo vyhotoveno rozhodnutí o změně právní formy rozvahovým dnem sestaví OPS k tomuto dni mezitímní účetní závěrku.

5. Rejstříkové řízení

Podání návrhu zápis změny právní formy OPS na ústav rejstříkovému soudu.

Podání se soudu podávají na formulářích, které budou dostupné na www.justice.cz pravděpodobně po 1. 2. 2014. Návrhem na změnu právní formy se vymaže OPS zapsaná v rejstříku obecně prospěšných společností a dojde k témuž dni k zápisu ústavu. Za zápisu ústavu bude patrné, že se jedná o ústav jako přeměněnou OPS.

Návrh na zápis změny právní formy k soudu podává OPS, návrh ověřeně podepíše ředitel OPS.

Podání návrhu na zápis změny právní formy OPS na ústav bude zpoplatněno soudním poplatkem ve výši 2.000 Kč.

K návrhu na zápis změny právní formy se soudu přiloží:

- rozhodnutí o změně právní formy ve formě notářského zápisu
- k předmětu podnikání živnostenský list s výjimkou činností, které podnikáním nejsou (např. pronájem nemovitostí)
- k členům statutárního orgánu prohlášení o tom, že splňují zákonné podmínky pro výkon funkce statutárního orgánu (ověřený podpis)
- přehled rodných příjmení a místa narození členů statutárního orgánu (soud si na základě těchto údajů vyžádá výpisy z rejstříku trestů)
- při změně sídla souhlas majitele budovy (ověřený podpis) a výpis z katastru nemovitostí

6. Podání návrhu na zápis ústavu změnou právní formy OPS na ústav příslušnému krajskému soudu spolu s dokumenty dle bodů 1. až 8.
7. Vyhovění požadavku soudu na doplnění nebo opravu údajů a dokumentů, je-li vznesen.
8. Po kladném rozhodnutí soudu vzdání se odvolání proti rozhodnutí soudu (za účelem urychlení požadavku na provedení zápisu ústavu do veřejného rejstříku)

PŘÍLOHY

SEZNAM PŘÍLOH:

1. návrh upravených stanov OS podle NOZ (možno přijmout až po 1. 1. 2014)
2. návrh příloh k zápisu OS do spolkového rejstříku
3. návrh rozhodnutí o změně právní formy OS na ústav
4. Návrh příloh k zápisu ústavu do rejstříku ústavů
5. návrh rozhodnutí o změně právní formy OPS na ústav
6. Návrh příloh k zápisu ústavu do rejstříku ústavů

NÁVRH UPRAVENÝCH STANOV OS PODLE NOZ (MOŽNO PŘIJMOUT AŽ PO 1. 1. 2014)

Stanovy spolku Maximum, z.s.

(znění podle zákona č.89/2012 Sb.)

Článek I.

Úvodní ustanovení

1. Název spolku zní „ Maximum, z.s.“ (dále jen „Sdružení“).
2. Sídlo Sdružení je na adrese Tábořská 12, Praha 5.

Článek II. Cíle a činnosti Sdružení

1. Posláním Sdružení je napomáhat rozvoji jednotlivých oblastí současného umění, vytvářet podmínky pro seznámení veřejnosti s kulturními aktivitami zejména mladých umělců.
2. K dosažení tohoto poslání si Sdružení stanoví následující cíle:
 - a) organizuje a spoluorganizuje mezinárodní a tuzemské kulturní akce, výstavy, přednášky, symposia a umělecké dílny
 - b) provozuje vlastní prostor pro organizaci svých aktivit
 - c) vyhledává nejvhodnější formy seznámení veřejnosti s kulturními akcemi organizovanými a podporovanými Sdružením a podílí se na zajištění informování veřejnosti zejména využitím sdělovacích prostředků, tiskovin apod.

Článek III. Členství

1. Členy Sdružení mohou být fyzické osoby, které:
 - a) jsou starší 18 let,
 - b) souhlasí s cíli Sdružení.
2. Členství ve Sdružení vzniká dnem přijetí za člena schválením členské přihlášky Radou v souladu s těmito stanovami.
3. Členství zaniká:
 - a) rezignací,
 - b) úmrtím,
 - c) vyloučením,
 - d) při nezaplacením členského příspěvku ani v náhradní lhůtě stanovené Radou ve výzvě k zaplacení, a to posledním dnem stanovené lhůty, §239/2
 - e) zánikem Sdružení.

Článek IIIa

1. Sdružení může člena vyloučit pro závažné porušení stanov, nebo pokud se po dobu více než jednoho roku nezúčastní činnosti Sdružení.
2. Návrh na vyloučení může podat kterýkoliv člen, v návrhu uvede důvody vyloučení. Člen navržený k vyloučení, musí být s důvodem vyloučení seznámen nejméně 15 dnů před jednáním Rady, která bude o vyloučení rozhodovat.
3. O vyloučení člena rozhoduje Rada. Rozhodnutí se doručí vyloučenému členovi. Proti rozhodnutí Rady o vyloučení se člen může odvolat do 15 dnů po doručení rozhodnutí ke shromáždění členů.
4. Rada o rozhodnutích o vyloučení členů informuje nejbližší shromáždění členů souhrnně.

Článek IV. Práva a povinnosti členů

1. Členové Sdružení jsou povinni dodržovat stanovy Sdružení a řídit se rozhodnutím orgánů Sdružení.
2. Členové jsou povinni platit členské příspěvky ve výši stanovené shromážděním členů.

3. Členové jsou oprávněni účastnit se shromáždění členů, hlasovat o všech návrzích, navrhnout kandidáty do Rady a účastnit se činností vykonávaných Sdružením.

Článek IVa Seznam členů

1. Sdružení vede seznam členů. Člen je do seznamu členů zapsán do 10 dnů po jeho přijetí za člena Sdružení. V seznamu se uvede jméno a příjmení člena, jeho bydliště, datum přijetí za člena, datum a způsob ukončení členství. Po ukončení členství je člen ze seznamu členů vymazán.
2. Za vedení seznamu členů odpovídá pověřený člen Rady.
3. Seznam je pro členy přístupný v sídle Sdružení po předchozí dohodě. Třetím osobám seznam členů není zveřejňován.

Článek V. Řídící orgány Sdružení

1. Orgány Sdružení jsou:
 - a. shromáždění členů,
 - b. Rada
 - c. předseda
2. Shromáždění členů může zřídit další poradní orgány podléhající předsedovi.
3. Kontrolní komise a rozhodčí komise se nezřizují.

Článek VI. Shromáždění členů

1. Shromáždění členů je nejvyšším orgánem Sdružení. Shromáždění členů se schází alespoň jednou do roka.
2. Shromáždění členů:
 - a) schvaluje zásady rozvoje Sdružení,
 - b) rozhoduje o změně stanov Sdružení,
 - c) volí a odvolává členy Rady,
 - d) rozhoduje o odvoláních proti rozhodnutím o vyloučení členů,
 - e) stanoví členské příspěvky,
 - f) bere na vědomí výroční zprávu o činnosti a hospodaření Sdružení,
 - g) bere na vědomí roční účetní závěrku a výrok auditora,

- h) bere na vědomí rozpočet Sdružení a plán činnosti na následující kalendářní rok předkládané Radou,
 - i) hodnotí činnost Rady a jejich členů a činnost předsedy,
 - j) rozhoduje o zrušení Sdružení.
3. Shromáždění členů svolává Rada nejméně jednou ročně. Pokud Rada nesvolá shromáždění členů do jednoho roku od konání posledního pravidelného shromáždění členů, může ho svolat kterýkoli člen při dodržení stejného postupu.
4. Shromáždění členů je usnášení schopné, zúčastní-li se jednání nadpoloviční většina všech členů.
5. Není-li 30 minut po stanoveném začátku jednání shromáždění členů přítomna nadpoloviční většina členů, je po dalších 30 minutách shromáždění členů usnášení schopné nadpoloviční většinou přítomných. Takové shromáždění členů však nemůže rozhodnout o zrušení Sdružení
6. Každý člen má jeden hlas. Hlasy všech členů jsou rovné. Člen může na zasedání zastupovat při hlasování jiného člena Sdružení na základě písemně udělené plné moci. Jeden člen může zastupovat při hlasování nejvýše členy.
7. Shromáždění členů rozhoduje na základě hlasování. Rozhodnutí je přijato, jestliže pro něj hlasuje prostá většina přítomných členů. Rozhodnutí o zrušení Sdružení je přijato, jestliže pro něj hlasují alespoň dvě třetiny všech členů Sdružení.
8. Z jednání shromáždění členů vyhotoví předseda zápis do 30 dnů ode dne jeho konání. Zápis obsahuje označení svolavatele, způsob svolání, termín konání, předsedajícího, přijatá usnesení, datum vyhotovení zápisu. Zápis se členům zpřístupní v sídle Sdružení.

Článek VII. Rada

1. Rada je výkonným orgánem Sdružení. Rada má tři členy. Členové Rady jsou voleni shromážděním členů na funkční období dvou let. Opakovaná volba je možná.
2. Pokud se uvolní místo člena Rady, může Rada kooptovat na uvolněné místo člena, a to do doby než bude Shromážděním členů zvolen nový řádný člen.

3. Pokud by počet členů Rady mezi shromážděními členů poklesl pod minimální počet, je předseda nebo nejstarší člen Rady, není-li předseda, povinen bez zbytečného prodlení svolat mimořádnou valnou hromadu k volbě nových členů Rady.
4. Rada zejména:
 - a) projednává rozpočet Sdružení a plán činnosti na následující kalendářní rok předtím, než jsou předloženy shromáždění členů,
 - b) schvaluje roční účetní závěrku,
 - c) schvaluje výroční zprávu o činnosti a hospodaření Sdružení,
 - d) svolává valnou hromadu,
 - e) vydává vnitřní předpisy Sdružení.
5. Rada jedná jako kolektivní orgán ve sboru.
6. Rada je usnášeníschopná a rozhoduje nadpoloviční většinou členů.
7. Rada jmenuje ze svého středu předsedu. Předseda svolává a řídí zasedání Rady.
8. Rada se schází zpravidla jednou za dva měsíce. V zápise z jednání Rady se uvede u jednotlivých rozhodnutí odlišný názor členů, kteří hlasovali proti návrhu. Zápis z jednání správní rady se zašle do pěti dnů po jeho vyhotovení mailem všem členům správní rady.
9. Rada může přijímat rozhodnutí.
10. V případě nebezpečí z prodlení může předseda vyhlásit hlasování „per rollam“ (korespondenční hlasování). Návrh věci k rozhodnutí „per rollam“ zašle předseda členům Rady. Rozhodnutí je schváleno dnem, kdy je odesilatelé doručeno souhlasné stanovisko posledního člena, kterým je dosaženo souhlasu nadpoloviční většiny všech členů Rady sdružení. Rozhodnutí přijaté „per rollam“ podepisuje předseda. Na nejbližším zasedání Rady informuje předseda o rozhodnutích přijatých „per rollam“ od posledního zasedání Rady.
11. Jednání Rady se mohou její členové zúčastnit i s využitím technických prostředků, které jim umožní sledovat celý průběh jednání.

Článek VIII. Předseda

1. Předseda je statutárním orgánem Sdružení. Předseda zastupuje Sdružení navenek. Jménem Sdružení se podepisuje tak, že k názvu Sdružení připojí svůj podpis.
2. Předsedu volí Rada.
3. Předseda je odpovědný Radě za plnění jejích rozhodnutí, vedení účetní evidence a plynulý chod Sdružení.
4. Předseda připravuje podklady pro jednání Rady.

Článek IX. Hospodaření Sdružení

1. Sdružení hospodaří s movitým i nemovitým majetkem.
2. Příjmy Sdružení jsou zejména:
 - a) členské příspěvky,
 - b) dary, granty a příspěvky právnických a fyzických osob,
 - c) výnosy majetku Sdružení,
 - d) příspěvky z veřejných rozpočtů,
 - e) příjmy z vedlejší hospodářské činnosti.
3. Hospodaření Sdružení řídí ročním rozpočtem, který schvaluje shromáždění členů.
4. Roční účetní závěrka Sdružení je schvalována Radou.
5. Zisk Sdružení je používán k rozvoji aktivit Sdružení nebo úhradě nákladů spojených se správou Sdružení a nemůže být rozdělován členům Sdružení ani členům orgánů Sdružení.

Článek X. Zrušení a zánik Sdružení

1. Sdružení se zrušuje rozhodnutím Shromáždění členů nebo rozhodnutím soudu z důvodů stanovených §270 občanského zákoníku.
2. Shromáždění členů rozhodnutí o zrušení přijímá nadpoloviční/dvoutřetinovou většinou hlasů přítomných členů na zasedání shromáždění členů. Shromáždění členů při rozhodnutí o zrušení jmenuje likvidátora.

3. Likvidátor sestaví soupis majetku Sdružení, který zpřístupní v sídle Sdružení. O zveřejnění seznamu členy Sdružení vyrozumí. Pokud o to člen požádá, vydá mu likvidátor kopii tohoto soupisu za úhradu nákladů na vyhotovení kopie soupisu.
4. Likvidační zůstatek se převede na jinou právnickou osobu, která realizuje obdobnou činnost jako Sdružení, podle rozhodnutí Rady.
5. Sdružení zaniká výmazem z rejstříku spolků.

Článek XI. Zakladatelé sdružení

Zakladateli sdružení jsou členové přípravného výboru:

1. Josef Sdružený

datum nar.:

bydliště:

2. Max Sdružený

datum nar.:

bydliště:

3. Radim Zákonný

datum nar.:

bydliště:

Článek XII. Závěrečná ustanovení

1. Toto Sdružení vzniklo registrací Ministerstvem vnitra České republiky.
2. Dojde-li mezi členy Sdružení ke sporu o výklad těchto stanov, je k jejich výkladu oprávněno shromáždění členů.
3. Nestanoví-li tyto stanovy jinak, řídí se právní poměry Sdružení občanským zákoníkem.
4. Tyto stanovy nahrazují v plném rozsahu stanovy ze dne 12.5.2008.

V Karlových Varech, dne

Předseda: Max Sdružený

Podpis:

Prohlášení

člena statutárního orgánu/statutárního orgánu spolku

Já, níže podepsaný

jméno a příjmení: (DOPLNIT)

datum narození: (DOPLNIT)

trvalý pobyt: (DOPLNIT)

název statutárního orgánu spolku: (DOPLNIT)

člen statutárního orgánu/statutární orgán (DOPLNIT NÁZEV)

se sídlem: (DOPLNIT)

prohlašuji, že:

a. splňuji podmínky stanovené pro člena orgánu právnické osoby zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník a že u mé osoby není dána žádná překážka tímto zákonem stanovená pro výkon funkce člena orgánu právnické osoby,

b. souhlasím se zápisem mé osoby do rejstříku spolků.

Datum: (DOPLNIT)

Ověřený podpis: (DOPLNIT)

Souhlas s umístěním sídla

(DOPLNIT NÁZEV)

Níže podepsaný

jméno a příjmení (název): (DOPLNIT)

jako vlastník domu¹ na adrese: (DOPLNIT)

potvrzuje svůj souhlas s umístěním sídla: (DOPLNIT název)

v nemovitosti čp. (DOPLNIT) na uvedené adrese.

Tento souhlas se vydává pouze pro potřebu zápisu sídla v rejstříku spolku.

Datum: (DOPLNIT)

Ověřený podpis: (DOPLNIT)

¹ Je-li vlastníků domu více, je třeba ověřený souhlas všech, pokud jeden z nich není pověřen správou domu. V tom případě je nutné doložit doklad o pověření správou.

NÁVRH ROZHODNUTÍ O ZMĚNĚ PRÁVNÍ FORMY OS NA ÚSTAV

Podklad pro notářský zápis

**Rozhodnutí o změně právní formy sdružení (DOPLNIT) na ústav
podle § 3045 zákona č.89/2012 Sb.**

Sdružení: (DOPLNIT)

Orgán rozhodující o změně sdružení na ústav: (DOPLNIT)

Datum rozhodnutí: (DOPLNIT)

Právní podklad pro rozhodnutí: §3045 zákona č.89/2013 Sb.

Článek 1

Identifikace

Identifikace sdružení před změnou právní formy:

Název: (DOPLNIT)

Sídlo: (DOPLNIT)

IČ: (DOPLNIT)

Zápis v rejstříku spolků: soud: (DOPLNIT) oddíl: (DOPLNIT) vložka:
(DOPLNIT)

(dále jen „sdružení“)

Článek 2

Právní forma po změně

Sdružení má nabýt právní formu ústavu.

Článek 3

Název po změně právní formy

(DOPLNIT), z.ú.

Článek 4

Osoby v postavení zakladatele ústavu

Nositelem práv a povinností zakladatele je:

jméno a příjmení: (DOPLNIT)

trvalý pobyt: (DOPLNIT)

r.č.: (DOPLNIT)

název: (DOPLNIT)

sídlo: (DOPLNIT)

IČ: (DOPLNIT)

...

Článek 5

Obsazení orgánů ústavu

1. Ředitel:

jméno a příjmení: (DOPLNIT)

trvalý pobyt: (DOPLNIT)

r.č.: (DOPLNIT)

2. Správní rada:

jméno a příjmení: (DOPLNIT)

trvalý pobyt: (DOPLNIT)

r.č.: (DOPLNIT)

jméno a příjmení: (DOPLNIT)

trvalý pobyt: (DOPLNIT)

r.č.: (DOPLNIT)

jméno a příjmení: (DOPLNIT)

trvalý pobyt: (DOPLNIT)

r.č.: (DOPLNIT)

3. **Var.I**

Dozorčí rada:

jméno a příjmení: (DOPLNIT)

trvalý pobyt: (DOPLNIT)

r.č.: (DOPLNIT)

jméno a příjmení: (DOPLNIT)

trvalý pobyt: (DOPLNIT)

r.č.: (DOPLNIT)

jméno a příjmení: (DOPLNIT)

trvalý pobyt: (DOPLNIT)

r.č.: (DOPLNIT)

Var.II

Revizor

jméno a příjmení: (DOPLNIT)

trvalý pobyt: (DOPLNIT)

r.č.: (DOPLNIT)

Článek 7

Zakládací listina ústavu

Pro dobu po zápisu změny právní formy sdružení na ústav do rejstříku ústavů se požizuje tato zakládací listina:

Zakládací listina ústavu

Čl. I

Osoby v postavení zakladatele

jméno a příjmení: (DOPLNIT)

trvalý pobyt: (DOPLNIT)

r.č.: (DOPLNIT)

název: (DOPLNIT)

sídlo: (DOPLNIT)

IČ: (DOPLNIT)

....

(dále jen „zakladatelé“)

Čl. II

Název a sídlo ústavu

Čl. III

Vklad do ústavu

Čl. IV

Doba trvání ústavu

Čl. V

Účel ústavu

Čl. VI

Předmět podnikání ústavu

Čl. VI

Orgány ústavu

Čl. VII

Ředitel ústavu

Čl. VIII

Správní rada

Čl. IX

Dozorčí rada/ revizor

Čl. X

Výroční zpráva ústavu

Čl. XI

Zrušení ústavu

Článek 8

Závěrečná ustanovení

1. Přeměna sdružení na ústav nabývá účinnosti dnem zápisu změny právní formy do veřejného rejstříku.
2. Tento notářský zápis se vyhotovuje ve dvou stejnopisech a jednom opise.

Podpisy:

NÁVRH PŘÍLOH K ZÁPISU ÚSTAVU DO REJSTŘÍKU ÚSTAVŮ

P r o h l á š e n í

člena správní rady/člena dozorčí rady/revizora ústavu

Já, níže podepsaný

jméno a příjmení: (DOPLNIT)

datum narození: (DOPLNIT)

trvalý pobyt: (DOPLNIT)

člen správní rady/člen dozorčí rady/revizor (DOPLNIT), z.ú.

se sídlem: (DOPLNIT)

prohlašuji, že:

a. splňuji podmínky stanovené pro člena orgánu právnické osoby zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník a že u mé osoby není dána žádná překážka tímto zákonem stanovená pro výkon funkce člena orgánu právnické osoby,

b. souhlasím se zápisem mé osoby do rejstříku ústavů.

Datum: (DOPLNIT)

Ověřený podpis: (DOPLNIT)

Prohlášení

ředitele ústavu

Já, níže podepsaný

jméno a příjmení: (DOPLNIT)

datum narození: (DOPLNIT)

trvalý pobyt: (DOPLNIT)

ředitel (DOPLNIT), z.ú.

se sídlem: (DOPLNIT)

prohlašuji, že:

a. splňuji podmínky stanovené pro výkon funkce orgánu právnické osoby zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník a že u mé osoby není dána žádná překážka tímto zákonem stanovená pro výkon funkce orgánu právnické osoby,

b. souhlasím se zápisem mé osoby do rejstříku ústavů.

Datum: (DOPLNIT)

Ověřený podpis: (DOPLNIT)

Zápis o zvolení předsedy správní rady / dozorčí rady ústavu

Účastníci jednání:

členové správní/dozorčí rady:

Termín konání:

.....

(poznámka: Datum musí být totožné nebo pozdější než datum rozhodnutí o změně právní formy).

Program:

Volba předsedy správní/dozorčí rady ústavu

Členové správní/dozorčí rady se jednomyslně shodli, že předsedou správní/dozorčí rady bude Jmenovaný funkci přijal.

Zapsal:

.....

Podpisem potvrdil správnost:

předseda správní/dozorčí rady

Souhlas s umístěním sídla

(DOPLNIT), z.ú.

Níže podepsaný

jméno a příjmení (název): (DOPLNIT)

jako vlastník domu² na adrese: (DOPLNIT)

potvrzuje svůj souhlas s umístěním sídla: (DOPLNIT název), z.ú.
v nemovitosti čp. (DOPLNIT) na uvedené adrese.

Tento souhlas se vydává pouze pro potřebu zápisu sídla ústavu v rejstříku ústavů.

Datum: (DOPLNIT)

Ověřený podpis: (DOPLNIT)

² Je-li vlastníků domu více, je třeba ověřený souhlas všech, pokud jeden z nich není pověřen správou domu. V tom případě je nutné doložit doklad o pověření správou.

Podklad pro notářský zápis

Rozhodnutí o změně právní formy

**obecně prospěšné společnosti (DOPLNIT), o.p.s. na ústav
podle § 3050 zákona č.89/2012 Sb.**

Obecně prospěšná společnost: (DOPLNIT)

Orgán rozhodující o změně OPS na ústav: správní rada

Datum rozhodnutí: (DOPLNIT)

Právní podklad pro rozhodnutí: §3050 zákona č.89/2013 Sb.

Článek 1

Identifikace

Identifikace obecně prospěšné společnosti před změnou právní formy :

Název: (DOPLNIT)

Sídlo: (DOPLNIT)

IČ: (DOPLNIT)

Zápis v rejstříku OPS: soud: (DOPLNIT) oddíl: O vložka: (DOPLNIT)

(dále jen „OPS“)

Článek 2

Právní forma po změně

Obecně prospěšná společnost má nabýt právní formu ústavu.

Článek 3

Název po změně právní formy

(DOPLNIT), z.ú.

Článek 4

Osoby v postavení zakladatele ústavu

Var.I

Nositelům práv a povinností zakladatele ústavu je:

jméno a příjmení: (DOPLNIT)

trvalý pobyt: (DOPLNIT)

r.č.: (DOPLNIT)

název: (DOPLNIT)

sídlo: (DOPLNIT)

IČ: (DOPLNIT)

...

Var.II

Nositeli/nositelům práv a povinností zakladatele ústavu jsou/je zakladatelé/zakladatel OPS.

Článek 5

Obsazení orgánů ústavu

1. Ředitel:

jméno a příjmení: (DOPLNIT)

trvalý pobyt: (DOPLNIT)

r.č.: (DOPLNIT)

2. Správní rada:

jméno a příjmení: (DOPLNIT)

trvalý pobyt: (DOPLNIT)

r.č.: (DOPLNIT)

jméno a příjmení: (DOPLNIT)

trvalý pobyt: (DOPLNIT)

r.č.: (DOPLNIT)

jméno a příjmení: (DOPLNIT)

trvalý pobyt: (DOPLNIT)

r.č.: (DOPLNIT)

3. **Var.I**

Dozorčí rada:

jméno a příjmení: (DOPLNIT)

trvalý pobyt: (DOPLNIT)

r.č.: (DOPLNIT)

jméno a příjmení: (DOPLNIT)

trvalý pobyt: (DOPLNIT)

r.č.: (DOPLNIT)

jméno a příjmení: (DOPLNIT)

trvalý pobyt: (DOPLNIT)

r.č.: (DOPLNIT)

Var.II

Revizor

jméno a příjmení: (DOPLNIT)

trvalý pobyt: (DOPLNIT)

r.č.: (DOPLNIT)

Článek 7

Zakládací listina ústavu

Pro dobu po zápisu změny právní formy obecně prospěšné společnosti na ústav do rejstříku ústavů se pořizuje tato zakládací listina:

Čl. I

Osoby v postavení zakladatele

jméno a příjmení: (DOPLNIT)

trvalý pobyt: (DOPLNIT)

r.č.: (DOPLNIT)

název: (DOPLNIT)

sídlo: (DOPLNIT)

IČ: (DOPLNIT)

....

(dále jen „zakladatelé“)

Čl. II

Název a sídlo ústavu

Čl. III

Vklad do ústavu

Čl. IV

Doba trvání ústavu

Čl. V

Účel ústavu

Čl. VI

Předmět podnikání ústavu

Čl. VI

Orgány ústavu

Čl. VII

Ředitel ústavu

Čl. VIII

Správní rada

Čl. IX

Dozorčí rada/revizor

Čl. X

Výroční zpráva ústavu

Čl. XI

Zrušení ústavu

Článek 8

Závěrečná ustanovení

1. Přeměna obecně prospěšné společnosti na ústav nabývá účinnosti dnem zápisu změny právní formy do veřejného rejstříku.
2. Tento notářský zápis se vyhotovuje ve dvou stejnopisech a jednom opise.

Podpisy:

NÁVRH PŘÍLOH K ZÁPISU ÚSTAVU DO REJSTŘÍKU ÚSTAVŮ

Prohlášení

člena správní rady/člena dozorčí rady/revizora ústavu

Já, níže podepsaný

jméno a příjmení: (DOPLNIT)

datum narození: (DOPLNIT)

trvalý pobyt: (DOPLNIT)

člen správní rady/člen dozorčí rady/revizor (DOPLNIT), z.ú.

se sídlem: (DOPLNIT)

prohlašuji, že:

- a. splňuji podmínky stanovené pro člena orgánu právnické osoby zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník a že u mé osoby není dána žádná překážka tímto zákonem stanovená pro výkon funkce člena orgánu právnické osoby,

- b. souhlasím se zápisem mé osoby do rejstříku ústavů.

Datum: (DOPLNIT)

Ověřený podpis: (DOPLNIT)

Prohlášení

ředitele ústavu

Já, níže podepsaný

jméno a příjmení: (DOPLNIT)

datum narození: (DOPLNIT)

trvalý pobyt: (DOPLNIT)

ředitel (DOPLNIT), z.ú.

se sídlem: (DOPLNIT)

prohlašuji, že:

c. splňuji podmínky stanovené pro výkon funkce orgánu právnické osoby zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník a že u mé osoby není dána žádná překážka tímto zákonem stanovená pro výkon funkce orgánu právnické osoby,

d. souhlasím se zápisem mé osoby do rejstříku ústavů.

Datum: (DOPLNIT)

Ověřený podpis: (DOPLNIT)

Zápis o zvolení předsedy správní rady / dozorčí rady ústavu

Účastníci jednání:

členové správní/dozorčí rady:

Termín konání:

.....

(poznámka: Datum musí být totožné nebo pozdější než datum rozhodnutí o změně právní formy).

Program:

Volba předsedy správní/dozorčí rady ústavu

Členové správní/dozorčí rady se jednomyslně shodli, že předsedou správní/dozorčí rady bude Jmenovaný funkci přijal.

Zapsal:

.....

Podpisem potvrdil správnost:

předseda správní/dozorčí rady

Souhlas s umístěním sídla

(DOPLNIT), z.ú.

Níže podepsaný

jméno a příjmení (název): (DOPLNIT)

jako vlastník domu³ na adrese: (DOPLNIT)

potvrzuje svůj souhlas s umístěním sídla: (DOPLNIT název), z.ú.

v nemovitosti čp. (DOPLNIT) na uvedené adrese.

Tento souhlas se vydává pouze pro potřebu zápisu sídla ústavu v rejstříku ústavů.

Datum: (DOPLNIT)

Ověřený podpis: (DOPLNIT)

³ Je-li vlastníků domu více, je třeba ověřený souhlas všech, pokud jeden z nich není pověřen správou domu. V tom případě je nutné doložit doklad o pověření správou.

ZÁKON Č.89/2012 SB.

ze dne 3. února 2012

občanský zákoník

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

OBECNÁ ČÁST

HLAVA I

PŘEDMĚT ÚPRAVY A JEJÍ ZÁKLADNÍ ZÁSADY

Díl 1

Soukromé právo

§ 1

(1) Ustanovení právního řádu upravující vzájemná práva a povinnosti osob vytvářejí ve svém souhrnu soukromé právo. Uplatňování soukromého práva je nezávislé na uplatňování práva veřejného.

(2) Nezakazuje-li to zákon výslovně, mohou si osoby ujednat práva a povinnosti odchylně od zákona; zakázána jsou ujednání porušující dobré mravy, veřejný pořádek nebo právo týkající se postavení osob, včetně práva na ochranu osobnosti.

§ 2

(1) Každé ustanovení soukromého práva lze vykládat jenom ve shodě s Listinou základních práv a svobod a ústavním pořádkem vůbec, se zásadami, na nichž spočívá tento zákon, jakož i s trvalým zřetelem k hodnotám, které se tím chrání. Rozejde-li se výklad jednotlivého ustanovení pouze podle jeho slov s tímto příkazem, musí mu ustoupit.

(2) Zákonnému ustanovení nelze přikládat jiný význam, než jaký plyne z vlastního smyslu slov v jejich vzájemné souvislosti a z jasného úmyslu zákonodárce; nikdo se však nesmí dovolávat slov právního předpisu proti jeho smyslu.

(3) Výklad a použití právního předpisu nesmí být v rozporu s dobrými mravy a nesmí vést ke krutosti nebo bezohlednosti urážející obyčejné lidské cítění.

§ 3

(1) Soukromé právo chrání důstojnost a svobodu člověka i jeho přirozené právo brát se o vlastní štěstí a štěstí jeho rodiny nebo lidí jemu blízkých takovým způsobem, jenž nepůsobí bezdůvodně újmu druhým.

(2) Soukromé právo spočívá zejména na zásadách, že

a) každý má právo na ochranu svého života a zdraví, jakož i svobody, cti, důstojnosti a soukromí,

b) rodina, rodičovství a manželství požívají zvláštní zákonné ochrany,

c) nikdo nesmí pro nedostatek věku, rozumu nebo pro závislost svého postavení utrpět nedůvodnou újmu; nikdo však také nesmí bezdůvodně těžit z vlastní neschopnosti k újmě druhých,

d) daný slib zavazuje a smlouvy mají být splněny,

e) vlastnické právo je chráněno zákonem a jen zákon může stanovit, jak vlastnické právo vzniká a zaniká, a

f) nikomu nelze odepřít, co mu po právu náleží.

(3) Soukromé právo vyvěrá také z dalších obecně uznaných zásad spravedlnosti a práva.

§ 4

(1) Má se za to, že každá svéprávná osoba má rozum průměrného člověka i schopnost užívat jej s běžnou péčí a opatrností a že to každý od ní může v právním styku důvodně očekávat.

(2) Činí-li právní řád určitý následek závislým na něčí vědomosti, má se na mysli vědomost, jakou si důvodně osvojí osoba případu znalá při zvážení okolností, které jí musely být v jejím postavení zřejmé. To platí obdobně, pokud právní řád spojuje určitý následek s existencí pochybnosti.

§ 5

(1) Kdo se veřejně nebo ve styku s jinou osobou přihlásí k odbornému výkonu jako příslušník určitého povolání nebo stavu, dává tím najevo, že je schopen jednat se znalostí a pečlivostí, která je s jeho povoláním nebo stavem spojena. Jedná-li bez této odborné péče, jde to k jeho tíži.

(2) Proti vůli dotčené strany nelze zpochybnit povahu nebo platnost právního jednání jen proto, že jednal ten, kdo nemá ke své činnosti potřebné oprávnění, nebo komu je činnost zakázána.

§ 6

(1) Každý má povinnost jednat v právním styku poctivě.

(2) Nikdo nesmí těžit ze svého nepoctivého nebo protiprávního činu. Nikdo nesmí těžit ani z protiprávního stavu, který vyvolal nebo nad kterým má kontrolu.

§ 7

Má se za to, že ten, kdo jednal určitým způsobem, jednal poctivě a v dobré víře.

§ 8

Zjevné zneužití práva nepoživá právní ochrany.

Díl 2

Užití předpisů občanského práva

§ 9

(1) Občanský zákoník upravuje osobní stav osob.

(2) Soukromá práva a povinnosti osobní a majetkové povahy se řídí občanským zákoníkem v tom rozsahu, v jakém je neupravují jiné právní předpisy. K zvyklostem lze hledět tehdy, dovolává-li se jich zákon.

§ 10

(1) Nelze-li právní případ rozhodnout na základě výslovného ustanovení, posoudí se podle ustanovení, které se týká právního případu co do obsahu a účelu posuzovanému právnímu případu nejbližšího.

(2) Není-li takové ustanovení, posoudí se právní případ podle principů spravedlnosti a zásad, na nichž spočívá tento zákon, tak, aby se dospělo se zřetelem k zvyklostem soukromého života a s přihlédnutím k stavu právní nauky i ustálené rozhodovací praxi k dobrému uspořádání práv a povinností.

§ 11

Obecná ustanovení o vzniku, změně a zániku práv a povinností ze závazků v části čtvrté tohoto zákona se použijí přiměřeně i na vznik, změnu a zánik jiných soukromých práv a povinností.

Díl 3

Právnícké osoby

Oddíl 1

Obecná ustanovení

§ 118

Právnícká osoba má právní osobnost od svého vzniku do svého zániku.

§ 119

Právnícké osoby vedou spolehlivé záznamy o svých majetkových poměrech, i když nejsou povinny vést účetnictví podle jiného právního předpisu.

Veřejné rejstříky právníckých osob

§ 120

(1) Do veřejného rejstříku se o právnícké osobě zapíše alespoň den jejího vzniku, den jejího zrušení s uvedením právního důvodu a den jejího zániku, jakož i její název, adresa sídla a předmět činnosti, jméno a adresa bydliště nebo sídla každého člena statutárního orgánu spolu s uvedením způsobu, jakým tento orgán právníckou osobu zastupuje, a údajů o dni vzniku nebo zániku jejich funkce.

(2) Jiný právní předpis stanoví, jaké jsou veřejné rejstříky právníckých osob, které právnícké osoby se do nich zapisují a jak, nebo které další údaje se do nich o právníckých osobách zapisují, a jak se z nich vymazávají, popřípadě zda je součástí veřejného rejstříku sbírka listin. Veřejné rejstříky právníckých osob jsou přístupné každému; každý do nich může nahlížet a pořizovat si z nich výpisy, opisy nebo kopie.

(3) Změní-li se zapsaná skutečnost, oznámí zapsaná osoba nebo ten, komu to ukládá zákon, změnu bez zbytečného odkladu tomu, kdo veřejný rejstřík vede, a ten tuto změnu do veřejného rejstříku bez zbytečného odkladu zapíše.

§ 121

(1) Proti osobě, která právně jedná důvěřujíc údaji zapsanému do veřejného rejstříku, nemá ten, jehož se zápis týká, právo namítnout, že zápis neodpovídá skutečnosti.

(2) Byl-li údaj zapsaný ve veřejném rejstříku zveřejněn, nemůže se nikdo po uplynutí patnácti dnů od zveřejnění dovolat, že o zveřejněném údaji nemohl vědět. Neodpovídá-li zveřejněný údaj zapsanému údaji, nemůže se ten, jehož se údaj týká, vůči jiné osobě dovolat zveřejněného údaje; prokáže-li však, že jí byl

zapsaný údaj znám, může proti ní namítnout, že zveřejněný údaj zapsanému neodpovídá.

Ustavení a vznik právnické osoby

§ 122

Právnickou osobu lze ustavit zakladatelským právním jednáním, zákonem, rozhodnutím orgánu veřejné moci, popřípadě jiným způsobem, který stanoví jiný právní předpis.

§ 123

(1) Zakladatelské právní jednání určí alespoň název, sídlo právnické osoby, předmět činnosti, jaký má právnická osoba statutární orgán a jak se vytváří, nestanoví-li to zákon přímo. Určí též, kdo jsou první členové statutárního orgánu.

(2) Pro zakladatelské právní jednání se vyžaduje písemná forma.

§ 124

Neuvede-li se, na jaký čas se právnická osoba ustavuje, platí, že je ustavena na dobu neurčitou.

§ 125

(1) Více zakladatelů zakládá právnickou osobu přijetím stanov nebo uzavřením jiné smlouvy.

(2) Zákon stanoví, ve kterých případech lze právnickou osobu založit i právním jednáním jedné osoby obsaženým v zakladatelské listině.

§ 126

(1) Právnická osoba vzniká dnem zápisu do veřejného rejstříku.

(2) Je-li právnická osoba zřízena zákonem, vzniká dnem nabytí jeho účinnosti, nestanoví-li zákon den pozdější.

(3) Zákon stanoví, ve kterých dalších případech není zápis do veřejného rejstříku potřebný ke vzniku právnické osoby. Zákon stanoví, ve kterých případech je k založení nebo ke vzniku právnické osoby potřebné rozhodnutí orgánu veřejné moci.

§ 127

Za právnickou osobu lze jednat jejím jménem již před jejím vznikem. Kdo takto jedná, je z tohoto jednání oprávněn a zavázán sám; jedná-li více osob, jsou oprávněny a zavázány společně a nerozdílně. Právnická osoba může účinky těchto jednání pro sebe do tří měsíců od svého vzniku převzít. V takovém případě platí, že je z těchto jednání oprávněna a zavázána od počátku. Převzme-li je, dá dalším zúčastněným najevo, že tak učinila.

§ 128

Po vzniku právnické osoby se nelze domáhat určení, že nevznikla, a nelze z toho důvodu zrušit její zápis do veřejného rejstříku.

§ 129

(1) Soud prohlásí právnickou osobu po jejím vzniku za neplatnou i bez návrhu, pokud

- a) zakladatelské právní jednání chybí,
- b) zakladatelské právní jednání nemá náležitost nezbytnou pro právní existenci právnické osoby,
- c) právní jednání zakladatelů odporuje § 145 nebo
- d) právnickou osobu založilo méně osob, než je k tomu podle zákona třeba.

(2) Dnem, kdy je právnická osoba prohlášena za neplatnou, vstupuje do likvidace.

§ 130

Před rozhodnutím podle § 129 poskytne soud právnické osobě přiměřenou lhůtu k zjednání nápravy, jedná-li se o závadu, kterou lze odstranit.

§ 131

Prohlášení právnické osoby za neplatnou nemá vliv na práva a povinnosti, jichž nabyla.

Název

§ 132

- (1)** Jménem právnické osoby je její název.
- (2)** Název musí odlišit právnickou osobu od jiné osoby a obsahovat označení její právní formy. Název nesmí být klamavý.

§ 133

(1) Název může obsahovat jméno člověka, k němuž má právnická osoba zvláštní vztah. Je-li člověk živ, lze užit jeho jméno v názvu právnické osoby jen s jeho souhlasem; zemřel-li, aniž dal souhlas, vyžaduje se souhlas jeho manžela, a pokud není, souhlas zletilého potomka, a pokud není on, souhlas předka.

(2) Bylo-li v názvu právnické osoby užití příjmení a je-li pro to důvod spočívající v důležitém zájmu na ochraně rodiny, použije se § 78 odst. 3 obdobně.

(3) Kdo má právo udělit souhlas k užití jména člověka v názvu právnické osoby, má právo jej kdykoli odvolat, a to i když jej udělil na určitou dobu; bylo-li ujednáno něco jiného, nepřihlíží se k tomu, odůvodňuje-li odvolání souhlasu podstatná změna okolností nebo jiný rozumný důvod. Byl-li souhlas udělený na určitou dobu odvolán, aniž to odůvodňuje podstatná změna okolností nebo jiný rozumný důvod, nahradí odvolávající právnické osobě škodu z toho vzniklou.

§ 134

(1) Název právnické osoby může obsahovat některý příznačný prvek názvu jiné právnické osoby, je-li pro to důvod v jejich vzájemném vztahu. I v tom případě musí být veřejnost s to oba názvy dostatečně rozlišit.

(2) Příznačný prvek názvu jiné právnické osoby nelze v názvu použít bez jejího souhlasu. Ustanovení § 133 odst. 3 se použije obdobně.

§ 135

(1) Právnická osoba, která byla dotčena zpochybněním svého práva k názvu nebo která utrpěla újmu pro neoprávněný zásah do tohoto práva, nebo které taková újma hrozí, zejména neoprávněným užitím názvu, se může domáhat, aby bylo od neoprávněného zásahu upuštěno nebo aby byl odstraněn jeho následek.

(2) Stejná ochrana náleží právnické osobě proti tomu, kdo bez zákonného důvodu zasahuje do její pověsti nebo soukromí, ledaže se jedná o účely vědecké či umělecké nebo o tiskové, rozhlasové, televizní nebo obdobné zpravodajství; ani takový zásah však nesmí být v rozporu s oprávněnými zájmy právnické osoby.

§ 136

Sídlo

(1) Při ustavení právnické osoby se určí její sídlo. Nenaruší-li to klid a pořádek v domě, může být sídlo i v bytě.

(2) Zapisuje-li se právnická osoba do veřejného rejstříku, postačí, pokud zakladatelské právní jednání uvede název obce, kde je sídlo právnické osoby; do veřejného rejstříku však právnická osoba navrhne zapsat plnou adresu sídla.

§ 137

(1) Každý se může dovolat skutečného sídla právnické osoby.

(2) Proti tomu, kdo se dovolá sídla zapsaného ve veřejném rejstříku, nemůže právnická osoba namítat, že má skutečné sídlo v jiném místě.

Přemístění sídla

§ 138

(1) Právnická osoba, která má sídlo v zahraničí, může přemístit sídlo na území České republiky. To neplatí, pokud to nepřipouští právní řád státu, ve kterém má právnická osoba sídlo, nebo pokud jde o právnickou osobu zakázanou podle § 145.

(2) Právnická osoba, která hodlá přemístit své sídlo na území České republiky, přiloží k návrhu na zápis do příslušného veřejného rejstříku rozhodnutí o tom, jakou právní formu české právnické osoby zvolila, a zakladatelské právní jednání vyžadované českým právním řádem pro tuto formu právnické osoby.

(3) Vnitřní právní poměry právnické osoby se po přemístění sídla do tuzemska řídí českým právním řádem. Českým právním řádem se řídí i ručení jejich členů nebo členů jejich orgánů za dluhy právnické osoby, pokud vznikly po dni účinnosti přemístění sídla do tuzemska.

§ 139

Právnická osoba, která má sídlo v České republice, může přemístit své sídlo do zahraničí, pokud to neodporuje veřejnému pořádku a pokud to připouští právní řád státu, do něhož má být sídlo právnické osoby přemístěno.

§ 140

(1) Právnická osoba, která hodlá přemístit sídlo do zahraničí, zveřejní tento záměr s uvedením adresy nového sídla a právní formy po přemístění sídla alespoň tři měsíce přede dnem předpokládaného přemístění sídla. Věřitelé mají právo požadovat dostatečné zajištění svých dosud nesplatných pohledávek do dvou měsíců od zveřejnění, dojde-li po přemístění sídla ke zhoršení dobytnosti jejich pohledávek v České republice.

(2) Nedojde-li k dohodě o způsobu a rozsahu zajištění, rozhodne o dostatečném zajištění a o jeho rozsahu soud s ohledem na druh a výši pohledávky. Neposkytne-li právnická osoba zajištění podle rozhodnutí soudu, ručí za dluhy, které nebyly zajištěny, členové statutárního orgánu vyjma těch, kteří prokáží, že vyvinuli dostatečné úsilí, aby rozhodnutí bylo splněno.

§ 141

(1) Člen právnické osoby, který s přemístěním sídla do zahraničí nesouhlasil, má právo ukončit členství v právnické osobě s účinky ke dni přemístění sídla. Má-li člen právnické osoby při ukončení členství právo na vypořádání, poskytne mu právnická osoba plnění nejpozději ke dni účinnosti přemístění sídla. Za splnění tohoto závazku ručí členové statutárního orgánu.

(2) Za dluhy, které vznikly přede dnem účinnosti přemístění sídla, ručí členové právnické osoby a jejího statutárního orgánu stejně jako před přemístěním sídla do zahraničí.

§ 142

Přemístění sídla je účinné ode dne zápisu jeho adresy do příslušného veřejného rejstříku.

§ 143

Pro zřizování a přemísťování poboček právnických osob platí § 138 až 142 obdobně.

Účel právnických osob

§ 144

(1) Právnickou osobu lze ustavit ve veřejném nebo v soukromém zájmu. Tato její povaha se posuzuje podle hlavní činnosti právnické osoby.

(2) Zákon stanoví, ke kterým účelům lze ustavit právnickou osobu jen při splnění zvláštních podmínek.

§ 145

(1) Zakazuje se založit právnickou osobu, jejímž účelem je porušení práva nebo dosažení nějakého cíle nezákonným způsobem, zejména je-li jejím účelem

a) popření nebo omezení osobních, politických nebo jiných práv osob pro jejich národnost, pohlaví, rasu, původ, politické nebo jiné smýšlení, náboženské vyznání a sociální postavení,

b) rozněcování nenávisti a nesnášenlivosti,

c) podpora násilí nebo

d) řízení orgánu veřejné moci nebo výkonu veřejné správy bez zákonného zmocnění.

(2) Zakazuje se založit právnickou osobu ozbrojenou nebo s ozbrojenými složkami, ledaže se jedná o právnickou osobu zřízenou zákonem, jíž zákon ozbrojení nebo vytvoření ozbrojené složky výslovně dovoluje nebo ukládá, nebo o právnickou osobu, která nakládá se zbraněmi v souvislosti se svým podnikáním podle jiného právního předpisu, anebo o právnickou osobu, jejíž členové drží nebo užívají zbraně pro sportovní nebo kulturní účely či k myslivosti nebo k plnění úkolů podle jiného právního předpisu.

Veřejná prospěšnost

§ 146

Veřejně prospěšná je právnická osoba, jejímž posláním je přispívat v souladu se zakladatelským právním jednáním vlastní činností k dosahování obecného blaha, pokud na rozhodování právnické osoby mají podstatný vliv jen bezúhonné osoby, pokud nabyla majetek z poctivých zdrojů a pokud hospodárně využívá své jmění k veřejně prospěšnému účelu.

§ 147

Veřejně prospěšná právnická osoba má právo na zápis statusu veřejné prospěšnosti do veřejného rejstříku, pokud splní podmínky stanovené jiným právním předpisem.

§ 148

Je-li ve veřejném rejstříku zapsán status veřejné prospěšnosti, vymaže jej ten, kdo veřejný rejstřík vede, pokud se právnická osoba statusu veřejné prospěšnosti vzdá, nebo pokud o jeho odnětí rozhodne soud. Výmazem z veřejného rejstříku status veřejné prospěšnosti zaniká.

§ 149

Soud o odnětí statusu veřejné prospěšnosti rozhodne na návrh osoby, která na tom má právní zájem, nebo i bez návrhu v případě, že právnická osoba přestane splňovat podmínky pro jeho nabytí a nedostatek ani na výzvu soudu v přiměřené lhůtě neodstraní.

§ 150

Jen právnická osoba, jejíž status veřejné prospěšnosti je ve veřejném rejstříku zapsán, má právo uvést ve svém názvu, že je veřejně prospěšná.

Orgány právnické osoby

§ 151

(1) Zákon stanoví, popřípadě zakladatelské právní jednání určí, jakým způsobem a v jakém rozsahu členové orgánů právnické osoby za ni rozhodují a nahrazují její vůli.

(2) Dobrá víra členů orgánu právnické osoby se přičítá právnické osobě.

§ 152

(1) Právnická osoba si tvoří orgány o jednom členu (individuální) nebo o více členech (kolektivní).

(2) Fyzická osoba, která je členem orgánu právnické osoby a která je do funkce volena, jmenována či jinak povolána (dále jen „člen voleného orgánu“), musí být plně svéprávná. To platí i pro zástupce právnické osoby, která je sama členem voleného orgánu jiné právnické osoby.

(3) Týká-li se hlavní činnost právnické osoby nezletilých nebo osob s omezenou svéprávností a není-li hlavním účelem právnické osoby podnikání, může zakladatelské právní jednání určit, že členem voleného kolektivního orgánu právnické osoby může být i osoba nezletilá nebo osoba s omezenou svéprávností.

§ 153

(1) Osoba, jejíž úpadek byl osvědčen, se může stát členem voleného orgánu, oznámila-li to předem tomu, kdo ji do funkce povolává; to neplatí, pokud od skončení insolvenčního řízení uplynuly alespoň tři roky.

(2) Byl-li osvědčen úpadek osoby, která je členem voleného orgánu, oznámí to tato osoba bez zbytečného odkladu tomu, kdo ji do funkce povolal.

(3) Nedošlo-li k oznámení, může se domáhat každý, kdo na tom má právní zájem, aby člena voleného orgánu z funkce odvolal soud. To neplatí, rozhodl-li ten, kdo

člena voleného orgánu povolal, poté, co se o osvědčení úpadku této osoby dozvěděl, že má ve funkci setrvat.

§ 154

Je-li členem voleného orgánu právnické osoby jiná právnická osoba, zmocní fyzickou osobu, aby ji v orgánu zastupovala, jinak právnickou osobu zastupuje člen jejího statutárního orgánu.

§ 155

(1) Byl-li členem voleného orgánu povolán ten, kdo k tomu není podle zákona způsobilý, hledí se na jeho povolání do funkce, jako by se nestalo. Ztratí-li člen voleného orgánu po svém povolání do funkce zákonnou způsobilost být členem voleného orgánu, jeho funkce zaniká; zánik funkce právnické osobě oznámí bez zbytečného odkladu.

(2) Hledí-li se na povolání osoby do funkce člena voleného orgánu, jako by se nestalo, nebo je-li povolání neplatné, nedotýká se to práva nabytého v dobré víře.

§ 156

(1) Je-li orgán kolektivní, rozhoduje o záležitostech právnické osoby ve sboru. Je schopen usnášet se za přítomnosti nebo jiné účasti většiny členů a rozhoduje většinou hlasů zúčastněných členů.

(2) Je-li působnost jednotlivých členů orgánu rozdělena podle určitých oborů, ustanovení odstavce 1 se nepoužije. Rozdělení působnosti nezavazuje další členy povinnosti dohlížet, jak jsou záležitosti právnické osoby spravovány.

§ 157

(1) Je-li rozhodnutí přijato, zaznamená se na žádost člena voleného orgánu, který návrhu odporoval, jeho odchylný názor.

(2) Byl-li návrh přijat za neúčasti některého z členů, je tento člen oprávněn dozvědět se obsah rozhodnutí.

§ 158

(1) Zakladatelské právní jednání může stanovit pro schopnost orgánu usnášet se vyšší počet zúčastněných, vyžádat pro přijetí rozhodnutí vyšší počet hlasů nebo stanovit postup, kterým lze způsob rozhodování orgánu měnit.

(2) Zakladatelské právní jednání může připustit rozhodování orgánu i mimo zasedání v písemné formě nebo s využitím technických prostředků.

(3) Zakladatelské právní jednání může určit, že v případě dosažení rovnosti hlasů při rozhodování voleného orgánu právnické osoby rozhoduje hlas předsedajícího.

§ 159

(1) Kdo přijme funkci člena voleného orgánu, zavazuje se, že ji bude vykonávat s nezbytnou loajalitou i s potřebnými znalostmi a pečlivostí. Má se za to, že jedná nedbale, kdo není této péče řádného hospodáře schopen, ač to musel zjistit při přijetí funkce nebo při jejím výkonu, a nevyvodí z toho pro sebe důsledky.

(2) Člen voleného orgánu vykonává funkci osobně; to však nebrání tomu, aby člen zmocnil pro jednotlivý případ jiného člena téhož orgánu, aby za něho při jeho neúčasti hlasoval.

(3) Nenahradil-li člen voleného orgánu právnické osobě škodu, kterou jí způsobil porušením povinnosti při výkonu funkce, ačkoli byl povinen škodu nahradit, ručí věřiteli právnické osoby za její dluh v rozsahu, v jakém škodu nenahradil, pokud se věřitel plnění na právnické osobě nemůže domoci.

§ 160

Odstoupí-li člen voleného orgánu ze své funkce prohlášením došlým právnické osobě, zaniká funkce uplynutím dvou měsíců od dojití prohlášení.

Jednání za právnickou osobu

§ 161

Kdo právnickou osobu zastupuje, dá najevo, co ho k tomu opravňuje, neplyne-li to již z okolností. Kdo za právnickou osobu podepisuje, připojí k jejímu názvu svůj podpis, popřípadě i údaj o své funkci nebo o svém pracovním zařazení.

§ 162

Zastupuje-li právnickou osobu člen jejího orgánu způsobem zapsaným do veřejného rejstříku, nelze namítat, že právnická osoba nepřijala potřebné usnesení, že usnesení bylo stiženo vadou, nebo že člen orgánu přijaté usnesení porušil.

§ 163

Statutárnímu orgánu náleží veškerá působnost, kterou zakladatelské právní jednání, zákon nebo rozhodnutí orgánu veřejné moci nesvěří jinému orgánu právnické osoby.

§ 164

(1) Člen statutárního orgánu může zastupovat právnickou osobu ve všech záležitostech.

(2) Náleží-li působnost statutárního orgánu více osobám, tvoří kolektivní statutární orgán. Neurčí-li zakladatelské právní jednání, jak jeho členové právnickou osobu zastupují, činí tak každý člen samostatně. Vyžaduje-li zakladatelské právní jednání, aby členové statutárního orgánu jednali společně, může člen právnickou osobu zastoupit jako zmocněnec samostatně, jen byl-li zmocněn k určitému právnímu jednání.

(3) Má-li právnická osoba s kolektivním statutárním orgánem zaměstnance, pověří jednoho člena statutárního orgánu právním jednáním vůči zaměstnancům; jinak tuto působnost vykonává předseda statutárního orgánu.

§ 165

(1) Nemá-li statutární orgán dostatečný počet členů potřebný k rozhodování, jmenuje na návrh toho, kdo osvědčí právní zájem, chybějící členy soud na dobu než budou noví členové povoláni postupem určeným v zakladatelském právním jednání; jinak soud jmenuje právnické osobě opatrovníka, a to i bez návrhu, kdykoli se o tom při své činnosti dozví.

(2) Soud jmenuje právnické osobě opatrovníka, a to i bez návrhu, jsou-li zájmy člena statutárního orgánu v rozporu se zájmy právnické osoby a nemá-li právnická osoba jiného člena orgánu schopného ji zastupovat.

§ 166

(1) Právnickou osobu zastupují její zaměstnanci v rozsahu obvyklém vzhledem k jejich zařazení nebo funkci; přitom rozhoduje stav, jak se jeví veřejnosti. Co je stanoveno o zastoupení právnické osoby zaměstnancem, platí obdobně pro zastoupení právnické osoby jejím členem nebo členem jiného orgánu nezapsaného do veřejného rejstříku.

(2) Omezení zástupčího oprávnění vnitřním předpisem právnické osoby má účinky vůči třetí osobě, jen muselo-li jí být známo.

§ 167

Právníckou osobu zavazuje protiprávní čin, kterého se při plnění svých úkolů dopustil člen voleného orgánu, zaměstnanec nebo jiný její zástupce vůči třetí osobě.

Zrušení právnické osoby

§ 168

(1) Právnícká osoba se zrušuje právním jednáním, uplynutím doby, rozhodnutím orgánu veřejné moci nebo dosažením účelu, pro který byla ustavena, a z dalších důvodů stanovených zákonem.

(2) O dobrovolném zrušení právnické osoby rozhoduje její příslušný orgán.

§ 169

(1) Po zrušení právnické osoby se vyžaduje její likvidace, ledaže celé její jmění nabývá právní nástupce, nebo stanoví-li zákon jinak.

(2) Neplyne-li z právního jednání o zrušení právnické osoby, zda je rušena s likvidací nebo bez likvidace, platí, že je zrušena s likvidací.

§ 170

Kdo rozhodl o zrušení právnické osoby s likvidací, může rozhodnutí změnit, dokud ještě nedošlo k naplnění účelu likvidace.

§ 171

S likvidací se právnická osoba zrušuje

- a)** uplynutím doby, na kterou byla založena,
- b)** dosažením účelu, pro který byla založena,
- c)** dnem určeným zákonem nebo právním jednáním o zrušení právnické osoby, jinak dnem jeho účinnosti, nebo
- d)** dnem právní moci rozhodnutí orgánu veřejné moci, nestanoví-li se v rozhodnutí den pozdější.

§ 172

(1) Soud na návrh toho, kdo na tom osvědčí právní zájem, nebo i bez návrhu, zruší právnickou osobu a nařídí její likvidaci, jestliže

- a)** vyvíjí nezákonnou činnost v takové míře, že to závažným způsobem narušuje veřejný pořádek,

b) již nadále nesplňuje předpoklady vyžadované pro vznik právnické osoby zákonem,

c) nemá déle než dva roky statutární orgán schopný usnášet se, nebo

d) tak stanoví zákon.

(2) Umožňuje-li zákon soudu zrušit právnickou osobu z důvodu, který lze odstranit, soud jí před vydáním rozhodnutí stanoví přiměřenou lhůtu k odstranění nedostatků.

§ 173

(1) Zrušuje-li se právnická osoba při přeměně, zrušuje se bez likvidace dnem účinnosti přeměny.

(2) Byl-li osvědčen úpadek právnické osoby, zrušuje se bez likvidace zrušením konkursu po splnění rozvrhového usnesení, nebo zrušením konkursu proto, že majetek je zcela nepostačující; do likvidace však vstoupí, objeví-li se po skončení insolvenčního řízení nějaký majetek.

Přeměna právnické osoby

§ 174

(1) Přeměnou právnické osoby je fúze, rozdělení a změna právní formy.

(2) Právnická osoba může změnit právní formu, jen stanoví-li to zákon.

§ 175

(1) Kdo rozhodl o přeměně právnické osoby, může rozhodnutí změnit, dokud se přeměna nestane účinnou.

(2) Stane-li se přeměna právnické osoby účinnou, nelze rozhodnout, že nenastala, ani vyslovit neplatnost právního jednání, které k přeměně vedlo, a nelze zrušit zápis přeměny do veřejného rejstříku.

§ 176

(1) Při přeměně musí být stanoven rozhodný den, od něhož se jednání zanikající právnické osoby považuje z účetního hlediska za jednání uskutečněné na účet nástupnické právnické osoby.

(2) Ke dni předcházejícímu rozhodný den sestaví zanikající právnická osoba nebo právnická osoba rozdělovaná odštěpením konečnou účetní závěrku. K rozhodnému dni sestaví nástupnická právnická osoba nebo právnická osoba rozdělovaná odštěpením zahajovací rozvahu.

§ 177

- (1)** Účinnost přeměny právnické osoby zapisované do veřejného rejstříku nastává dnem zápisu do veřejného rejstříku. V takovém případě se rozhodný den stanoví tak, aby nepředcházel den podání návrhu na zápis přeměny do veřejného rejstříku o více než dvanáct měsíců.
- (2)** Jsou-li zúčastněné osoby zapsány do veřejného rejstříku v různých obvodech, podá se návrh na zápis přeměny v kterémkoli z nich a orgán veřejné moci zapíše do veřejného rejstříku všechny zapisované skutečnosti k těmto dnem.

§ 178

- (1)** Fúze se děje sloučením nebo splynutím nejméně dvou zúčastněných právnických osob. Sloučení nebo splynutí se považuje za převod činnosti zaměstnavatele.
- (2)** Při sloučení nejméně jedna ze zúčastněných osob zaniká; práva a povinnosti zanikajících osob přecházejí na jedinou ze zúčastněných osob jako na nástupnickou právnickou osobu.
- (3)** Při splynutí zanikají všechny zúčastněné osoby a na jejich místě vzniká nová právnická osoba jako osoba nástupnická; na ni přecházejí práva a povinnosti všech zanikajících osob.

§ 179

- (1)** Právnická osoba se rozštěpením rozděluje se založením nových právnických osob, nebo se rozděluje za současného sloučení s jinými právnickými osobami (dále jen „rozdělení sloučením“). Právnická osoba se může založit i odštěpením, nebo spojením více způsobů rozdělení. Rozdělení sloučením, odštěpením, jakož i jiné způsoby rozdělení, se považují za převod činnosti zaměstnavatele.
- (2)** Pokud rozdělením rozdělovaná právnická osoba zaniká a její práva a povinnosti přecházejí na několik nástupnických právnických osob, pak
- a)** jsou-li na rozdělení nástupnické právnické osoby zúčastněny jako osoby již existující, jedná se o rozštěpení sloučením,
- b)** mají-li nástupnické právnické osoby rozdělením teprve vzniknout, jedná se o rozštěpení se založením nových právnických osob.
- (3)** Při rozdělení právnické osoby odštěpením se rozdělovaná právnická osoba neruší, ani nezaniká, ale vyčleněná část jejích práv a povinností přechází na existující nebo nově založenou nástupnickou osobu.

§ 180

V případech uvedených v § 179 odst. 2 nebo 3 rozhodne příslušný orgán právnické osoby, kteří zaměstnanci zanikající právnické osoby se stanou zaměstnanci jednotlivých nástupnických právnických osob.

§ 181

Fúzovat a rozdělovat se mohou právnické osoby o různé právní formě jen tehdy, stanoví-li tak zákon.

§ 182

Přechází-li přeměnou právnické osoby její jmění na nástupnickou právnickou osobu a vyžaduje-li se podle jiného právního předpisu souhlas orgánu veřejné moci k převodu práv a povinností, vyžaduje se tento souhlas i k přeměně právnické osoby.

§ 183

(1) Při změně právní formy se neruší ani nezaniká právnická osoba, jejíž právní forma se mění, pouze se mění její právní poměry, a jde-li o korporaci, také právní postavení jejích členů.

(2) Není-li den, k němuž byl vyhotoven návrh smlouvy nebo rozhodnutí o změně právní formy rozvahovým dnem podle jiného právního předpisu, sestaví právnická osoba k tomuto dni mezitímní účetní závěrku. Údaje, z nichž je sestavena účetní závěrka ke dni zpracování změny právní formy, nesmí předcházet den rozhodnutí právnické osoby o změně právní formy více než tři měsíce.

§ 184

(1) O přeměně právnické osoby zřízené zákonem lze rozhodnout, pokud to zákon výslovně stanoví.

(2) O přeměně právnické osoby zřízené rozhodnutím orgánu veřejné moci rozhoduje tento orgán.

Zánik právnické osoby

§ 185

Právnická osoba zapsaná do veřejného rejstříku zaniká dnem výmazu z veřejného rejstříku.

§ 186

Právnícká osoba, která nepodléhá zápisu do veřejného rejstříku, zaniká skončením likvidace.

Likvidace

§ 187

(1) Účelem likvidace je vypořádat majetek zrušené právnické osoby (likvidační podstatu), vyrovnat dluhy věřitelům a naložit s čistým majetkovým zůstatkem, jenž vyplývá z likvidace (s likvidačním zůstatkem), podle zákona.

(2) Právnícká osoba vstupuje do likvidace dnem, kdy je zrušena nebo prohlášena za neplatnou. Vstoupí-li právnická osoba zapsaná ve veřejném rejstříku do likvidace, navrhne likvidátor bez zbytečného odkladu zápis vstupu do likvidace do veřejného rejstříku. Po dobu likvidace užívá právnická osoba svůj název s dodatkem „v likvidaci“.

§ 188

Vstoupí-li právnická osoba do likvidace, nesmí za ni nikdo právně jednat mimo rozsah stanovený v § 196 od okamžiku, kdy se o jejím vstupu do likvidace dozvěděl nebo kdy se o něm dozvědět měl a mohl.

§ 189

(1) Při vstupu do likvidace povolá příslušný orgán právnické osobě likvidátora; likvidátorem může být jen osoba způsobilá být členem statutárního orgánu. Zanikne-li funkce likvidátora ještě před zánikem právnické osoby, povolá příslušný orgán právnické osobě bez zbytečného odkladu nového likvidátora.

(2) Je-li právnická osoba v likvidaci a nebyl-li likvidátor povolán, vykonávají jeho působnost všichni členové statutárního orgánu.

§ 190

Je-li k likvidaci právnické osoby povoláno několik likvidátorů, tvoří kolektivní orgán.

§ 191

(1) Právnícké osobě, která vstoupila do likvidace, aniž byl povolán likvidátor podle § 189, jmenuje likvidátora soud, a to i bez návrhu. Soud jmenuje likvidátora i v případě, že sám rozhodl o zrušení právnické osoby.

(2) Na návrh osoby, která na tom osvědčí právní zájem, soud odvolá likvidátora, který řádně neplní své povinnosti, a jmenuje nového likvidátora.

(3) Nebyl-li podán jiný návrh či nelze-li návrhu vyhovět, může soud při postupu podle odstavce 1 nebo 2 likvidátorem jmenovat i bez jeho souhlasu člena statutárního orgánu. Takový likvidátor nemůže ze své funkce odstoupit. Může však navrhnout soudu, aby ho funkce zprostil, prokáže-li, že na něm nelze spravedlivě požadovat, aby funkci vykonával.

(4) Nelze-li likvidátora jmenovat ani podle odstavce 3, jmenuje ho soud z osob zapsaných do seznamu insolvenčních správců.

§ 192

Jmenoval-li likvidátora soud, poskytnou třetí osoby likvidátorovi součinnost ve stejném

rozsahu, v jakém jsou povinny poskytnout ji insolvenčnímu správci.

§ 193

Likvidátor nabývá působnosti statutárního orgánu okamžikem svého povolání. Za řádný výkon funkce likvidátor odpovídá stejně jako člen statutárního orgánu.

§ 194

Jen soud může odvolat z funkce likvidátora, kterého do funkce jmenoval.

§ 195

Odměnu a způsob její výplaty určuje likvidátorovi ten, kdo jej povolal.

§ 196

(1) Činnost likvidátora může sledovat jen účel, jaký odpovídá povaze a cíli likvidace.

(2) Nabyla-li právnická osoba dědictví nebo odkaz s podmínkou, doložením času nebo s příkazem, tato omezení likvidátor dodrží. Jestliže však právnická osoba obdržela účelově vázané prostředky z veřejných rozpočtů, použije likvidátor tyto prostředky podle rozhodnutí orgánu, který je poskytl; obdobně likvidátor

postupuje, jestliže právnická osoba obdržela prostředky účelově vázané k dosažení veřejně prospěšného účelu.

§ 197

Likvidátor uspokojí v průběhu likvidace přednostně pohledávky zaměstnanců; to neplatí, je-li právnická osoba v úpadku.

§ 198

(1) Likvidátor oznámí vstup právnické osoby do likvidace všem známým věřitelům.

(2) Likvidátor zveřejní bez zbytečného odkladu nejméně dvakrát za sebou alespoň s dvoutýdenním odstupem oznámení podle odstavce 1 společně s výzvou pro věřitele, aby přihlásili své pohledávky ve lhůtě, která nesmí být kratší než tři měsíce od druhého zveřejnění.

§ 199

(1) Likvidátor sestaví ke dni vstupu právnické osoby do likvidace zahajovací rozvahu a soupis jmění právnické osoby.

(2) Likvidátor vydá proti úhradě nákladů soupis jmění každému věřiteli, který o to požádá.

§ 200

Zjistí-li likvidátor v průběhu likvidace, že právnická osoba je v úpadku, podá bez zbytečného odkladu insolvenční návrh, ledaže se jedná o případ uvedený v § 201.

§ 201

(1) Jedná-li se o případ podle § 173 odst. 2 a likvidační podstata nepostačuje k splnění všech dluhů, likvidátor z výtěžku uhradí v první skupině náklady likvidace, ve druhé skupině ze zůstatku uspokojí pohledávky zaměstnanců a poté hradí ve třetí skupině pohledávky ostatních věřitelů.

(2) Není-li možné plně vyrovnat pohledávky v téže skupině, uspokojí se poměrně.

§ 202

(1) Nezdají-li se v přiměřené době celou likvidační podstatu zpeněžit, vyrovná likvidátor z částečného výtěžku přednostně náklady a pohledávky z první a pak z druhé skupiny, je-li to možné; tím není dotčen § 201 odst. 2. Poté likvidátor nabídne věřitelům pohledávek třetí skupiny likvidační podstatu k převzetí na úhradu dluhů.

(2) Nezdají-li se v přiměřené době zpeněžit likvidační podstatu ani zčásti, anebo nejsou-li z částečného výtěžku pohledávky první a druhé skupiny zcela vyrovnány, likvidátor nabídne likvidační podstatu k převzetí všem věřitelům.

(3) O věřiteli, jemuž byla likvidační podstata nabídnuta podle odstavce 1 nebo 2 a do dvou měsíců se k nabídce nevyjádřil, platí, že nabídku přijal; tento účinek nenastane, nepoučil-li jej o tom likvidátor v nabídce.

§ 203

(1) Věřitelům, kteří převezmou likvidační podstatu, náleží každému podíl určený poměrem výše jejich pohledávek; ve zbytku jejich pohledávky zanikají.

(2) Odmítne-li některý z věřitelů účast na převzetí likvidační podstaty, považuje se jeho pohledávka za zaniklou. To neplatí, pokud se následně zjistí dosud neznámý majetek právnické osoby.

§ 204

(1) Odmítnou-li všichni věřitelé likvidační podstatu převzít, přechází likvidační podstata dnem zániku právnické osoby na stát; likvidátor to bez zbytečného odkladu oznámí orgánu příslušnému podle jiného zákona.

(2) Bez zřetele k § 201 až 203 náleží věřiteli, který je podle jiného zákona věřitelem zajištěným, uspokojení z jistoty, kterou byla jeho pohledávka zajištěna.

Nebude-li zajištěný věřitel takto plně uspokojen ve své pohledávce, náleží mu ve zbytku plnění podle § 201 až 203.

§ 205

(1) Jakmile likvidátor dokončí vše, co předchází naložení s likvidačním zůstatkem nebo předání likvidační podstaty podle § 202 nebo oznámení podle § 204, vyhotoví konečnou zprávu o průběhu likvidace, v níž uvede alespoň, jak bylo s likvidační podstatou naloženo, a popřípadě též návrh na použití likvidačního zůstatku. K témuž dni likvidátor sestaví účetní závěrku. Likvidátor k účetní závěrce připojuje podpisový záznam.

(2) Konečnou zprávu, návrh na použití likvidačního zůstatku a účetní závěrku předloží likvidátor ke schválení tomu, kdo jej povolal do funkce. Ten, kdo se stal likvidátorem podle § 189 odst. 1, předloží konečnou zprávu, návrh na použití

likvidačního zůstatku a účetní závěrku tomu orgánu právnické osoby, který má působnost ho z funkce odvolat, popřípadě působnost ho kontrolovat. Není-li takový orgán, předloží likvidátor tyto doklady a návrhy ke schválení soudu.

(3) Výmazu právnické osoby z veřejného rejstříku nebrání, že nebyly schváleny dokumenty uvedené v odstavci 1.

§ 206

(1) Dokud nejsou uspokojena práva všech věřitelů, kteří své pohledávky přihlásili včas podle § 198, nelze vyplácet podíl na likvidačním zůstatku ani ve formě zálohy, ani jej jinak použít.

(2) Je-li pohledávka sporná nebo není-li ještě splatná, lze likvidační zůstatek použít jen, byla-li věřiteli poskytnuta dostatečná jistota.

§ 207

Likvidace končí použitím likvidačního zůstatku, převzetím likvidační podstaty věřiteli, nebo jejím odmítnutím. Likvidátor podá do třiceti dnů od skončení likvidace návrh na výmaz právnické osoby z veřejného rejstříku.

§ 208

Zjistí-li se ještě před výmazem právnické osoby z veřejného rejstříku její dosud neznámý majetek nebo objeví-li se potřeba jiných nezbytných opatření, likvidace neskončí a likvidátor tento majetek vypořádá nebo provede další nezbytná opatření. Po ukončení těchto jednání postupuje podle § 205 až 207; ustanovení § 170 se nepoužije.

§ 209

(1) Zjistí-li se neznámý majetek právnické osoby po jejím výmazu z veřejného rejstříku nebo objeví-li se jiný zájem hodný právní ochrany, soud na návrh toho, kdo osvědčí právní zájem, zruší výmaz právnické osoby, rozhodne o její likvidaci a jmenuje likvidátora. Kdo vede veřejný rejstřík, do něho podle tohoto rozhodnutí zapíše obnovení právnické osoby, skutečnost, že je v likvidaci a údaje o likvidátorovi. Od obnovení se na právnickou osobu hledí, jako by nikdy nezanikla.

(2) Byla-li právnická osoba obnovena vzhledem k zjištění neznámého majetku, obnoví se neuspokojené pohledávky jejích věřitelů.

Oddíl 2

Korporace

Pododíl 1

Obecně o korporacích

§ 210

(1) Korporaci vytváří jako právnickou osobu společenství osob.

(2) Na právnickou osobu tvořenou jediným členem se hledí jako na korporaci.

§ 211

(1) Korporace může mít jediného člena, připouští-li to zákon. V takovém případě jediný člen korporace v ní nemůže z vlastní vůle ukončit členství, ledaže v důsledku toho na jeho místo vstoupí nová osoba.

(2) Klesne-li počet členů korporace pod počet stanovený zákonem, soud ji i bez návrhu zruší a rozhodne o její likvidaci. Nejprve jí však poskytne přiměřenou lhůtu ke zjednání nápravy.

§ 212

(1) Přijetím členství v korporaci se člen vůči ní zavazuje chovat se čestně a zachovávat její vnitřní řád. Korporace nesmí svého člena bezdůvodně zvýhodňovat ani znevýhodňovat a musí šetřit jeho členská práva i oprávněné zájmy.

(2) Zneužije-li člen soukromé korporace hlasovací právo k újmě celku, rozhodne soud na návrh toho, kdo prokáže právní zájem, že k hlasu tohoto člena nelze pro určitý případ přihlížet. Toto právo zaniká, pokud návrh není podán do tří měsíců ode dne, kdy k zneužití hlasu došlo.

§ 213

Poškodí-li korporaci její člen nebo člen jejího orgánu způsobem, který zakládá jeho povinnost k náhradě a kterým byl poškozen i jiný člen korporace na hodnotě své účasti, a domáhá-li se náhrady jen tento člen, může soud škůdci i bez zvláštního návrhu uložit povinnost nahradit způsobenou škodu jen korporaci, pokud to odůvodňují okolnosti případu, zejména pokud je dostatečně zřejmé, že se takovým opatřením vyrovná i škoda na znehodnocené účasti.

Pododíl 2

Spolek

§ 214

(1) Alespoň tři osoby vedené společným zájmem mohou založit k jeho naplňování spolek jako samosprávný a dobrovolný svazek členů a spolčovat se v něm.

(2) Vytvoří-li spolky k uplatňování společného zájmu nový spolek jako svůj svaz, vyjádří v názvu nového spolku jeho svazovou povahu.

§ 215

(1) Nikdo nesmí být nucen k účasti ve spolku a nikomu nesmí být bráněno vystoupit z něho.

(2) Členové spolku neručí za jeho dluhy.

§ 216

Název spolku musí obsahovat slova „spolek“ nebo „zapsaný spolek“, postačí však zkratka „z. s.“.

§ 217

(1) Hlavní činností spolku může být jen uspokojování a ochrana těch zájmů, k jejichž naplňování je spolek založen. Podnikání nebo jiná výdělečná činnost hlavní činností spolku být nemůže.

(2) Vedle hlavní činnosti může spolek vyvíjet též vedlejší hospodářskou činnost spočívající v podnikání nebo jiné výdělečné činnosti, je-li její účel v podpoře hlavní činnosti nebo v hospodárném využití spolkového majetku.

(3) Zisk z činnosti spolku lze použít pouze pro spolkovou činnost včetně správy spolku.

Založení spolku

§ 218

Zakladatelé založí spolek, shodnou-li se na obsahu stanov; stanovy obsahují alespoň

a) název a sídlo spolku,

b) účel spolku,

c) práva a povinnosti členů vůči spolku, popřípadě určení způsobu, jak jim budou práva a povinnosti vznikat,

d) určení statutárního orgánu.

§ 219

Stanovy mohou založit pobočný spolek jako organizační jednotku spolku nebo určit, jakým způsobem se pobočný spolek zakládá a který orgán rozhoduje o založení, zrušení nebo přeměně pobočného spolku.

§ 220

(1) Určí-li stanovy, že členství je různého druhu, vymezí zároveň práva a povinnosti spojené s jednotlivými druhy členství.

(2) Omezit práva nebo rozšířit povinnosti spojené s určitým druhem členství lze jen za podmínek určených předem ve stanovách, jinak se souhlasem většiny dotčených členů. To neplatí, má-li spolek k omezení práv nebo rozšíření povinností spravedlivý důvod.

§ 221

Stanovy musí být uloženy v úplném znění v sídle spolku.

Ustavující schůze

§ 222

(1) Spolek lze založit i usnesením ustavující schůze tvořícího se spolku. Na ustavující schůzi se obdobně použijí ustanovení o členské schůzi.

(2) Návrh stanov vypracuje a další zájemce o založení spolku svolá vhodným způsobem k ustavující schůzi svolavatel. Správnost a úplnost listiny přítomných ověří svolavatel nebo osoba jím pověřená.

§ 223

Každý, kdo se dostaví na ustavující schůzi a splňuje podmínky pro členství ve spolku, se zapíše do listiny přítomných, podepíše se k údajím o svém jménu a bydlišti nebo sídle. Správnost a úplnost listiny přítomných ověří svolavatel nebo osoba jím pověřená. Platí, že osoby zapsané v listině přítomných podaly řádnou přihlášku do spolku.

§ 224

(1) Ustavující schůzi zahájí svolavatel nebo osoba jím pověřená. Sdělí ustavující schůzi počet přítomných a seznámí ji s jednáními, která svolavatel v zájmu spolku již učinil. Dále navrhne ustavující schůzi pravidla pro její jednání a volbu předsedajícího i případných dalších činovníků.

(2) Ustavující schůze volí členy těch orgánů, které podle určení zákona a stanov zvolit má.

(3) Ustavující schůze přijímá usnesení většinou hlasů přítomných v době hlasování.

(4) Kdo hlasoval proti přijetí návrhu stanov, může od přihlášky do spolku odstoupit. O tom musí být učiněn záznam v listině přítomných opatřený podpisy odstupujícího a toho, kdo záznam učinil.

§ 225

Účastní-li se ustavující schůze alespoň tři osoby, mohou schválit stanovy podle § 218.

Vznik spolku

§ 226

(1) Spolek vzniká dnem zápisu do veřejného rejstříku.

(2) Návrh na zápis spolku do veřejného rejstříku podávají zakladatelé nebo osoba určená ustavující schůzí.

(3) Není-li spolek do veřejného rejstříku zapsán do třiceti dnů od podání návrhu na zápis a není-li v této lhůtě ani vydáno rozhodnutí o odmítnutí zápisu, považuje se spolek za zapsaný do veřejného rejstříku třicátým dnem od podání návrhu.

§ 227

Pokračuje-li spolek v činnosti i poté, co byl jeho zápis do veřejného rejstříku odmítnut, použijí se ustanovení o společnosti.

Pobočný spolek

§ 228

(1) Právní osobnost pobočného spolku se odvozuje od právní osobnosti hlavního spolku. Pobočný spolek může mít práva a povinnosti a nabývat je v rozsahu určeném stanovami hlavního spolku a zapsaném ve veřejném rejstříku.

(2) Název pobočného spolku musí obsahovat příznačný prvek názvu hlavního spolku a vyjádřit jeho vlastnost pobočného spolku.

§ 229

(1) Pobočný spolek vzniká dnem zápisu do veřejného rejstříku.

(2) Návrh na zápis pobočného spolku do veřejného rejstříku podává hlavní spolek.

(3) Není-li rozhodnutí o zápisu nebo o jeho odmítnutí vydáno do třiceti dnů od podání návrhu na zápis, považuje se pobočný spolek za zapsaný do veřejného rejstříku.

(4) Z právních jednání pobočného spolku vzniklých přede dnem jeho zápisu do veřejného rejstříku je hlavní spolek oprávněn a zavázán společně a nerozdílně s pobočným spolkem. Ode dne zápisu pobočného spolku do veřejného rejstříku ručí hlavní spolek za dluhy pobočného spolku v rozsahu určeném stanovami.

§ 230

(1) Zrušením hlavního spolku se zrušuje i pobočný spolek.

(2) Hlavní spolek nezanikne dříve, než zaniknou všechny pobočné spolky.

§ 231

Nabytím statusu veřejné prospěšnosti pro hlavní spolek nabývají tento status i pobočné spolky. Vzdá-li se hlavní spolek statusu veřejné prospěšnosti, nebo je-li mu odejmut, pozbývají jej i pobočné spolky.

Členství

§ 232

(1) Neurčí-li stanovami jinak, váže se členství ve spolku na osobu člena a nepřechází na jeho právního nástupce.

(2) Je-li členem spolku právnická osoba, zastupuje ji statutární orgán, ledaže právnická osoba určí jiného zástupce.

§ 233

(1) Po vzniku spolku může členství v něm vzniknout přijetím za člena nebo jiným způsobem určeným stanovami.

(2) Kdo se uchází o členství ve spolku, projevuje tím vůli být vázán stanovami od okamžiku, kdy se stane členem spolku.

(3) O přijetí za člena rozhoduje orgán určený stanovami, jinak nejvyšší orgán spolku.

§ 234

Má se za to, že vznikem členství v pobočném spolku vzniká i členství v hlavním spolku; to platí i o zániku členství.

§ 235

Stanovy mohou určit výši a splatnost členského příspěvku nebo určí, který orgán spolku určí výši a splatnost členského příspěvku a jakým způsobem.

§ 236

Seznam členů

(1) Vede-li spolek seznam členů, stanovy určí, jakým způsobem provádí v seznamu členů zápisy a výmazy týkající se členství osob ve spolku. Stanovy dále určí, jak bude seznam členů zpřístupněn, anebo že zpřístupněn nebude.

(2) Každý člen, a to i bývalý, obdrží na svou žádost od spolku na jeho náklady potvrzení s výpisem ze seznamu členů obsahující údaje o své osobě, popřípadě potvrzení, že tyto údaje byly vymazány. Namísto zemřelého člena může o potvrzení požádat jeho manžel, dítě nebo rodič, a není-li žádný z nich, může o vydání potvrzení žádat jiná osoba blízká nebo dědic, prokáží-li zájem hodný právní ochrany.

(3) Seznam členů může být uveřejněn se souhlasem všech členů, kteří jsou v něm zapsáni; při uveřejnění neúplného seznamu členů musí být z něho patrné, že je neúplný.

Zánik členství

§ 237

Členství ve spolku zaniká vystoupením, vyloučením, nebo dalšími způsoby uvedenými ve stanovách nebo v zákoně.

§ 238

Neurčí-li stanovy jinak, zanikne členství, pokud člen nezaplatí členský příspěvek ani v přiměřené lhůtě určené spolkem dodatečně ve výzvě k zaplacení, ačkoli byl na tento následek ve výzvě upozorněn.

§ 239

(1) Neurčí-li stanovy něco jiného, může spolek vyloučit člena, který závažně porušil povinnost vyplývající z členství a v přiměřené lhůtě nápravu nezjednal ani po výzvě spolku. Výzva se nevyžaduje, nelze-li porušení povinnosti odčinit nebo způsobilo-li spolku zvlášť závažnou újmu.

(2) Rozhodnutí o vyloučení se doručí vyloučenému členu.

§ 240

(1) Neurčí-li stanovy jiný orgán, rozhoduje o vyloučení člena statutární orgán.

(2) Neurčí-li stanovy jinak, může návrh na vyloučení podat v písemné formě kterýkoli člen; v návrhu se uvedou okolnosti osvědčující důvod pro vyloučení. Člen, proti kterému návrh směřuje, musí mít příležitost se s návrhem na vyloučení seznámit, žádat o jeho vysvětlení a uvést i doložit vše, co mu je k prospěchu.

§ 241

(1) Člen může do patnácti dnů od doručení rozhodnutí v písemné formě navrhnout, aby rozhodnutí o jeho vyloučení přezkoumala rozhodčí komise, ledaže stanovy určí jiný orgán.

(2) Příslušný orgán zruší rozhodnutí o vyloučení člena, odporuje-li vyloučení zákonu nebo stanovám; rozhodnutí o vyloučení člena může zrušit i v jiných odůvodněných případech.

§ 242

Vyloučený člen může do tří měsíců od doručení konečného rozhodnutí spolku o svém vyloučení navrhnout soudu, aby rozhodl o neplatnosti vyloučení; jinak toto právo zaniká. Nebylo-li mu rozhodnutí doručeno, může člen návrh podat do tří měsíců ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejdéle však do jednoho roku ode dne, kdy byl po vydání rozhodnutí zánik jeho členství vyloučením zapsán do seznamu členů; jinak toto právo zaniká.

Organizace spolku

§ 243

Orgány spolku jsou statutární orgán a nejvyšší orgán, případně kontrolní komise, rozhodčí komise a další orgány určené ve stanovách. Stanovy mohou orgány spolku pojmenovat libovolně, nevzbudí-li tím klamný dojem o jejich povaze.

§ 244

Stanovy určí, je-li statutární orgán kolektivní (výbor) nebo individuální (předseda). Neurčí-li stanovy jinak, volí a odvolává členy statutárního orgánu nejvyšší orgán spolku.

§ 245

Na usnesení členské schůze nebo jiného orgánu, které se přičí dobrým mravům, nebo mění stanovy tak, že jejich obsah odporuje donucujícím ustanovením zákona, se hledí, jako by nebylo přijato. To platí i v případě, že bylo přijato usnesení v záležitosti, o které tento orgán nemá působnost rozhodnout.

§ 246

- (1)** Neurčí-li stanovy funkční období členů volených orgánů spolku, je toto období pětileté.
- (2)** Neurčí-li stanovy jinak, mohou členové volených orgánů spolku, jejichž počet neklesl pod polovinu, kooptovat náhradní členy do nejbližšího zasedání orgánu příslušného k volbě.
- (3)** Neurčí-li stanovy jinak, použijí se pro svolání, zasedání a rozhodování kolektivních orgánů spolku § 156 a § 159 odst. 2 a přiměřeně též ustanovení o členské schůzi.

§ 247

Nejvyšší orgán spolku

- (1)** Stanovy určí, který orgán je nejvyšším orgánem spolku; do jeho působnosti zpravidla náleží určit hlavní zaměření činnosti spolku, rozhodovat o změně stanov, schválit výsledek hospodaření spolku, hodnotit činnost dalších orgánů spolku i jejich členů a rozhodnout o zrušení spolku s likvidací nebo o jeho přeměně.
- (2)** Je-li podle stanov statutární orgán spolku i jeho nejvyšším orgánem a není-li s to vykonávat působnost po dobu delší než jeden měsíc, může alespoň pětina členů spolku svolat shromáždění všech členů spolku; na shromáždění přechází působnost nejvyššího orgánu spolku. To neplatí, určí-li stanovy něco jiného.
- (3)** Neurčí-li stanovy jinak, je nejvyšším orgánem spolku členská schůze; ustanovení § 248 až 257 se na členskou schůzi použijí, pokud stanovy neurčí něco jiného.

Členská schůze

§ 248

- (1)** Členskou schůzi svolává k zasedání statutární orgán spolku nejméně jedenkrát do roka.

(2) Statutární orgán spolku svolá zasedání členské schůze z podnětu alespoň třetiny členů spolku nebo kontrolního orgánu spolku. Nesvolá-li statutární orgán spolku zasedání členské schůze do třiceti dnů od doručení podnětu, může ten, kdo podnět podal, svolat zasedání členské schůze na náklady spolku sám.

§ 249

(1) Zasedání členské schůze se svolá vhodným způsobem ve lhůtě určené stanovami, jinak nejméně třicet dnů před jeho konáním. Z pozvánky musí být zřejmé místo, čas a pořad zasedání.

(2) Je-li zasedání svoláno podle § 248, může být pořad zasedání proti návrhu uvedenému v podnětu změněn jen se souhlasem toho, kdo podnět podal.

(3) Místo a čas zasedání se určí tak, aby co nejméně omezovaly možnost členů se ho účastnit.

§ 250

(1) Kdo zasedání svolal, může je odvolat nebo odložit stejným způsobem, jakým bylo svoláno. Stane-li se tak méně než týden před oznámeným datem zasedání, nahradí spolek členům, kteří se na zasedání dostavili podle pozvánky, účelně vynaložené náklady.

(2) Je-li zasedání svoláno podle § 248, může být odvoláno či odloženo jen na návrh nebo se souhlasem toho, kdo k němu dal podnět.

§ 251

Každý člen je oprávněn účastnit se zasedání a požadovat i dostat na něm vysvětlení záležitostí spolku, vztahuje-li se požadované vysvětlení k předmětu zasedání členské schůze. Požaduje-li člen na zasedání sdělení o skutečnostech, které zákon uveřejnit zakazuje nebo jejichž prozrazení by spolku způsobilo vážnou újmu, nelze mu je poskytnout.

§ 252

(1) Členská schůze je schopna usnášet se za účasti většiny členů spolku. Usnesení přijímá většinou hlasů členů přítomných v době usnášení; každý člen má jeden hlas.

(2) Určí-li stanovy při úpravě různých druhů členství ve spolku, že je s určitým druhem členství spojen pouze hlas poradní, nepřihlíží se k tomuto hlasu pro účely odstavce 1.

§ 253

(1) Kdo zasedání zahájí, ověří, zda je členská schůze schopna se usnášet. Poté zajistí volbu předsedy zasedání a případně i dalších činovníků, vyžadují-li jejich volbu stanovy.

(2) Předseda vede zasedání tak, jak byl jeho pořad ohlášen, ledaže se členská schůze usnese na předčasném ukončení zasedání.

(3) Záležitost, která nebyla zařazena na pořad zasedání při jeho ohlášení, lze rozhodnout jen za účasti a se souhlasem všech členů spolku oprávněných o ní hlasovat.

§ 254

(1) Statutární orgán spolku zajistí vyhotovení zápisu ze zasedání do třiceti dnů od jejího ukončení. Není-li to možné, vyhotoví zápis ten, kdo zasedání předsedal nebo koho tím pověřila členská schůze.

(2) Ze zápisu musí být patrné, kdo zasedání svolal a jak, kdy se konalo, kdo je zahájil, kdo mu předsedal, jaké případné další činovníky členská schůze zvolila, jaká usnesení přijala a kdy byl zápis vyhotoven.

(3) Každý člen spolku může nahlížet do zápisů ze zasedání za podmínek určených stanovami. Neurčí-li stanovy jinak, lze toto právo vykonat v sídle spolku.

§ 255

Dílčí členské schůze

Stanovy mohou určit, že se zasedání členské schůze bude konat formou dílčích členských schůzí, případně též, o kterých záležitostech tímto způsobem rozhodnout nelze. Připustí-li stanovy zasedání dílčích členských schůzí, určí rovněž období, v němž se všechna zasedání musí konat. Pro schopnost usnášet se a pro přijímání usnesení se zúčastnění členové a odevzdané hlasy sčítají.

§ 256

Shromáždění delegátů

(1) Stanovy mohou určit, že působnost členské schůze plní shromáždění delegátů.

(2) Každý delegát musí být volen stejným počtem hlasů. Není-li to dobře možné, mohou stanovy určit pro volbu delegátů rozumnou odchylku.

§ 257

Náhradní zasedání členské schůze

(1) Není-li členská schůze na svém zasedání schopna usnášet se, může statutární orgán nebo ten, kdo původní zasedání svolal, svolat novou pozvánkou ve lhůtě patnácti dnů od předchozího zasedání členskou schůzi na náhradní zasedání. Z pozvánky musí být zřejmé, že se jedná o náhradní zasedání členské schůze. Náhradní zasedání členské schůze se musí konat nejpozději do šesti týdnů ode dne, na který bylo zasedání členské schůze předtím svoláno.

(2) Na náhradním zasedání může členská schůze jednat jen o záležitostech zařazených na pořad předchozího zasedání. Usnesení může přijmout za účasti libovolného počtu členů, ledaže stanovy určí něco jiného.

(3) Rozhoduje-li členská schůze na zasedání dílčích členských schůzí nebo rozhoduje-li namísto ní shromáždění delegátů, postupuje se podle odstavců 1 a 2 obdobně.

Neplatnost rozhodnutí orgánu spolku

§ 258

Každý člen spolku nebo ten, kdo na tom má zájem hodný právní ochrany, může navrhnout soudu, aby rozhodl o neplatnosti rozhodnutí orgánu spolku pro jeho rozpor se zákonem nebo se stanovami, pokud se neplatnosti nelze dovolat u orgánů spolku.

§ 259

Právo dovolat se neplatnosti rozhodnutí zaniká do tří měsíců ode dne, kdy se navrhovatel o rozhodnutí dozvěděl nebo mohl dozvědět, nejpozději však do jednoho roku od přijetí rozhodnutí.

§ 260

(1) Soud neplatnost rozhodnutí nevysloví, došlo-li k porušení zákona nebo stanov, aniž to mělo závažné právní následky, a je-li v zájmu spolku hodným právní ochrany neplatnost rozhodnutí nevyslovit.

(2) Soud neplatnost rozhodnutí nevysloví ani tehdy, bylo-li by tím podstatně zasaženo do práva třetí osoby nabytého v dobré víře.

§ 261

(1) Porušil-li spolek základní členské právo člena závažným způsobem, má člen právo na přiměřené zadostiučinění.

(2) Namítne-li to spolek, soud právo na zadostiučinění členu spolku nepřizná, nebylo-li uplatněno

- a) v době stanovené pro podání návrhu na vyslovení neplatnosti rozhodnutí, nebo
- b) do tří měsíců ode dne právní moci rozhodnutí o zamítnutí návrhu, byl-li tento návrh zamítnut podle § 260.

Kontrolní komise

§ 262

- (1) Zřídí-li stanovy kontrolní komisi, vyžaduje se, aby měla alespoň tři členy. Neurčí-li stanovy jinak, volí a odvolává členy kontrolní komise členská schůze. Určí-li stanovy, že členy kontrolní komise jmenuje nebo odvolává statutární orgán, nepřihlíží se k tomu.
- (2) Neurčí-li stanovy další omezení, není členství v kontrolní komisi slučitelné s členstvím ve statutárním orgánu spolku ani s funkcí likvidátora.

§ 263

Kontrolní komise dohlíží, jsou-li záležitosti spolku řádně vedeny a vykonává-li spolek činnost v souladu se stanovami a právními předpisy, nesvěří-li jí stanovy další působnost. Zjistí-li kontrolní komise nedostatky, upozorní na ně statutární orgán, jakož i další orgány určené stanovami.

§ 264

V rozsahu působnosti kontrolní komise může její pověřený člen nahlížet do dokladů spolku a požadovat od členů dalších orgánů spolku nebo od jeho zaměstnanců vysvětlení k jednotlivým záležitostem.

Rozhodčí komise

§ 265

Je-li zřízena rozhodčí komise, rozhoduje sporné záležitosti náležející do spolkové samosprávy v rozsahu určeném stanovami; neurčí-li stanovy působnost rozhodčí komise, rozhoduje spory mezi členem a spolkem o placení členských příspěvků a přezkoumává rozhodnutí o vyloučení člena ze spolku.

§ 266

- (1) Neurčí-li stanovy jinak, má rozhodčí komise tři členy, které volí a odvolává členská schůze nebo shromáždění členů spolku.
- (2) Členem rozhodčí komise může být jen bezúhonná zletilá a plně svéprávná osoba, která ve spolku nepůsobí jako člen statutárního orgánu nebo kontrolní komise. Nenavrhli-li nikdo vyslovení neplatnosti volby člena rozhodčí komise pro

nedostatek bezúhonnosti, platí s výhradou změny okolností, že byla zvolena bezúhonná osoba.

(3) Z činnosti rozhodčí komise je vyloučen její člen, jemuž okolnosti případu brání nebo by mohly bránit rozhodovat nepodjatě.

§ 267

Řízení před rozhodčí komisí upravuje jiný právní předpis.

§ 268

Zrušení spolku

(1) Soud zruší spolek s likvidací na návrh osoby, která na tom má oprávněný zájem, nebo i bez návrhu v případě, že spolek, ač byl na to soudem upozorněn,

a) vyvíjí činnost zakázanou v § 145,

b) vyvíjí činnost v rozporu s § 217,

c) nutí třetí osoby k členství ve spolku, k účasti na jeho činnosti nebo k jeho podpoře, nebo

d) brání členům ze spolku vystoupit.

(2) Ustanovení § 172 není dotčeno.

Likvidace spolku

§ 269

(1) Při zrušení spolku s likvidací sestaví likvidátor soupis jmění a zpřístupní jej v sídle spolku všem členům.

(2) Likvidátor vydá proti úhradě nákladů soupis jmění každému členu, který o to požádá.

§ 270

(1) Nelze-li povolat likvidátora jinak, jmenuje soud likvidátorem i bez jeho souhlasu některého z členů statutárního orgánu. Není-li to možné, jmenuje soud likvidátorem i bez jeho souhlasu některého člena spolku.

(2) Likvidátor jmenovaný podle odstavce 1 nemůže z funkce odstoupit, může však navrhnout soudu, aby jej z funkce zprostil, prokáže-li, že na něm nelze spravedlivě požadovat, aby funkci vykonával.

§ 271

Likvidátor zpeněží likvidační podstatu pouze v tom rozsahu, v jakém to je pro splnění dluhů spolku nezbytné.

§ 272

(1) Likvidátor naloží s likvidačním zůstatkem podle stanov. Určí-li stanovy spolku se statutem veřejné prospěšnosti, že má být likvidační zůstatek použit k jiným než veřejně prospěšným cílům, nepřihlíží se k tomu.

(2) Nelze-li s likvidačním zůstatkem naložit podle stanov, nabídne likvidátor likvidační zůstatek spolku s účelem obdobným. Není-li to možné, nabídne likvidátor likvidační zůstatek obci, na jejímž území má spolek sídlo. Nepřijme-li obec nabídku do dvou měsíců, nabývá likvidační zůstatek kraj, na jehož území má spolek sídlo. Získá-li likvidační zůstatek obec nebo kraj, použije jej jen k veřejně prospěšnému cíli.

§ 273

Obdržel-li spolek účelově vázané plnění z veřejného rozpočtu, ustanovení § 272 se nepoužije a likvidátor naloží s příslušnou částí likvidačního zůstatku podle rozhodnutí příslušného orgánu.

Fúze spolků

§ 274

Zúčastněné spolky uzavírají smlouvu o fúzi jako smlouvu o sloučení spolků, nebo jako smlouvu o splynutí spolků.

§ 275

Smlouva o fúzi obsahuje alespoň údaje o názvu, sídle a identifikující údaj každého ze zúčastněných spolků s uvedením, který spolek je zanikající a který nástupnický, a rozhodný den.

§ 276

(1) Smlouva o splynutí spolků obsahuje i ujednání o stanovách nástupnického spolku.

(2) Dojde-li při sloučení ke změně stanov nástupnického spolku, obsahuje smlouva o sloučení také ujednání o této změně.

§ 277

(1) Společně s návrhem smlouvy o fúzi vyhotoví členové statutárních orgánů zúčastněných spolků i zprávu vysvětlující hospodářské i právní důvody a důsledky fúze. Zprávu lze vyhotovit i jako společnou pro všechny zúčastněné spolky.

(2) Zpráva vysvětlující hospodářské i právní důvody a důsledky fúze nemusí být vyhotovena, jsou-li všichni členové zúčastněného spolku členy jeho statutárního nebo kontrolního orgánu nebo souhlasí-li s tím všichni členové zúčastněného spolku.

§ 278

Zasedání členské schůze, kterému bude návrh smlouvy o fúzi předložen ke schválení, musí ten, kdo je svolává, ohlásit nejméně třicet dnů před jeho konáním. V této lhůtě musí být zpřístupněny všem členům

- a) návrh smlouvy o fúzi,
- b) stanovy nástupnického spolku,
- c) výkaz majetku a závazků všech zúčastněných spolků ne starší než šest měsíců a
- d) zpráva vysvětlující hospodářské i právní důvody a důsledky fúze, je-li její vyhotovení nutné.

§ 279

(1) Zúčastněné spolky zveřejní nejméně třicet dnů před zasedáním členské schůze společně oznámení, v němž uvedou, jakých spolků se fúze týká a jaký spolek se stane nástupnickým spolkem.

(2) Není-li spolek příjemcem plnění z veřejného rozpočtu, má-li zanedbatelný počet věřitelů a je-li celková výše dluhů zanedbatelná, postačí, pokud doručí oznámení známým věřitelům.

§ 280

Přihlásí-li věřitel zúčastněného spolku pohledávku do šesti měsíců ode dne, kdy se zápis fúze stal vůči němu účinným, má právo na dostatečnou jistotu, zhorší-li se dobytost pohledávky. Prokáže-li věřitel, že se v důsledku fúze dobytost pohledávky zhorší podstatným způsobem, má právo na dostatečnou jistotu ještě před zápisem fúze do veřejného rejstříku.

§ 281

(1) Návrh smlouvy o fúzi schvalují členské schůze zúčastněných spolků. Členská schůze může návrh smlouvy o fúzi jen schválit, nebo odmítnout.

(2) Zasedání členských schůzí zúčastněných spolků může být svoláno i jako společné. Tehdy členské schůze zúčastněných spolků hlasují o návrhu smlouvy o fúzi odděleně. Pokud se však po schválení návrhu smlouvy o fúzi volí členové orgánů nástupnického spolku, mohou členské schůze zúčastněných spolků rozhodnout, že budou o těchto členech hlasovat společně.

§ 282

Ten, kdo za zúčastněný spolek návrh smlouvy o fúzi podepisuje, připojí k podpisu kromě dalších náležitostí také údaj, že návrh smlouvy schválila členská schůze spolku a kdy se tak stalo. Smlouva o fúzi je přijata usnesením členské schůze posledního ze zúčastněných spolků o schválení návrhu smlouvy o fúzi a jejím podpisem za tento spolek.

§ 283

Návrh na vyslovení neplatnosti smlouvy o fúzi lze podat jen společně s návrhem na neplatnost usnesení členské schůze schvalujícího tuto smlouvu. Právo domáhat se neplatnosti má jen zúčastněný spolek nebo osoba oprávněná podat návrh na vyslovení neplatnosti členské schůze.

§ 284

(1) Návrh na zápis fúze do veřejného rejstříku podávají společně všechny zúčastněné spolky. Jedná-li se o fúzi splynutím, podepíše návrh také členové statutárního orgánu nástupnického spolku.

(2) Na základě návrhu provede příslušný orgán zápis fúze tak, že k témuž dni vymaže ve veřejném rejstříku zanikající spolky, poznamená, kdo je jejich právní nástupce, a při fúzi

a) sloučením poznamená u nástupnického spolku den účinnosti sloučení a názvy, adresy sídla a identifikující údaje spolků, které se s nástupnickým spolkem sloučily, a případné další změny u nástupnického spolku, pokud v důsledku fúze nastaly,

b) splynutím provede zápis nástupnického spolku a poznamená u něho názvy, adresy sídla a identifikující údaje spolků, které jsou jeho právní předchůdci.

§ 285

Po zápisu fúze do veřejného rejstříku nelze smlouvu o fúzi změnit nebo zrušit.

§ 286

Zápisem fúze nabývají členové zanikajícího spolku členství v nástupnickém spolku.

§ 287

(1) Nepodají-li zúčastněné spolky návrh na zápis fúze do šesti měsíců ode dne, kdy byla smlouva o fúzi uzavřena, může ten ze zúčastněných spolků, který byl připraven návrh podat, od smlouvy o fúzi odstoupit. Odstoupí-li od smlouvy i jen jedna strana, zaniká tím závazek všech stran založený smlouvou.

(2) Nepodají-li zúčastněné spolky návrh na zápis fúze do jednoho roku ode dne, kdy byla smlouva o fúzi uzavřena, platí, že od smlouvy odstoupily všechny zúčastněné spolky.

(3) Společně a nerozdílně se spolkem, který způsobil, že návrh na zápis fúze nebyl podán včas, nahradí ostatním spolkům škodu z toho vzniklou členové jeho statutárního orgánu vyjma těch, kteří prokáží, že vyvinuli dostatečné úsilí, aby návrh byl podán včas.

Rozdělení spolku

§ 288

(1) Při rozdělení sloučením uzavírají zúčastněné spolky smlouvu o rozdělení.

(2) Smlouva o rozdělení obsahuje alespoň

a) údaje o názvu, sídle a identifikující údaj zúčastněných spolků s uvedením, který spolek je zanikající a které jsou nástupnické,

b) určení, jaký majetek a dluhy zanikajícího spolku přejímají nástupnické spolky,

c) určení, kteří zaměstnanci zanikajícího spolku se stávají zaměstnanci jednotlivých nástupnických spolků,

d) rozhodný den.

(3) Dochází-li v důsledku rozdělení sloučením ke změně stanov některého z nástupnických spolků, obsahuje smlouva o rozdělení také dohodu o této změně.

(4) Nestanoví-li smlouva o rozdělení jinak, nabývá každý člen zanikajícího spolku ke dni účinnosti rozdělení členství ve všech nástupnických spolcích.

§ 289

(1) Při rozdělení se založením nových spolků vyhotoví rozdělovaný spolek projekt rozdělení.

(2) Projekt obsahuje alespoň

a) údaje o názvu, sídle a identifikující údaj zúčastněných spolků s uvedením, který spolek je zanikající a které jsou nástupnické,

b) určení, jaký majetek a dluhy zanikajícího spolku přejímají nástupnické spolky,

c) určení, kteří zaměstnanci zanikajícího spolku se stávají zaměstnanci jednotlivých nástupnických spolků,

d) návrh stanov nástupnických spolků,

e) rozhodný den.

(3) Nestanoví-li projekt rozdělení jinak, nabývá každý člen zanikajícího spolku ke dni účinnosti rozdělení členství ve všech nástupnických spolcích.

§ 290

(1) Není-li ze smlouvy o rozdělení nebo z projektu rozdělení zřejmé, jaký majetek přechází z rozdělovaného spolku na nástupnické spolky, platí, že nástupnické spolky jsou spoluvlastníky takového majetku.

(2) Není-li ze smlouvy o rozdělení nebo z projektu rozdělení zřejmé, jaké dluhy přecházejí z rozdělovaného spolku na nástupnické spolky, platí, že nástupnické spolky jsou z těchto dluhů zavázány společně a nerozdílně.

§ 291

(1) Při rozdělení sloučením se ustanovení o fúzi použijí obdobně.

(2) Při rozdělení se založením nových spolků vyhotoví statutární orgán rozdělovaného spolku společně s projektem rozdělení i zprávu vysvětlující hospodářské i právní důvody a důsledky rozdělení. Zpráva nemusí být vyhotovena, jsou-li všichni členové spolku členy jeho statutárního orgánu, anebo souhlasí-li s tím všichni členové spolku.

§ 292

(1) Zasedání členské schůze, kterému bude předložena smlouva o rozdělení nebo projekt rozdělení ke schválení, musí ten, kdo je svolává, ohlásit nejméně třicet dnů před jeho konáním.

(2) Ve lhůtě uvedené v odstavci 1 spolek zpřístupní ve svém sídle všem členům zprávu statutárního orgánu vysvětlující hospodářské i právní důvody a důsledky rozdělení, je-li její vyhotovení nutné. Zpráva musí obsahovat,

a) jedná-li se o rozdělení sloučením, návrh smlouvy o rozdělení, stanovy nástupnického spolku a výkaz majetku a závazků všech zúčastněných spolků ne starší než šest měsíců, nebo

b) jedná-li se o rozdělení se založením nových spolků, projekt rozdělení, výkaz majetku a závazků rozdělovaného spolku, jakož i zahajovací rozvahy a návrh stanov nástupnických spolků.

§ 293

(1) Nejméně třicet dnů před zasedáním členské schůze zveřejní rozdělovaný spolek oznámení, v němž uvede, jakého spolku se rozdělení týká a které spolky se stanou jeho spolky nástupnickými. V oznámení rozdělovaný spolek též upozorní věřitele na jejich právo podle § 301.

(2) Není-li spolek příjemcem plnění z veřejného rozpočtu, má-li zanedbatelný počet věřitelů a je-li celková výše dluhu zanedbatelná, postačí, pokud doručí oznámení známým věřitelům.

§ 294

(1) Smlouvu o rozdělení schvalují členské schůze zúčastněných spolků. Ustanovení § 282 se použije obdobně.

(2) Projekt rozdělení schvaluje členská schůze rozdělovaného spolku.

(3) Členská schůze může smlouvu o rozdělení nebo projekt rozdělení jen schválit, nebo odmítnout.

§ 295

(1) Rozdělovaný spolek podá návrh na zápis rozdělení do veřejného rejstříku. Jedná-li se o rozdělení sloučením, podají společný návrh spolek rozdělovaný i nástupnický.

(2) Na základě návrhu provede příslušný orgán zápis rozdělení tak, že k témuž dni vymaže ve veřejném rejstříku zanikající spolek, poznamená, kdo je jeho právní nástupce, a při rozdělení

a) sloučením poznamená u nástupnického spolku den účinnosti rozdělení sloučením a název, adresu sídla a identifikující údaj spolku, který se s nástupnickým spolkem sloučil a případné další změny u nástupnického spolku, pokud v důsledku rozdělení nastaly,

b) se založením nových spolků provede zápis nástupnických spolků a poznamená u něho název, adresu sídla a identifikující údaj spolku, který je jeho právním předchůdcem.

§ 296

Po zápisu rozdělení do veřejného rejstříku nelze smlouvu o rozdělení ani projekt rozdělení změnit nebo zrušit.

§ 297

(1) Nepodají-li při rozdělení sloučením zúčastněné spolky návrh na zápis rozdělení do šesti měsíců ode dne, kdy byla smlouva o rozdělení uzavřena, může ten ze zúčastněných spolků, který byl připraven návrh podat, od smlouvy o rozdělení odstoupit. Odstoupí-li od smlouvy i jen jedna strana, zanikají tím závazky všech stran založené smlouvou.

(2) Nepodají-li při rozdělení sloučením zúčastněné spolky návrh na zápis rozdělení do jednoho roku ode dne, kdy byla smlouva o rozdělení uzavřena, platí, že od smlouvy odstoupily všechny zúčastněné spolky.

(3) Společně a nerozdílně se spolkem, který způsobil, že návrh na zápis rozdělení nebyl podán včas, nahradí ostatním spolkům škodu z toho vzniklou členové jeho statutárního orgánu vyjma těch, kteří prokáží, že vyvinuli dostatečné úsilí, aby návrh byl podán včas.

§ 298

Nepodá-li rozdělovaný spolek při rozdělení se založením nových spolků návrh na zápis rozdělení do jednoho roku ode dne, kdy bylo rozhodnutí o rozdělení přijato, ruší se marným uplynutím lhůty rozhodnutí o rozdělení.

§ 299

(1) Každý z nástupnických spolků ručí společně s ostatními nástupnickými spolky za dluhy přešlé z rozdělovaného spolku na další nástupnický spolek.

(2) Dá-li si rozdělovaný spolek ocenit své jmění posudkem znalce ustanoveného mu soudem podle jiného zákona, a to včetně odděleného ocenění jmění přecházejícího na jednotlivé nástupnické spolky, a splní povinnost zveřejnění podle § 269, ručí každý nástupnický spolek za dluhy podle odstavce 1 jen do výše čistého jmění nabytého rozdělením.

(3) Právo z ručení podle odstavců 1 a 2 nemohou uplatnit věřitelé, jimž se dostalo jistoty podle § 300.

§ 300

Přihlásí-li věřitel zúčastněného spolku pohledávku do šesti měsíců ode dne, kdy se zápis rozdělení stal vůči němu účinným, má právo na dostatečnou jistotu, pokud prokáže, že se dobytnost pohledávky zhorší. Prokáže-li věřitel, že se v důsledku rozdělení dobytnost pohledávky podstatným způsobem zhorší, má právo na dostatečnou jistotu ještě před zápisem rozdělení do veřejného rejstříku.

§ 301

(1) Každý, jehož právní zájmy jsou rozdělením dotčeny, má právo, aby mu kterýkoli ze zúčastněných spolků sdělil do jednoho měsíce od doručení žádosti, jaké jmění přechází rozdělením na jednotlivé nástupnické spolky.

(2) Nedostane-li se dlužníku zaniklého spolku sdělení, kdo je po rozdělení spolku jeho věřitelem, může plnit kterémukoli z nástupnických spolků. Nedostane-li se věřiteli zaniklého spolku sdělení, kdo je po rozdělení spolku jeho dlužníkem, může požadovat plnění od kteréhokoli z nástupnických spolků.

§ 302

Určí-li stanovy, že o fúzi nebo rozdělení spolku rozhoduje jiný orgán než členská schůze, použijí se z ustanovení o fúzi nebo rozdělení spolku na rozhodování takového orgánu přiměřeně ustanovení o členské schůzi.

Oddíl 3

Fundace

Pododdíl 1

Obecně o fundacích

§ 303

Fundace je právnická osoba vytvořená majetkem vyčleněným k určitému účelu. Její činnost se váže na účel, k němuž byla zřízena.

§ 304

Fundace je ustavena zakladatelským právním jednáním nebo zákonem, v nichž musí být určeny i její majetkové zajištění a účel.

§ 305

Vnitřní poměry fundace upravuje její statut.

Pododdíl 2

Nadace

§ 306

(1) Zakladatel zakládá nadaci k trvalé službě společensky nebo hospodářsky užitečnému účelu. Účel nadace může být veřejně prospěšný, spočívá-li v podpoře obecného blaha, i dobročinný, spočívá-li v podpoře určitého okruhu osob určených jednotlivě či jinak.

(2) Zakazuje se založit nadaci za účelem podpory politických stran a hnutí nebo jiné účasti na jejich činnosti. Zakazuje se založit nadaci sloužící výlučně výdělečným cílům. Plní-li nadace zakázaný účel, soud ji i bez návrhu zruší a nařídí její likvidaci.

§ 307

(1) Nadace může podnikat, pokud podnikání představuje pouhou vedlejší činnost a výtěžky podnikání slouží jen k podpoře jejího účelu; nadace však podnikat nesmí, pokud to zakladatel v nadační listině vyloučil. Za stejných podmínek může nadace převzít vedení obchodní společnosti.

(2) Nadace nesmí být neomezeně ručícím společníkem obchodní společnosti.

§ 308

(1) Název nadace obsahuje slovo „nadace“.

(2) Pravidelnou součástí názvu nadace je označení poukazující na její účel.

Založení nadace

§ 309

(1) Nadace se zakládá nadační listinou, kterou může být zakládací listina nebo pořízení pro případ smrti.

(2) Zakládací listinu nadace pořizuje jedna osoba nebo více osob.

(3) Stojí-li na straně zakladatele nadace více osob, považují se za zakladatele jediného a v záležitostech nadace musí jednat jednomyslně; odmítá-li některá z těchto osob souhlas bez vážného důvodu udělit, nahradí jej k návrhu kterékoli z ostatních zakládajících osob svým rozhodnutím soud.

(4) Nadační listina vyžaduje formu veřejné listiny.

§ 310

Zakládací listina nadace obsahuje alespoň

- a)** název a sídlo nadace,
- b)** jméno zakladatele a jeho bydliště nebo sídlo,
- c)** vymezení účelu, pro který se nadace zakládá,
- d)** údaj o výši vkladu každého zakladatele,
- e)** údaj o výši nadačního kapitálu,
- f)** počet členů správní rady i jména a bydliště jejích prvních členů a údaj, jakým způsobem členové správní rady za nadaci jednají,
- g)** počet členů dozorčí rady i jména a bydliště jejích prvních členů, případně, není-li dozorčí rada zřizována, jméno a bydliště prvního revizora,
- h)** určení správce vkladů a
- i)** podmínky pro poskytování nadačních příspěvků, případně okruh osob, jimž je lze poskytnout, nebo okruh činností, jež nadace může vzhledem k svému účelu vykonávat, anebo určení, že tyto náležitosti stanoví statut nadace.

§ 311

(1) Při založení nadace pořízením pro případ smrti se do nadace vnáší vklad povoláním nadace za dědice nebo nařízením odkazu. V takovém případě nabývá založení nadace účinnosti smrtí zůstavitele.

(2) Je-li nadační listina obsažena v pořízení pro případ smrti, obsahuje alespoň

- a)** název nadace,
- b)** vymezení účelu, pro který se nadace zakládá,
- c)** údaj o výši vkladu,
- d)** údaj o výši nadačního kapitálu a
- e)** podmínky pro poskytování nadačních příspěvků, případně okruh osob, jimž je lze poskytnout, anebo určení, že tyto náležitosti stanoví statut nadace.

§ 312

(1) Neobsahuje-li pořízení pro případ smrti další náležitosti stanovené v § 310, rozhodne o nich osoba určená v pořízení, jinak vykonavatel závěti; to platí i v případě, že zůstavitel jmenoval členy správní rady nebo dozorčí rady a některý z nich zemřel, není způsobilý funkci zastávat nebo ji odmítné.

(2) Rozhodnutí podle odstavce 1 vyžaduje formu veřejné listiny.

§ 313

(1) Neuvede-li nadační listina předmět vkladu, platí, že se vkladová povinnost plní v penězích.

(2) Určila-li nadační listina, že se vkladová povinnost splní vnesením nepeněžitého předmětu, a není-li to možné nebo nedosáhne-li hodnota vkladu při splnění vkladové povinnosti výše určené v nadační listině, má se za to, že vkladatel vyrovná rozdíl v penězích.

§ 314

Statut nadace

(1) Statut nadace upraví alespoň

a) způsob jednání orgánů nadace a

b) podmínky pro poskytování nadačních příspěvků, případně též okruh osob, kterým je lze poskytovat.

(2) Nevydá-li zakladatel statut nadace společně s nadační listinou, vydá jej po předchozím souhlasu dozorčí rady správní rada do jednoho měsíce ode dne vzniku nadace. Nevyloučí-li to nadační listina, rozhoduje o změnách statutu po předchozím souhlasu dozorčí rady správní rada.

(3) Nadace statut uveřejní uložení do sbírky listin. Každý může ve veřejném rejstříku do statutu nahlížet a pořizovat si z něj výpisy, opisy nebo kopie. Stejně právo lze uplatnit také v sídle nadace.

§ 315

Vznik nadace

(1) Nadace vzniká dnem zápisu do veřejného rejstříku.

(2) Návrh na zápis nadace do veřejného rejstříku podává zakladatel; není-li to možné a neurčil-li zakladatel něco jiného, podá návrh na zápis jménem nadace její správní rada.

§ 316

Změna sídla nadace

Nevylučuje-li to nadační listina, může správní rada po předchozím vyjádření dozorčí rady změnit sídlo nadace. K rozhodnutí o přemístění sídla nadace do zahraničí se vyžaduje schválení soudu; soud přemístění sídla neschválí, není-li pro

to vážný důvod nebo ohrozila-li by změna sídla oprávněné zájmy osob, kterým mají být poskytovány nadační příspěvky.

Změna nadační listiny

§ 317

Po vzniku nadace lze nadační listinu změnit v rozsahu a způsobem, který zakladatel v nadační listině výslovně vyhradil pro sebe nebo některému z orgánů nadace.

§ 318

(1) Změní-li se po vzniku nadace okolnosti natolik, že vyvolají v zájmu nadace rozumnou potřebu změny jejích vnitřních poměrů, může zakladatel nadační listinu změnit, třebaže si takové právo v nadační listině nevyhradil; k platnosti změny se vyžaduje, aby s ní souhlasila správní rada a aby se změna nedotkla práv třetích osob.

(2) Změnu nadační listiny nadace zveřejní; účinnosti změna nabývá uplynutím tří měsíců ode dne zveřejnění. Navrhne-li soudu v této lhůtě ten, kdo tvrdí, že jeho práva byla změnou nadační listiny dotčena, aby rozhodl o neplatnosti změny, může soud rozhodnout, že se účinnost změny nadační listiny odkládá až do jeho rozhodnutí.

(3) Ustanovení odstavců 1 a 2 se nepoužijí, pokud by se změna nadační listiny měla týkat její části, o které zakladatel v nadační listině určil, že je nezměnitelná.

§ 319

(1) Není-li tu již zakladatel a změní-li se po vzniku okolnosti natolik, že vyvolají v zájmu nadace rozumnou potřebu změny jejích vnitřních poměrů, může o změně nadační listiny rozhodnout na návrh nadace soud; s podáním návrhu musí souhlasit správní rada.

(2) Soud návrhu vyhová, pokud se navrhovaná změna nadační listiny nedotkne práv třetích osob; současně musí být co nejvíce šetřen úmysl zakladatele zřejmý z nadační listiny a splněny podmínky, které zakladatel pro takový případ v nadační listině případně určil.

(3) Soud při rozhodování o změně nadační listiny přihlédně ke stanovisku dozorčí rady a vezme zřetel na zájmy třetích osob hodné právní ochrany.

§ 320

Určil-li zakladatel v nadační listině výslovně, že je nezměnitelná nebo že nelze měnit její určitou část, nelze ji změnit ani rozhodnutím soudu.

Zvláštní ustanovení o změně účelu nadace

§ 321

(1) Nezakládá-li nadační listina právo změnit účel nadace zakladateli nebo některému orgánu nadace, může tento účel změnit soud na návrh nadace schválený správní i dozorčí radou. Nesouhlasí-li však s takovou změnou zakladatel nebo osoba určená v nadační listině, soud návrh zamítne.

(2) Nadace zveřejní bez zbytečného odkladu po podání návrhu oznámení o navrhované změně. Každý, kdo na tom má právní zájem, může proti návrhu u soudu odporovat ve lhůtě jednoho měsíce ode dne, kdy bylo oznámení zveřejněno.

§ 322

Je-li dosažení účelu nadace nemožné nebo obtížně dosažitelné z příčin zakladateli neznámých nebo pro něho nepředvídatelných, nahradí soud na návrh zakladatele nebo osoby, která na tom má právní zájem, dosavadní účel nadace podobným účelem, ledaže nadační listina určuje něco jiného.

§ 323

Není-li tu již zakladatel a není-li ani osoba, které zakladatel popřípadě založil právo souhlasit se změnou účelu nadace nebo takový souhlas odmítnout, soud vezme při rozhodování o změně účelu nadace zřetel na známé zakladatelovy úmysly a přání, i když nejsou z nadační listiny zřejmé.

§ 324

O změně účelu nadace z veřejně prospěšného na dobročinný může rozhodnout jen soud, pokud je pro to zvlášť závažný důvod a nadační listina to nevylučuje.

§ 325

Když se účel nadace změní, musí být dary poskytnuté ve prospěch původního účelu i výnosy z nich použity k poskytování nadačních příspěvků podle původního účelu, ledaže dárce projeví jinou vůli.

§ 326

Změní-li účel nadace soud, může současně rozhodnout i bez návrhu, v jakém rozsahu a po jakou dobu bude nadace používat výnosy z nadační jistiny k poskytování nadačních příspěvků v souladu s původním účelem. Tento rozsah a dobu stanoví vždy, kdy to vyžaduje spravedlivý zájem osob určených vzhledem k původnímu účelu nadace za příjemce nadačních příspěvků. Změní-li soud účel nadace z veřejně prospěšného na dobročinný a nerozhodne-li o tomto rozsahu a době, platí, že nadace bude používat výnosy ze čtyř pětín k poskytování nadačních příspěvků v souladu s původním účelem po dobu pěti let ode dne, kdy se změna stala účinnou.

Vklady do nadace

§ 327

(1) Výši vkladu s nepeněžitým předmětem nelze určit vyšší částkou, než jakou stanovil jako hodnotu předmětu vkladu posudek znalce.

(2) Je-li předmět vkladu do nadace nepeněžitý, musí splňovat předpoklad trvalého výnosu a nesmí sloužit jako jistota.

§ 328

(1) Je-li předmětem vkladu investiční cenný papír nebo nástroj peněžního trhu podle zákona upravujícího podnikání na kapitálovém trhu, může být jeho hodnota určena také váženým průměrem z cen, za který byly uskutečněny obchody tímto cenným papírem nebo nástrojem na regulovaném trhu v době šesti měsíců před splacením vkladu.

(2) Odstavec 1 se nepoužije, je-li hodnota předmětu vkladu, určená podle odstavce 1, ovlivněna výjimečnými okolnostmi, které by ji ke dni splnění vkladové povinnosti významně změnily.

§ 329

(1) Je-li předmětem vkladu jiná věc než investiční cenný papír nebo nástroj peněžního trhu podle zákona upravujícího podnikání na kapitálovém trhu, může být hodnota určena také

a) tržní hodnotou věci určenou obecně uznávaným nezávislým odborníkem za využití obecně uznávaných postupů a zásad oceňování ne dříve než šest měsíců před splněním vkladové povinnosti, nebo

b) vyšší ocenění věci v účetní závěrce za účetní období bezprostředně předcházející vznik vkladové povinnosti, pokud je tato věc oceněna reálnou hodnotou podle jiného právního předpisu a pokud auditor ověřil účetní závěrku s výrokem bez výhrad.

(2) Odstavec 1 se nepoužije, pokud nastaly nové okolnosti, jež by mohly hodnotu vkladu ke dni splnění vkladové povinnosti významně změnit.

§ 330

(1) Před vznikem nadace se vkladová povinnost splní alespoň tak, aby souhrnná výše vkladů odpovídala alespoň částce 500000 Kč.

(2) Vklady do nadace přijme před jejím vznikem osoba, kterou nadační listina určila jako správce vkladů. Zanikne-li jeho funkce, povolá zakladatel, popřípadě vykonavatel závěti nebo jiná oprávněná osoba bez zbytečného odkladu nového správce vkladů; není-li to možné, povolá nové správce vkladů správní rada nadace. O právech a povinnostech správce platí obdobně ustanovení o právech a povinnostech členů orgánů právnických osob.

§ 331

(1) Vkladová povinnost se splní předáním předmětu vkladu správci vkladů. Nadace nabývá vlastnické právo k předmětu vkladu dnem svého vzniku, váže-li však zákon nabytí vlastnického práva na zápis do veřejného seznamu, nabude nadace předmět vkladu do vlastnictví až tímto zápisem.

(2) Je-li předmět vkladu peněžitý, složí jej správce vkladů na zvláštní účet u banky nebo spořitelního a úvěrního družstva, který pro nadaci a na její jméno zřídí. Ten, kdo účet vede, až do vzniku nadace neumožní ze zůstatku na účtu výplaty a platby, ledaže se prokáže, že nadace nebyla platně založena; byla-li nadace založena pořízením pro případ smrti, vyžaduje se, aby o neplatnosti založení rozhodl soud.

(3) Je-li předmětem vkladu věc zapsaná do veřejného seznamu, předá vkladatel správci vkladů i prohlášení o vnesení vkladu; po vzniku nadace se její vlastnické právo do veřejného seznamu zapíše na základě tohoto prohlášení. Vyžaduje se, aby na prohlášení byl podpis vkladatele úředně ověřen.

§ 332

Správce vkladů potvrdí v písemné formě osobě, která navrhne zápis nadace do veřejného rejstříku, kdo vkladovou povinnost splnil, kdy se tak stalo, jaký je předmět vkladu a jaká je souhrnná výše vkladů. Potvrdí-li správce vkladů vyšší rozsah plnění, než jaký odpovídá skutečnosti, ručí až do výše rozdílu věřitelům za dluhy nadace po dobu pěti let od vzniku nadace.

§ 333

(1) Převzatý předmět vkladu předá správce vkladů nadaci bez zbytečného odkladu po jejím vzniku.

(2) Nevznikne-li nadace, vrátí správce vkladů předmět vkladu osobě, která jej splatila nebo vnesla. Právní jednání učiněná správcem při správě předmětu zavazují i tuto osobu.

§ 334

(1) Po vzniku nadace lze nadační jistinu rozmnožit nadačními dary nebo rozhodnutím o zvýšení nadačního kapitálu.

(2) Splňuje-li nepeněžitý předmět daru předpoklad trvalého výnosu a neslouží-li jako jistota, má se za to, že dar rozmnožuje nadační jistinu.

Majetek nadace a nadační kapitál

§ 335

Majetek nadace tvoří nadační jistina a ostatní majetek.

§ 336

(1) Nadační jistinu tvoří soubor předmětů vkladů do nadace, popřípadě i nadačních darů.

(2) Nadační jistina musí mít celkovou hodnotu odpovídající alespoň výši 500000 Kč.

§ 337

Peněžní vyjádření nadační jistiny je nadační kapitál. Výše nadačního kapitálu se zapisuje do veřejného rejstříku.

§ 338

(1) Nadace používá svůj majetek v souladu s účelem uvedeným v nadační listině i ve statutu a za podmínek tam určených k poskytování nadačních příspěvků, k zajištění vlastní činnosti k naplnění svého účelu a k úhradě nákladů na zhodnocení nadační jistiny i nákladů na vlastní správu.

(2) K právnímu jednání, kterým nadace převezme neomezené ručení za jinou osobu, se nepřihlíží.

§ 339

(1) Co tvoří nadační jistinu, nelze zastavit ani jinak použít k zajištění dluhu. To neplatí, pokud nadace provozuje obchodní závod, v rozsahu potřebném pro jeho plynulý provoz.

(2) Zcizit lze něco z nadační jistiny, jen pokud to neodporuje vůli osoby, která nadaci darovala dar nebo splnila vkladovou povinnost. Jinak lze něco z nadační jistiny zcizit, jen pokud k tomu dojde za protiplnění zahrnuté do nadační jistiny nebo v případě, že potřebu zcizení vyvolala taková změna okolností, kterou nebylo možné předvídat a jinak se s ní nelze vypořádat ani při vynaložení péče řádného hospodáře.

§ 340

Nadace nakládá s nadační jistinou s péčí, jakou tento zákon stanoví pro správu cizího majetku. Vyžaduje-li se podle ustanovení o prosté správě cizího majetku k určitému právnímu jednání souhlas beneficenta, vyžaduje se k takovému právnímu jednání předchozí souhlas osoby určené v nadační listině; není-li tato osoba určena, vyžaduje se předchozí souhlas dozorčí rady.

§ 341

(1) Dosahuje-li nadační kapitál nebo obrat nadace v uplynulém účetním období výše alespoň desetkrát vyšší, než stanoví § 330 odst. 1, podléhají řádná účetní závěrka, mimořádná účetní závěrka a konsolidovaná účetní závěrka ověření auditorem.

(2) Ověření auditorem podléhá účetní závěrka i v případě, rozhoduje-li se podle ní o zvýšení nebo snížení nadačního kapitálu, nebo o přeměně nadace.

Zvýšení nadačního kapitálu

§ 342

(1) Po schválení účetní závěrky může správní rada do jednoho roku ode dne, ke kterému byly zjištěny údaje, z nichž byla účetní závěrka sestavena, rozhodnout o rozmnožení nadační jistiny a zvýšení nadačního kapitálu,

a) nebude-li zvýšení nadačního kapitálu vyšší než rozdíl mezi výší vlastních zdrojů financování majetku nadace vykazovaných v rozvaze na straně pasiv a nadačním kapitálem a

b) nebudou-li ke zvýšení nadačního kapitálu použity vlastní zdroje, které jsou účelově vázány a jejichž účel není nadace oprávněna měnit.

(2) Rozhodnutí o rozmnožení nadační jistiny a zvýšení nadačního kapitálu obsahuje částku, o niž se nadační kapitál zvyšuje, a označení zdroje, z něhož se nadační kapitál zvyšuje, podle struktury vlastních zdrojů financování majetku nadace v účetní závěrce.

(3) Zjistí-li nadace z jakékoliv následně sestavené účetní závěrky snížení vlastních zdrojů, vychází se při rozhodování o zvýšení nadačního kapitálu z této účetní závěrky.

§ 343

(1) Zvyšuje-li nadace nadační kapitál o výši daru, jehož předmětem je věc způsobilá být vkladem do nadace, nesmí být rozsah zvýšení nadačního kapitálu vyšší než její zjištěná hodnota.

(2) Rozhodnutí o zvýšení nadačního kapitálu obsahuje částku, o niž se nadační kapitál zvyšuje, a popis věci, o kterou se rozmnožuje nadační jistina, spolu s údajem o hodnotě věci i s uvedením způsobu, jak byla tato hodnota stanovena.

Snížení nadačního kapitálu

§ 344

(1) Nezakazuje-li to nadační listina, může nadace snížit nadační kapitál zkrácením nadační jistiny, pokud to vyžaduje zájem na hospodárnějším naplňování jejího účelu. Snížit nadační kapitál lze nanejvýš o částku odpovídající pětině výše nadačního kapitálu v průběhu pěti let. Snížením nadačního kapitálu nelze přímo ani nepřímo krýt náklady správy nadace.

(2) Rozhodnutí o snížení nadačního kapitálu obsahuje částku, o kterou se nadační kapitál snižuje, a důvod, ze kterého se snižuje.

§ 345

Zakazuje se snížit nadační kapitál na částku nižší než 500000 Kč.

§ 346

Pozbude-li nadace některou část nadační jistiny nebo klesne-li podstatně její hodnota, nadace bez zbytečného odkladu nadační jistinu doplní; není-li to dobře možné, sníží v rozsahu odpovídajícím ztrátě nadační kapitál.

Společná ustanovení

§ 347

O zvýšení nebo o snížení nadačního kapitálu rozhoduje správní rada po předchozím souhlasu dozorčí rady.

§ 348

Zvýšení nebo snížení nadačního kapitálu nabývá účinky dnem zápisu do veřejného rejstříku.

Přidružený fond

§ 349

(1) Smlouvou lze nadaci svěřit do správy jako přidružený fond majetek způsobilý být předmětem vkladu do nadace a pověřit nadaci k použití tohoto majetku k ujednanému účelu, souvisí-li s posláním nadace; použití nesmí spočívat v podpoře politické strany nebo politického hnutí.

(2) Smlouva vyžaduje písemnou formu.

§ 350

Je-li ujednáno, že nadace bude spravovat přidružený fond pod zvláštním označením, musí označení obsahovat slova „přidružený fond“. Označení musí být uváděno současně s názvem nadace, která přidružený fond spravuje.

§ 351

Má se za to, že nadace vykonává prostou správu majetku v přidruženém fondu a že ji vykonává za úplatu ve výši, jaká se v obdobných případech obvykle vyžaduje.

§ 352

(1) Z nakládání s přidruženým fondem vznikají práva a povinnosti jen spravující nadaci. Majetek v přidruženém fondu eviduje nadace odděleně od svého majetku.

(2) Je-li nadace zrušena, naloží likvidátor s přidruženým fondem tak, aby jeho právní povaha a účel byly i nadále zachovány.

Nadační příspěvek

§ 353

(1) Nadace nesmí poskytnout nadační příspěvek osobě, která je členem jejího orgánu nebo která je zaměstnancem nadace, ani osobě jim blízké.

(2) Nejsou-li pro to důvody zvláštního zřetele hodné, vyvolané na straně zakladatele změnou okolností, nesmí nadace poskytnout nadační příspěvek svému zakladateli; jsou-li tu takové důvody, rozhodne správní rada po projednání s dozorčí radou nebo s revizorem. To platí i pro případ poskytnutí nadačního příspěvku osobě zakladateli blízké, ledaže nadace byla zřízena k podpoře osob zakladateli blízkých.

§ 354

Kdo přijal nadační příspěvek, může jej použít jen ve shodě s ujednanými podmínkami; nadaci na požádání prokáže, jak jej použil. Kdo použil nadační příspěvek v rozporu s ujednanými podmínkami, vrátí jej nadaci jako bezdůvodné obohacení.

§ 355

(1) Nadace nesmí poskytnout nadační příspěvky, je-li výše vlastních zdrojů financování majetku nadace vykazovaných v rozvaze na straně pasiv nižší než výše nadačního kapitálu upravená podle odstavce 2, nebo byla-li by nižší než upravená výše nadačního kapitálu v důsledku poskytnutí nadačních příspěvků.

(2) K výši nadačního kapitálu se připočtou pro účely stanovené v odstavci 1

a) zvýšení nadačního kapitálu v důsledku přijetí nadačního kapitálu nebo rozhodnutí, i když ještě nebylo zapsáno do veřejného rejstříku, a

b) vlastní zdroje, které jsou účelově vázány a jejichž účel není nadace oprávněna měnit.

(3) Ustanovení odstavců 1 a 2 se nepoužijí pro případ poskytování příspěvků z darů určených k tomuto účelu dárce.

§ 356

Osoba, která přijala v dobré víře nadační příspěvek poskytnutý v rozporu s § 355, není povinna jej vrátit.

§ 357

Náklady správy

Nadace účtuje odděleně o nadačních příspěvcích, o ostatních činnostech k naplnění účelu nadace a o nákladech na její správu.

Výroční zpráva

§ 358

- (1)** Nadace sestaví výroční zprávu do konce šestého měsíce od uplynutí předcházejícího účetního období.
- (2)** Výroční zpráva obsahuje účetní závěrku a přehled o veškeré činnosti nadace včetně zhodnocení této činnosti.
- (3)** Ve výroční zprávě nadace uvede alespoň
 - a)** přehled o vlastním majetku a závazcích,
 - b)** u jednotlivých nadačních darů přehled o osobách, které poskytly nadační dar v hodnotě vyšší než 10000 Kč,
 - c)** přehled o tom, jak byl majetek nadace použit,
 - d)** přehled o osobách, kterým byl poskytnut nadační příspěvek v hodnotě vyšší než 10000 Kč,
 - e)** zhodnocení, zda nadace při svém hospodaření dodržela pravidla pro poskytování nadačních příspěvků podle § 353 až 356, a přehled nákladů na vlastní správu a
 - f)** zhodnocení základních údajů roční účetní závěrky a zprávu auditora, je-li nadace povinna mít účetní závěrku ověřenou auditorem.
- (4)** Vyjde-li po uveřejnění zprávy najevo skutečnost, která odůvodňuje opravu zprávy, nadace opravu bez zbytečného odkladu provede a uveřejní.

§ 359

- (1)** Požádá-li o to dárce, nadace údaje o dárci ve výroční zprávě neuvede. Stejně právo má i příjemce nadačního příspěvku. Při poskytnutí nadačního příspěvku v hodnotě vyšší než 10000 Kč, může žádat o zachování anonymity jen člověk, jenž dostal nadační příspěvek z humanitárních důvodů, zejména z důvodů zdravotních.
- (2)** Nadace zachová anonymitu, doručí-li jí oprávněné osoby žádost před schválením výroční zprávy. Člověk, jenž dostal nadační příspěvek z humanitárních důvodů, však může uplatnit své právo na anonymitu kdykoli, jestliže jej nadace o jeho právu při poskytnutí příspěvku nepoučila; má se za to, že poučení nebylo dáno.

§ 360

- (1)** Nadace výroční zprávu uveřejní do třiceti dnů od jejího schválení správní radou a zpřístupní ji také ve svém sídle. Není-li nadace zřízena jako veřejně prospěšná, postačí zpřístupnit výroční zprávu v jejím sídle.
- (2)** Neschválila-li správní rada výroční zprávu, uveřejní nadace výroční zprávu způsobem upraveným v odstavci 1 nejpozději do konce bezprostředně

následujícího účetního období a uvede, že výroční zpráva nebyla schválena a z jakých důvodů.

§ 361

Každý může ve veřejném rejstříku do výroční zprávy nahlížet a činit si z ní výpisy, opisy nebo kopie. Stejné právo lze uplatnit také v sídle nadace.

Správní rada

§ 362

Správní rada je statutární orgán nadace; má alespoň tři členy.

§ 363

Neurčí-li nadační listina další omezení, není k členství ve správní radě způsobilá osoba, která

- a) je členem dozorčí rady nadace,
- b) je vůči nadaci v pracovním poměru, nebo
- c) není ve vztahu k účelu nadace bezúhonná.

§ 364

Neurčí-li nadační listina jiné funkční období člena správní rady, je pětileté. Nevyloučí-li to nadační listina, lze člena správní rady volit i opakovaně.

§ 365

(1) Neurčí-li nadační listina něco jiného, volí a odvolává své členy správní rada sama.

(2) Nadační listina může stanovit, že určitý počet členů správní rady musí být zvolen z kandidátů navržených správní radě osobami určenými nadační listinou, případně osobami určenými způsobem tam stanoveným.

§ 366

Nestanoví-li nadační listina další důvody, odvolá správní rada z funkce svého člena, který závažně nebo opakovaně porušil nadační listinu nebo statut, nebo který porušil zákon způsobem zjevně narušujícím pověst nadace. Neučiní-li tak do jednoho měsíce ode dne, kdy se o důvodu k odvolání dozvěděla, nejpozději však do šesti měsíců ode dne, kdy tento důvod vznikl, odvolá člena správní rady z

funkce soud na návrh osoby, která osvědčí právní zájem; právo domáhat se odvolání člena správní rady zaniká, nebylo-li uplatněno do roka ode dne, kdy důvod k odvolání vznikl.

§ 367

(1) Zanikne-li členství ve správní radě, zvolí správní rada nového člena do tří měsíců. Neučiní-li to, jmenuje nového člena správní rady soud na návrh dozorčí rady nebo na návrh osoby, která osvědčí právní zájem, na dobu, dokud správní rada nezvolí nového člena.

(2) Soud jmenuje nového člena správní rady i bez návrhu, je-li správní rada pro pokles počtu svých členů neschopna usnést se na nové volbě.

Dozorčí rada

§ 368

(1) Dozorčí rada je kontrolní a revizní orgán nadace; má alespoň tři členy.

(2) Dozorčí rada musí být zřízena, dosahuje-li nadační kapitál výše alespoň desetkrát vyšší, než stanoví § 330 odst. 1.

§ 369

Neurčí-li nadační listina další omezení, není k členství v dozorčí radě způsobilá osoba, která

- a)** je členem správní rady nebo likvidátorem,
- b)** je vůči nadaci v pracovním poměru, nebo
- c)** není ve vztahu k účelu nadace bezúhonná.

§ 370

(1) Nesvěří-li nadační listina nebo v mezích jejího určení statut nadace dozorčí radě další působnost, dozorčí rada

- a)** dohlíží, zda správní rada vykonává působnost podle zákona a ve shodě s nadační listinou i statutem,
- b)** kontroluje plnění podmínek stanovených pro poskytování nadačních příspěvků,
- c)** upozorňuje správní radu na zjištěné nedostatky a podává návrhy na jejich odstranění,
- d)** kontroluje, jak je vedeno účetnictví a přezkoumává roční, mimořádnou a konsolidovanou účetní závěrku,

e) vyjadřuje se k výroční zprávě a

f) nejméně jedenkrát ročně podává správní radě v písemné formě zprávu o své kontrolní činnosti.

(2) Dozorčí rada zastupuje nadaci proti členu správní rady, jakož i v každé záležitosti, kdy zájem členů správní rady odporuje zájmům nadace. Za tím účelem pověří dozorčí rada jednoho ze svých členů.

§ 371

(1) Dozorčí rada svolá zasedání správní rady, pokud tak k návrhu dozorčí rady neučiní předseda správní rady.

(2) V rozsahu působnosti dozorčí rady může její pověřený člen nahlížet do dokladů nadace a požadovat od členů dalších orgánů nadace nebo jejich zaměstnanců vysvětlení k jednotlivým záležitostem.

§ 372

Neurčí-li nadační listina něco jiného, volí a odvolává své členy dozorčí rada sama. Pro volbu a odvolání členů dozorčí rady a pro jejich funkční období platí obdobně ustanovení o správní radě.

Revizor

§ 373

(1) Není-li zřízena dozorčí rada, vykonává její působnost revizor.

(2) Nadační listina nebo statut nadace mohou stanovit, že funkci revizora bude vykonávat právnická osoba, jejíž předmět činnosti umožňuje výkon kontrolní a revizní činnosti, a že tuto funkci bude vykonávat i po neurčité době.

§ 374

(1) Pro způsobilost být revizorem platí obdobně § 369. Je-li revizorem právnická osoba, může vykonávat její práva a povinnosti spojená s funkcí revizora její zástupce, který splňuje podmínky podle věty první.

(2) Neurčí-li nadační listina období kratší, je funkční období revizora pětileté. Revizora lze volit i opakovaně, pokud to nadační listina nevyloučí.

§ 375

(1) Neurčí-li nadační listina jiný způsob, volí a odvolává revizora správní rada.

(2) Neurčí-li nadační listina další důvody, odvolá správní rada revizora, který závažně nebo opakovaně porušil nadační listinu nebo statut, nebo který porušil zákon způsobem zjevně narušujícím pověst nadace. Neučiní-li tak do jednoho měsíce ode dne, kdy se o důvodu k odvolání dozvěděla, nejpozději však do šesti měsíců ode dne, kdy tento důvod vznikl, odvolá revizora soud na návrh osoby, která osvědčí právní zájem; právo domáhat se odvolání revizora zaniká, nebylo-li uplatněno do roka ode dne, kdy důvod k odvolání vznikl.

Zrušení nadace s likvidací

§ 376

Bylo-li dosaženo účelu, pro který byla nadace založena, je nadace zrušena a správní rada zvolí likvidátora.

§ 377

(1) Soud zruší nadaci s likvidací na návrh osoby, která na tom má právní zájem, nebo i bez návrhu v případě, že

- a)** nadace vyvíjí činnost zakázanou v § 145 nebo jedná v rozporu s § 307,
- b)** se nadace stane neomezeně ručícím společníkem obchodní společnosti,
- c)** nadace závažně nebo opakovaně porušuje zákaz poskytovat nadační příspěvek osobě uvedené v § 353,
- d)** nadace neposkytuje nadační příspěvky déle než dva roky, aniž pro to má vážný důvod,
- e)** nadace nakládá s nadační jistinou v rozporu s § 339,
- f)** se hodnota nadační jistiny sníží pod výši 500000 Kč, a že tento stav trvá déle než jeden rok od konce účetního období, v němž k snížení hodnoty nadační jistiny došlo,
- g)** nadační jistina nepřináší žádný výnos po dobu delší než dva roky, nebo
- h)** není trvale možné, aby nadace nadále plnila svůj účel.

(2) Tímto ustanovením není dotčen § 172.

§ 378

(1) Likvidátor zpeněží likvidační podstatu v rozsahu nutném pro vyrovnání dluhů nadace. S likvidačním zůstatkem naloží podle nadační listiny.

(2) Určí-li nadační listina veřejně prospěšné nadace, že má být likvidační zůstatek použit k jiným než veřejně prospěšným cílům, nepřihlíží se k tomu.

§ 379

(1) Neurčí-li nadační listina, jak má být s likvidačním zůstatkem naloženo, nabídne jej likvidátor nadaci s obdobným účelem. Je-li však pro to vážný důvod, může správní rada rozhodnout, že se likvidační zůstatek přednostně nabídne obci, kraji nebo státu.

(2) Není-li dobře možné nadaci s obdobným účelem likvidační zůstatek nabídnout, anebo je-li nabídka učiněná podle odstavce 1 odmítnuta, nabídne likvidátor likvidační zůstatek obci, na jejímž území má nadace sídlo. Nepřijme-li obec nabídku ani do dvou měsíců ode dne její účinnosti, nabývá likvidační zůstatek kraj, na jehož území má nadace sídlo.

§ 380

Získá-li likvidační zůstatek obec, kraj nebo stát, použije likvidační zůstatek jen k veřejně prospěšnému cíli.

§ 381

Obdržela-li nadace účelově vázané plnění z veřejného rozpočtu, ustanovení § 378 se nepoužije a likvidátor naloží s příslušnou částí likvidačního zůstatku podle rozhodnutí příslušného orgánu.

Přeměna nadace

§ 382

(1) K přeměně nadace může dojít její fúzí sloučením s jinou nadací nebo s nadačním fondem, anebo změnou právní formy na nadační fond.

(2) Nadaci lze sloučit s jinou nadací nebo s nadačním fondem, pokud to nadační listina nevyklučuje a zúčastněné osoby slouží témuž nebo obdobnému účelu. Při sloučení nadace s nadačním fondem musí být nástupnickou osobou nadace.

§ 383

(1) Smlouva o sloučení obsahuje alespoň

a) údaje o názvu, sídle a identifikující údaj zúčastněných osob s uvedením, která z nich je zanikající a která nástupnická,

- b)** určení, v jaké struktuře přejímá nástupnická osoba složky vlastního kapitálu a cizího kapitálu zanikající osoby, jež nejsou závazkem,
 - c)** výši nadačního kapitálu, je-li nástupnickou osobou nadace,
 - d)** dohodu o změně statutu nástupnické osoby, dochází-li v důsledku sloučení k takové změně,
 - e)** rozhodný den.
- (2)** Slučují-li se nadace, je výše nadačního kapitálu podle odstavce 1 písm. c) dána součtem nadačních kapitálů slučovaných nadací. Při sloučení nadačního fondu s nadací jako nástupnickou osobou může být nadační kapitál zvýšen za podmínek uvedených v § 342; v takovém případě musí smlouva o sloučení obsahovat náležitosti uvedené v § 342 odst. 2.
- (3)** Smlouva o sloučení vyžaduje formu veřejné listiny.

§ 384

- (1)** Zúčastněné osoby si před uzavřením smlouvy o sloučení navzájem zpřístupní své účetnictví a poskytnou další informace a písemnosti potřebné pro posouzení právních a hospodářských důsledků sloučení.
- (2)** Kdo se seznámí s údaji podle odstavce 1, zachová mlčenlivost o skutečnostech, které zákon zakazuje uveřejnit nebo jejichž prozrazení může zúčastněné osobě způsobit vážnou újmu.

§ 385

Dozorčí rady nebo revizoři zúčastněných osob přezkoumají účetnictví každé ze zúčastněných osob a sestaví zprávu o skutečnostech, které jsou předmětem jejich účetnictví včetně stanoviska k návrhu smlouvy o sloučení a k hospodářským důsledkům sloučení; zprávu lze sestavit i jako společnou pro všechny zúčastněné osoby.

§ 386

- (1)** Je-li sestavena zpráva podle § 385, rozhodnou o sloučení správní rady zúčastněných osob. Zasedání správní rady musí být ohlášeno nejméně třicet dnů před jeho konáním; v této lhůtě se každému členu správní rady zpřístupní
- a)** návrh smlouvy o sloučení,
 - b)** má-li dojít v důsledku sloučení ke změně stanov nástupnické osoby, její stanovy,

c) účetní závěrky všech zúčastněných osob; je-li účetní závěrka sestavena z údajů ke dni, od něhož ke dni vyhotovení návrhu smlouvy o sloučení uplynulo více než šest měsíců, také mezitímní účetní závěrka příslušné osoby,

d) zahajovací rozvaha nástupnické osoby a

e) zpráva podle § 385.

(2) Správní rada může návrh smlouvy o sloučení jen přijmout nebo odmítnout.

(3) Svolá-li se zasedání správních rad zúčastněných osob jako společné, hlasují jednotlivé správní rady o návrhu smlouvy o sloučení odděleně. Pokud se však po schválení smlouvy volí členové orgánů nástupnické osoby, mohou správní rady zúčastněných osob rozhodnout, že budou o těchto členech hlasovat společně.

§ 387

(1) Zúčastněné osoby zveřejní nejméně třicet dnů před zasedáním správní rady společné oznámení, v němž uvedou, jakých osob se sloučení týká a která z nich se stane nástupnickou osobou.

(2) Přihlásí-li věřitel zúčastněné osoby pohledávku do šesti měsíců ode dne, kdy se zápis sloučení stal vůči němu účinným, má právo na dostatečnou jistotu, pokud prokáže, že se dobytnost pohledávky zhorší. Prokáže-li věřitel, že se v důsledku sloučení dobytnost pohledávky podstatným způsobem zhorší, má právo na dostatečnou jistotu ještě před zápisem rozdělení do veřejného rejstříku.

§ 388

Právo domáhat se neplatnosti smlouvy o sloučení má jen zúčastněná osoba, člen správní rady, člen dozorčí rady nebo revizor; toto právo zaniká, není-li návrh podán do tří měsíců ode dne, kdy se konalo zasedání správní rady.

§ 389

(1) Návrh na zápis sloučení do veřejného rejstříku podávají společně všechny zúčastněné osoby; návrh podepíše také členové statutárního orgánu nástupnické osoby.

(2) Na základě návrhu se provede zápis sloučení tak, že k témuž dni vymaže ve veřejném rejstříku zanikající osoby, poznamená, kdo je jejich právní nástupce, a u nástupnické osoby uvede den účinnosti sloučení a názvy, adresy sídla a identifikující údaje osob, které se s nástupnickou osobou sloučily, a případné další změny u nástupnické osoby, pokud v důsledku sloučení nastaly.

§ 390

(1) Nepodají-li zúčastněné osoby návrh na zápis sloučení do šesti měsíců ode dne, kdy byla smlouva o sloučení uzavřena, může kterákoli z těch zúčastněných osob, která byla připravena návrh podat, od smlouvy odstoupit. Odstoupí-li od smlouvy i jen jedna strana, zanikají tím závazky všech stran, založené smlouvou.

(2) Nepodají-li zúčastněné osoby návrh na zápis sloučení do jednoho roku ode dne, kdy byla smlouva o sloučení uzavřena, platí, že od smlouvy odstoupily všechny zúčastněné osoby.

(3) Společně a nerozdílně se zúčastněnou osobou, která způsobila, že návrh na zápis sloučení nebyl podán včas, nahradí ostatním zúčastněným osobám škodu z toho vzniklou členové jejího statutárního orgánu vyjma těch, kteří prokáží, že vyvinuli dostatečné úsilí, aby návrh byl podán včas.

Změna právní formy nadace na nadační fond

§ 391

(1) Připustí-li to nadační listina výslovně, může správní rada po předchozím vyjádření dozorcí rady nebo revizora rozhodnout o změně právní formy nadace na nadační fond, avšak jen pokud došlo ke snížení hodnoty nadační jistiny pod výši stanovenou v § 330 odst. 1 na dobu nikoli přechodnou.

(2) Rozhodnutí o změně právní formy musí obsahovat

a) označení nadace názvem, sídlem a identifikujícím údajem,

b) název nadačního fondu po změně právní formy,

c) rozhodný den,

d) údaje o členech orgánů nadačního fondu, které se zapisují do veřejného rejstříku.

(3) Rozhodnutí vyžaduje formu veřejné listiny.

§ 392

Rozhodnutí o změně právní formy nabývá účinnosti dnem zápisu do veřejného rejstříku.

§ 393

(1) Nejméně třicet dnů před zasedáním správní rady nadace zveřejní oznámení o záměru přijmout rozhodnutí o změně právní formy.

(2) Věřitel nadace, který přihlásí svou pohledávku do šesti měsíců ode dne, kdy se zápis změny právní formy stal účinným vůči třetím osobám, může žádat zajištění své pohledávky dostatečnou jistotou, jestliže se v důsledku změny právní formy

její dobytnost zhorší. Prokáže-li věřitel, že se v důsledku změny právní formy dobytnost jeho pohledávky podstatným způsobem zhorší, náleží mu dostatečná jistota ještě před zápisem změny právní formy do veřejného rejstříku.

Pododdíl 3

Nadační fond

§ 394

(1) Zakladatel zakládá nadační fond k účelu užitečnému společensky nebo hospodářsky.

(2) Název nadačního fondu musí obsahovat slova „nadační fond“.

§ 395

Nadační fond se zakládá zakládací listinou nebo pořízením pro případ smrti.

§ 396

(1) Zakladatelské právní jednání obsahuje alespoň

a) název a sídlo nadačního fondu,

b) jméno zakladatele a jeho bydliště nebo sídlo,

c) vymezení účelu, pro který se nadační fond zakládá,

d) údaj o výši vkladu, popřípadě o jeho nepeněžitém předmětu,

e) počet členů správní rady i jména a bydliště jejích prvních členů a údaj, jakým způsobem členové správní rady za nadační fond jednají,

f) počet členů dozorčí rady i jména a bydliště jejích prvních členů, nebo jméno a bydliště prvního revizora,

g) určení správce vkladů a

h) podmínky pro poskytování příspěvků z majetku nadačního fondu nebo vymezení okruhu činností, jež nadační fond může vzhledem k svému účelu vykonávat.

(2) Zakládá-li se nadační fond pořízením pro případ smrti a neurčí-li zakladatel ani způsob jmenování prvních členů správní a dozorčí rady, popřípadě prvního revizora, jmenuje je vykonavatel závěti; jinak je jmenuje soud na návrh osoby, která na tom osvědčí právní zájem.

§ 397

Vznik nadačního fondu

Nadační fond vzniká dnem zápisu do veřejného rejstříku.

§ 398

(1) Majetek nadačního fondu tvoří soubor vzniklý z vkladů a darů, jejichž předmět nemusí splňovat předpoklad trvalého výnosu. Co je v majetku nadačního fondu, nelze zastavit, ani jinak použít k zajištění dluhu; k právnímu jednání, které tomu odporuje, se nepřihlíží.

(2) Majetek nadačního fondu lze zcizit, je-li to v souladu s účelem nadačního fondu. Lze jej též použít k investici považované za obezřetnou.

(3) Nadační fond nevytváří nadační jistinu ani nadační kapitál.

§ 399

(1) Připustí-li to výslovně zakladatelské právní jednání, může správní rada rozhodnout po předchozím vyjádření dozorčí rady nebo revizora o změně právní formy nadačního fondu na nadaci. Rozhodnutí o změně právní formy musí obsahovat alespoň označení nadačního fondu názvem, sídlem a identifikujícím údajem a náležitosti stanovené pro nadační listinu.

(2) Rozhodnutí vyžaduje formu veřejné listiny.

§ 400

(1) Nejméně třicet dnů před zasedáním správní rady zveřejní nadační fond oznámení o záměru změnit právní formu.

(2) Věřitel nadačního fondu, který přihlásí svou pohledávku do šesti měsíců ode dne, kdy se zápis změny stal účinným vůči třetím osobám, může žádat zajištění své pohledávky dostatečnou jistotou, zhorší-li se v důsledku změny právní formy dobytost pohledávky. Prokáže-li věřitel, že se v důsledku změny právní formy dobytost jeho pohledávky zhorší podstatným způsobem, náleží mu dostatečná jistota ještě před zápisem změny právní formy do veřejného rejstříku.

§ 401

(1) Není-li trvale možné, aby nadační fond nadále plnil svůj účel, rozhodne správní rada o zrušení nadačního fondu s likvidací a zvolí likvidátora.

(2) Neplní-li nadační fond účel, ke kterému byl zřízen, soud jej zruší na návrh osoby, která na tom osvědčí právní zájem, a nařídí jeho likvidaci.

Oddíl 4

Ústav

§ 402

Ústav je právnická osoba ustavená za účelem provozování činnosti užitečné společensky nebo hospodářsky s využitím své osobní a majetkové složky. Ústav provozuje činnost, jejíž výsledky jsou každému rovnocenně dostupné za podmínek předem stanovených.

§ 403

Provozuje-li ústav obchodní závod nebo jinou vedlejší činnost, nesmí být provoz na újmu jakosti, rozsahu a dostupnosti služeb poskytovaných v rámci hlavní činnosti ústavu. Zisk může ústav použít jen k podpoře činnosti, pro niž byl založen, a k úhradě nákladů na vlastní správu.

§ 404

Název ústavu

Název ústavu musí obsahovat slova „zapsaný ústav“, postačí však zkratka „z. ú.“

§ 405

Založení ústavu

(1) Ústav se zakládá zakládací listinou nebo pořízením pro případ smrti. Zakladatelské právní jednání obsahuje alespoň

- a) název ústavu a jeho sídlo,
- b) účel ústavu vymezením předmětu jeho činnosti, popřípadě i předmět jeho podnikání,
- c) údaj o výši vkladu, popřípadě o jeho nepeněžitém předmětu,
- d) počet členů správní rady i jména a bydliště jejích prvních členů a
- e) podrobnosti o vnitřní organizaci ústavu, nevyhradí-li se její úprava statutu ústavu.

(2) Zřídí-li zakladatelské právní jednání dozorčí radu, uvedou se v něm počet členů dozorčí rady a jména i bydliště jejích prvních členů.

§ 406

(1) O změnách zakladatelského právního jednání rozhoduje i za trvání ústavu zakladatel.

(2) Není-li rozhodování zakladatele možné, nabývá jeho práva vůči ústavu osoba určená zakladatelským právním jednáním v rozsahu tam uvedeném, jinak je nabývá správní rada; v takovém případě se však k rozhodnutí správní rady o změně účelu ústavu nebo o jeho zrušení vyžaduje předchozí souhlas soudu.

§ 407

Vznik ústavu

Ústav vzniká zápisem do veřejného rejstříku.

§ 408

Ředitel

(1) Ředitel je statutární orgán ústavu. Statut může pro tento orgán zvolit i jiné označení, pokud tím nevzbudí klamný dojem o jeho povaze.

(2) Ředitel nemůže být členem správní rady a byla-li zřízena dozorčí rada nebo jiný orgán obdobné povahy, pak ani členem takového orgánu. Byla-li ředitelem zvolena osoba odsouzená za úmyslný trestný čin, nepřihlíží se k volbě.

Správní rada

§ 409

(1) Neurčí-li zakladatelské právní jednání jiný způsob, jmenuje a odvolává členy správní rady zakladatel. Není-li to možné, volí a odvolává členy správní rady dozorčí rada, pokud byla zřízena; jinak správní rada volí a odvolává své členy sama.

(2) Neurčí-li zakladatelské právní jednání jiné funkční období člena správní rady, je tříleté. Nevyloučí-li to zakladatelské právní jednání, lze člena správní rady volit i opakovaně; pokud však správní rada volí a odvolává své členy sama, lze tutéž osobu opakovaně zvolit nanejvýš na dvě po sobě jdoucí funkční období.

(3) Byla-li zřízena dozorčí rada, je členství ve správní radě a v dozorčí radě neslučitelné.

§ 410

Správní rada volí i odvolává ředitele, dohlíží na výkon jeho působnosti a rozhoduje o právních jednáních ústavu vůči řediteli; není-li určeno jinak, projevuje za ústav při těchto právních jednáních vůli předseda správní rady.

§ 411

(1) Správní rada schvaluje rozpočet, řádnou a mimořádnou účetní závěrku a výroční zprávu ústavu.

(2) Správní rada rozhoduje o zahájení provozu obchodního závodu nebo jiné vedlejší činnosti ústavu nebo o změně jejího předmětu, pokud zakladatelské právní jednání neurčí něco jiného.

§ 412

(1) Neurčí-li zakladatelské právní jednání další omezení, uděluje správní rada předchozí souhlas k právnímu jednání, kterým ústav

a) nabývá nebo pozbývá vlastnického práva k nemovité věci,

b) vlastní nemovitou věc zatěžuje,

c) nabývá nebo pozbývá právo autorské nebo průmyslové nebo

d) zakládá jinou právnickou osobu nebo se na takové osobě podílí vkladem.

(2) Neurčí-li zakladatelské právní jednání něco jiného, uděluje správní rada předchozí souhlas i k právnímu jednání, kterým ústav nabývá nebo pozbývá vlastnické právo k movité věci, jejíž hodnota je vyšší než hodnota zakázky malého rozsahu podle zákona upravujícího veřejné zakázky.

§ 413

Statut ústavu

(1) Určí-li to zakladatelské právní jednání nebo je-li to účelné, vydá správní rada statut ústavu a upraví v něm vnitřní organizaci ústavu a podrobnosti o jeho činnosti.

(2) Ústav statut uveřejní uložením do sbírky listin. Každý může ve veřejném rejstříku do statutu nahlížet a pořizovat si z něj výpisy, opisy nebo kopie. Stejně právo lze uplatnit také v sídle ústavu.

§ 414

Neurčí-li zakládací listina, že členům orgánů ústavu náleží za výkon funkce odměna a způsob jejího určení, platí, že řediteli náleží odměna obvyklá a má se za to, že funkce členů ostatních orgánů jsou čestné. V takovém případě určí výši odměny ředitele nebo způsob jejího určení správní rada.

§ 415

(1) Ústav účtuje odděleně o nákladech a výnosech spojených s hlavním předmětem činnosti, s provozem obchodního závodu nebo jinou vedlejší činností a se správou ústavu.

(2) Účetní závěrku ústavu ověřuje auditor, pokud mu to ukládá zakladatelské právní jednání nebo statut, anebo pokud výše čistého obratu ústavu překročí deset milionů Kč. V těchto případech auditor ověřuje i výroční zprávu ústavu.

§ 416

Výroční zpráva

(1) Výroční zpráva ústavu obsahuje kromě náležitostí stanovených jiným právním předpisem upravujícím účetnictví další významnější údaje o činnosti a hospodaření ústavu, včetně výše plnění poskytnutých členům orgánů ústavu, a o případných změnách zakladatelského právního jednání nebo změnách členství v orgánech ústavu.

(2) Neurčí-li zakladatelské právní jednání i další způsob uveřejnění, uveřejní ústav výroční zprávu nejpozději do šesti měsíců po skončení účetního období uložení do sbírky listin. Každý může ve veřejném rejstříku do statutu nahlížet a pořizovat si z něj výpisy, opisy nebo kopie.

§ 417

Nenaplní-li ústav dlouhodobě svůj účel, zruší jej soud na návrh osoby, která osvědčí právní

zájem.

§ 418

V ostatním se na právní poměry ústavu použijí obdobně ustanovení o nadaci; nepoužijí se však ustanovení o nadační jistině a nadačním kapitálu.

USTANOVENÍ SPOLEČNÁ, PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ

HLAVA I

USTANOVENÍ SPOLEČNÁ

Oddíl 4

Právnícké osoby

§ 3041

(1) Právní povaha právníckých osob upravených tímto zákonem se řídí ustanoveními tohoto zákona ode dne nabytí jeho účinnosti. Bylo-li přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona zahájeno řízení o zápisu právnícké osoby do veřejného rejstříku, dokončí se podle dosavadních právních předpisů; odporuje-li však zakladatelské právní jednání učiněné přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona dosavadním právním předpisům, považuje se za platné, vyhovuje-li ustanovením tohoto zákona.

(2) Ustanovení společenské smlouvy nebo statutu právníckých osob uvedených v odstavci 1, která odporují donucujícím ustanovením tohoto zákona, pozbývají závaznosti dnem nabytí jeho účinnosti; právnícká osoba přizpůsobí do tří let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona společenskou smlouvu nebo statut úpravě tohoto zákona a doručí je orgánu veřejné moci, který vede veřejný rejstřík, do něhož je právnícká osoba zapsána. Neučiní-li tak, příslušný orgán veřejné moci ji k tomu vyzve a stanoví ve výzvě dodatečnou přiměřenou lhůtu ke splnění této povinnosti; uplyne-li dodatečná lhůta marně, soud právníckou osobu na návrh orgánu veřejné moci nebo osoby, která na tom osvědčí právní zájem, zruší a nařídí její likvidaci.

§ 3042

Odporuje-li název právnícké osoby ustanovením tohoto zákona, přizpůsobí právnícká osoba svůj název požadavkům tohoto zákona do dvou let ode dne nabytí jeho účinnosti. Není povinna tak učinit tehdy, jsou-li pro to důležité důvody, zejména užívala-li právnícká osoba svůj název dlouhodobě a je-li pro ni tak příznačný, že jeho zaměnitelnost nebo klamavost nelze rozumně předpokládat.

§ 3043

(1) Odporují-li smlouva nebo rozhodnutí o přeměně právnícké osoby učiněné přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona dosavadním právním předpisům, považují se za platné, vyhovují-li ustanovením tohoto zákona a nezamítli-li příslušný orgán veřejné moci přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona návrh

na zápis přeměny do veřejného rejstříku, anebo nerozhodl-li, že k přeměně nedošlo.

(2) Bylo-li přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona rozhodnuto o zrušení nebo přeměně právnické osoby, postupuje se podle dosavadních právních předpisů, nerozhodne-li příslušný orgán právnické osoby do tří měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, že se uplatní postup podle tohoto zákona. Ustanovení tohoto zákona na ochranu věřitelů se použijí i na případy, kdy bylo rozhodnutí o zrušení nebo přeměně právnické osoby přijato přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona a ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona nebylo ještě zapsáno do veřejného rejstříku.

§ 3044

Ustanovení § 128 se použije i na zakladatelská právní jednání a na přeměny právnických osob, k nimž došlo přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

§ 3045

(1) Sdružení podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, se považují za spolky podle tohoto zákona. Sdružení má právo změnit svoji právní formu na ústav nebo sociální družstvo podle jiného zákona.

(2) Organizační jednotky sdružení způsobilé jednat svým jménem podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, se považují za pobočné spolky podle tohoto zákona. Statutární orgán hlavního spolku podá do tří let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona návrh na zápis pobočného spolku, jinak posledním dnem této lhůty právní osobnost pobočného spolku zaniká.

§ 3046

Odborová organizace, organizace zaměstnavatelů včetně organizací mezinárodních a jejich organizační jednotky evidované podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, se považují za odborové organizace, organizace zaměstnavatelů, mezinárodní odborové organizace a jejich pobočné organizace podle tohoto zákona.

§ 3047

Bylo-li přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona zahájeno řízení o neplatnosti rozhodnutí orgánu občanského sdružení, soud o návrhu rozhodne podle tohoto zákona.

§ 3048

Až do účinnosti zákona o veřejném rejstříku, do něhož se zapisují spolky, podléhají spolky registraci podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.

§ 3049

(1) Nadace vzniklé podle dosavadních právních předpisů se považují za nadace vzniklé podle tohoto zákona; byla-li nadace zřízena závětí, použijí se § 311 a 312, i když byla závěť pořízena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, pokud řízení o dědictví nebylo ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona ukončeno. Byla-li nadace založena jinak než nadační listinou, zejména vydáním statutu, platí pro takové právní jednání a pro jeho změny ustanovení tohoto zákona o nadační listině v rozsahu náležitostí stanovených v § 310 pro nadační listinu.

(2) Zakladatel nadace může zakladatelské právní jednání přizpůsobit úpravě nadační listiny podle tohoto zákona, pokud rozhodnutí, kterým zakladatelské právní jednání mění, doručí tomu, kdo vede veřejný rejstřík, u něhož je nadace zapsána, nejpozději však ve lhůtě dvou let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona. Zemřel-li nebo zanikl-li zakladatel přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, může na návrh nadace změnit zakladatelské právní jednání soud.

(3) Ustanovení odstavců 1 a 2 se obdobně použijí i pro nadační fondy.

§ 3050

Práva a povinnosti obecně prospěšných společností se i nadále řídí dosavadními právními předpisy. Obecně prospěšná společnost má právo změnit svoji právní formu na ústav, nadaci nebo nadační fond podle tohoto zákona; ustanovení tohoto zákona o přeměně právní formy právnických osob se použijí obdobně.

§ 3051

Zájmová sdružení právnických osob vzniklá podle dosavadních právních předpisů se i nadále řídí dosavadními právními předpisy. Zájmové sdružení právnických osob má právo změnit svoji právní formu na spolek podle tohoto zákona; ustanovení tohoto zákona o přeměně právní formy právnických osob se použijí obdobně.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA K NOZ – PRÁVNICKÉ OSOBY

Obecně

Pokud jde o právnické osoby, osnova vychází z platného právního stavu [§ 18 odst. 1 písm. d) platného občanského zákoníku], podle něhož jsou právnickými osobami subjekty, které za právnické osoby prohlásí zákon. Normativní východisko platné právní úpravy se však navrhuje změkčit tím způsobem, že zákon nemusí o určitém organizovaném útvaru výslovně stanovit, že je právnickou osobou, nýbrž že i postačí, bude-li ze zákona právní osobnost takového útvaru jinak bez pochybností zřejmá. Zdůrazňuje se vlastnost právnické osoby jako organizovaného útvaru, neboť to je podstatný předpoklad její existence. Vzhledem k tomu, že návrh občanského zákoníku zachovává dosavadní pojetí, podle něhož má kodifikace civilního práva zahrnout obecnou úpravu právnických osob (v třetím dílu druhé hlavy této části), byť - z praktických důvodů - obsáhleji než dosud, je nutné zohlednit zvláštnosti právnických osob práva veřejného. Platný občanský zákoník v § 19 odst. 1 mezi právnickými osobami soukromého a veřejného práva dostatečně nerozlišuje, což vyvolává výkladové i aplikační obtíže. Nenavrhuje se však definice právnických osob veřejného práva. Takové definice se v civilních kodifikacích vyskytují jen zřídka. Příkladem může být španělský (čl. 35), italský (čl. 11), argentinský (čl. 33) nebo mexický (čl. 26) občanský zákoník: tyto legální definice však vykazují nejrozličnější mezery a nedostatky; navíc jsou pro soukromé právo bez zásadního významu - pro ně je důležité, kdo je osobou, ne již, je-li osobou soukromého nebo veřejného práva. I z těchto důvodů se pojmové vymezení osob veřejného práva ponechává teorii. Občanský zákoník však musí reagovat na situaci, že jeho ustanovení o právnických osobách a jejich jednotlivých typech (korporace, fundace, ústavy) nemohou být v plném rozsahu aplikovatelná na právnické osoby veřejného práva. To odráží návrh ustanovení, podle něhož právnické osoby veřejného práva podléhají především zákonům, podle nichž byly zřízeny, a že použití ustanovení občanského zákoníku na tyto osoby přichází v úvahu, jen slučuje-li se to s právní povahou těchto osob. Je sice pravda, že normativní význam má hlavně část věty za středníkem a že její první část vyjadřuje samozřejmost, leč i to se jeví jako vhodné jak pro názornost, tak se zřetelem ke skutečnosti, že také zahraniční civilní kodifikace, které fakt právnických osob veřejného práva zohledňují výslovným

ustanovením, obsahují obdobně formulované základní pravidlo poukazující na ukotvení těchto osob v ustanoveních veřejného práva.

Se státem jako subjektem soukromých práv a povinností počítá § 21. Osnova vychází z pojetí, že na stát třeba pohlížet jako na právnickou osobu, byť jeho postavení je do jisté míry specifické, vzhledem k jeho faktické pozici i k funkcím, které stát plní. V té souvislosti se poukazuje na nález Ústavního soudu sp. zn. III ÚS 495/02 ze 4. 3. 2004 (Sbírka nálezů a usnesení, sv. 32, Praha: C. H. Beck, 2004, s. 303 an.). Postavení státu vystupujícího v soukromoprávním vztahu nelze bez dalšího ztotožňovat s postavením soukromníka, protože stát i v takovém postavení nedisponuje skutečně autonomní vůlí, jeho jednání se musí vždy řídit zákonem, i když stát zastupují z jeho pověření jiné subjekty. Při posuzování pozice státu v soukromoprávních vztazích nelze proto cele abstrahovat od druhé dimenze státu, tj. od té, v níž vykonává svou hlavní funkci, tedy státní moc. Osnova nemá ambice upravovat podrobnosti o vystupování státu v soukromoprávních poměrech, a odkazuje na speciální zákonnou úpravu (dnes v zák. č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích).

K jednotlivým ustanovením

K § 118 a 119:

Osnova si klade za cíl sjednotit a shrnout do kodexu základní a obecně použitelná pravidla o právnických osobách. Dosavadní stav, kdy v některých otázkách přejímá kodexovou úlohu zákoník obchodní, a to formálně (§ 761 odst. 2) i fakticky (např. úpravou v § 13 odst. 1 nebo odst. 4, v § 24 apod.), je neúnosný. Stejně tak je neúnosné stávající pojetí občanského zákoníku, který obecné úpravy právnických osob věnoval mizivý počet ustanovení, neboť to generuje přebujelé a nepřehledné zvláštní právní úpravy věnované jednotlivým zvláštním formám právnických osob.

Akceptuje se, respektuje a upřesňuje dosavadní pojetí, podle něhož může být subjektem práva jenom ten organizovaný útvar, který za právnickou osobu prohlásí zákon. Vzhledem k tomu, že se zachovává u právnických osob jejich stupňovité vznikání i zanikání, vymezené na jedné straně založením a vznikem, na straně druhé zrušením a zánikem, musí být stanoveno, že právní subjektivitu má právnická osoba od svého vzniku až do svého zániku.

Způsobilost právnické osoby mít práva a povinnosti a její schopnost právním jednáním je nabývat - ve shodě s koncepcí nastolenou u nás v r. 1991 - nemá být ani nadále vázána na její zvolený nebo zapsaný předmět činnosti. Osnova tedy nepřítakává doktríně *ultra vires*.

Není ale možné učinit co do rozsahu způsobilosti mít práva a povinnosti absolutní rovnítko mezi osobami fyzickými a právnickými, protože jsou právní jednání, která právnická osoba ze své juristické povahy učinit nemůže (např. testovat o svém majetku nebo osvojit člověka). Jinak než její právní povahou svéprávnost právnické osoby omezena není, protože musí být respektován princip její majetkové autonomie. Zároveň se bere zřetel na fakt, že určité právnické osoby mohou být vlastním speciálním zákonným režimem v určitých směrech ve svéprávnosti omezeny, takže nemohou podstupovat některá jednání, která by jinak - tedy v obecném soukromoprávním režimu - vykonávat mohly. To platí např. pro veřejné vysoké školy nebo pro penzijní fondy, ale např. i pro nadace, jak se v osnově samotné dále navrhuje normovat.

Zásada majetkové autonomie platí pro právnické osoby jako typická. V návaznosti na to se vyžaduje, aby každá právnická osoba vedla přinejmenším spolehlivé záznamy o svých majetkových poměrech.

K § 120 a 121:

Údaje o právnických osobách se zapisují do různých veřejných rejstříků, které vedou soudy nebo jiné orgány veřejné moci. Třebaže má občanský zákoník upravit některé právní formy právnických osob, nemůže institucionálně upravit příslušné veřejné rejstříky (zejména rejstřík spolkový a nadační), protože se jedná o instituty veřejného práva. Z toho důvodu se tato úprava přenechává zvláštním zákonům.

Proto se navrhuje stanovit jen nejužší okruh skutečností, které mají být o právnických osobách zapisovány, a upravit materiální i formální publicitu veřejných rejstříků. Zásada materiální publicity chrání důvěru v zapsané údaje. Formální publicita zajišťuje přístupnost veřejných rejstříků pro každého. Jak konkrétně bude přístupnost rejstříků upravena, se ponechává zvláštním zákonům, lze však předpokládat, že rejstříky budou přístupné elektronickou

cestou. Konečně se navrhuje stanovit povinnost zajistit zápis změny údaje, změní-li se zapsaná skutečnost.

K § 122 až 131:

Ustanovení zařazená pod marginální rubriku označenou „Ustavení a vznik právnické osoby“ jsou shrnuta obecná ustanovení týkající se vznikání právnické osoby. Termín „ustavení“ kryje založení právnické osoby projevem soukromé vůle, její zřízení působením veřejné moci (zákonem nebo rozhodnutím orgánu veřejné moci), popřípadě jiným způsobem, jak tomu je – podle zákona č. 72/1994 Sb., o vlastnictví bytů - v případě společenství vlastníků jednotek.

Jako obecný model se zachovává osvědčená dvoufázovost ustavování právnických osob spočívající v jejich založení soukromoprávním jednáním nebo zřízením veřejnoprávním rozhodnutím a v jejich vzniku, včetně přihlídnutí k zvláštnostem zřízení právnické osoby zákonem a k některým dalším specifickým případům.

Pro zakladatelský úkon vzniklý ze soukromé iniciativy se volí název „zakladatelské právní jednání“, jímž může podle okolností být buď smlouva, nebo zřizovací (zakládací) listina. Osnova opouští dosavadní termín „zakladatelský dokument“ užívaný zejména stávajícím obchodním zákoníkem, protože slovo „dokument“ značí listinu (doklad) o úkonu, nikoli úkon samotný. Smlouva nebo jiné zakladatelské jednání nejsou dokumentem, dokument je jen dokladem, že se taková jednání udála.

Podrobnosti o zakladatelském právním jednání stanovuje § 123. Pro zakladatelské právní jednání se i nadále vyžaduje písemná forma. V odst. 1 se stanoví hlavní náležitosti zakladatelského právního jednání, při nichž se sleduje, není-li jiné (speciální) úpravy, požadavek zachytit v něm základní obecně uznané pojmové znaky právnické osoby, tj. její pojmenování, určení jejího sídla a účelu. Pokud se jedná o vnitřní organizaci, omezuje se tu osnova na minimální požadavek, jímž je určení statutárního orgánu, neboť požadavek na právnickou osobu jako organizovanou entitu byl vznesen již dříve.

Pro úpravu vzniku právnické osoby se přejímá i nadále osvědčená registrační zásada.

Pokud se jedná o úpravu založení a vzniku právnických osob, je pamatováno na zpřísnující výjimky, kdy je třeba k založení nebo vzniku určitých právnických osob zvláštní státní povolení, jak je tomu např. u burz, bank nebo u právnických osob zabývajících se kolektivním investováním. Je ovšem nutné odlišit povolení k založení nebo vzniku určité právnické osoby a povolení k výkonu určité činnosti. Výjimky zmírňující, upravené dosud vznikání odborových organizací a organizací zaměstnavatelů (popř. jejich svazů) v osnově zvláště upraveny nejsou, jednak proto, že se navrhuje zavést režim volného zakládání pro spolky obecně, především ale z toho důvodu, že pro zvláštní právní režim odborových organizací a organizací zaměstnavatelů představují dostatečný základ příslušné mezinárodní smlouvy. Se zřetelem k čl. 8 Paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech (č. 169/1991 Sb.), k čl. 5 Evropské sociální charty, ale hlavně s ohledem na čl. 7 Úmluvy o svobodě sdružování a ochraně práva odborově se organizovat (č. 489/1990 Sb.), vznik těchto organizací na registraci vázán být nemůže.

Ust. § 127 přejímá z dosavadního práva společností úpravu jednání za tzv. předběžnou společnost. Normativní úprava tvořící se právnické osoby není totiž omezena jen na obchodní společnosti a družstva, jak to činí naše stávající zákonodárství, nýbrž se jedná o problematiku obecnou, která vyžaduje také generálně použitelné normativní řešení. Zvláštní význam to má v případech právního jednání za právnickou osobu, která je teprve založena nebo dokonce jen projektována, ale již je jejím jménem jednáno s třetími osobami, protože pro takové případy je třeba garantovat jistotu těch, s nimiž bylo takto jednáno. Z toho důvodu se obecná úprava právnických osob inspiroje článkem 7 První směrnice ES o společnostech (68/151/CEE z 9. března 1968) s plným zachováním jeho smyslu a bez zbytečně rigorozujících nánosů stávajícího § 64 obch. z. Účelnost návrhu tohoto opatření je v tom, že se jedná o problematiku aktuální pro všechny právní formy vytvářejících se právnických osob. Je-li dnes jednáno za ještě nevzniklé právnické osoby, spojuje praxe takové právní jednání s jeho neplatností, což není účelné.

Smysl navržené úpravy je ten, že zakládá solidaritu osob, které jednaly jménem tvořící se právnické osoby, pro případ, že právnická osoba po svém vzniku účinky těchto jednání pro sebe ex tunc nepřevzme. Nad rámec směrnice se jen stanoví tříměsíční lhůta pro převzetí takto učiněných jednání vzniklou právnickou osobou, neboť nelze třetí osoby ponechávat po delší dobu v nejistotě, jaký je právní stav.

Směrnice výslovně povoluje, aby se ti, kdo za předběžnou právnickou osobu jednali, s druhou stranou dohodli, že následek jejich solidarity při nepřevzetí účinků jednání vznikající se právnickou osobou nenastane, popř. že nastane jiný než právě tento právní následek. U směrnice je takové výslovně upravené povolení učiněné ad hoc nezbytné, v občanském zákoníku však není namístě, protože i v tomto ohledu platí obecná direktiva § 1 odst. 2, jež v naznačeném směru nevylučuje smluvní dispozici stran.

Návrh § 129 přejímá a generalizuje funkční pravidlo obchodního práva o neplatnosti společnosti (§ 68a). I toto pravidlo se jeví způsobilé pro generalizaci v zájmu praktické potřeby. Vznikne-li právnická osoba, tedy pravidelně registrací ve veřejném rejstříku, jeví se jako neúčelné a zpochybňující právní jistotou veřejnosti ponechat právní možnost prohlásit ji následně za neexistující. Vyvolalo by to otřesy existujících právních vztahů. Podle navržené úpravy vstoupí právnická osoba, která bude prohlášena za neplatnou, do likvidace a její majetkové poměry budou tudíž vypořádány řízeným postupem. Takové řešení poskytne dostatečnou ochranu jejím věřitelům i případným společníkům nebo členům neplatné právnické osoby, a tím se proti dosavadnímu stavu zvýší právní bezpečnost.

K § 132 až 135:

Osnova zamýšlí zavést obecná pravidla o názvech právnických osob.

Formulace v § 132 označující název právnické osoby jako její jméno je prakticky účelná a odpovídá zásadě legislativní ekonomie, neboť vzhledem k ní odpadne v textu právních předpisů dosud užívaná těžkopádná formule „jméno fyzické osoby nebo název právnické osoby“, již bude možné nahradit prostým „jméno osoby“, anebo jen slovem „jméno“.

V obecné soukromoprávní úpravě se navrhuje stanovit tři hlavní zásady. Prvním je požadavek na distinktivitu názvu právnické osoby, který obsahuje i zákaz zaměnitelnosti. Druhým zákaz klamavosti názvů právnických osob. Třetím pak přípuštění použití jména člověka v názvu právnické osoby a stejně tak i použití části názvu právnické osoby v názvu právnické osoby jiné, ovšem jen za stanovených podmínek. Pokud se jedná o posledně uvedenou zásadu, opouští se meze dosavadního úzkého výměru v § 11 odst. 5 obch. z., kde se počítá jen s případným uvedením jména společníka nebo člena v názvu právnické osoby; nově

se navrhuje umožnit i uvádění jmen dalších lidí v názvech právnické osoby; musí však jít o člověka, který má k právnické osobě zvláštní vztah - pokud by tato zvláštní podmínka nebyla splněna, jednalo by se o název klamavý a zákonné úpravě odporující.

Návrh § 134 zobecňuje dosavadní pravidlo § 11 odst. 6 obch. z. Není to totiž jen případ ekonomicky vzájemně propojených podnikatelských subjektů (koncernových spojení), kdy je namístě dát tomu eventuálně výraz i v názvech takto spojených osob, je-li to odůvodněno jejich vztahem. Mohou totiž být i četné případy další (např. bude-li se jednat o spolkové svazy, o spolek s pobočnými spolky, o různé nadace založené týměž zakladatelem atd.), jimž je vhodné dát obecný normativní rámeček.

Osnova zamýšlí nadále chránit jméno (název) právnické osoby. Ve shodě s věcným záměrem se rozšiřuje ochrana dalších práv spojených s právní osobností právnické osoby, přičemž se opouští dosavadní termín „dobrá pověst“, neboť ten nutně navazuje otázku, která pověst je „dobrá“ a může-li mít např. vydavatel určitých tiskovin (např. bulvárního nebo erotického charakteru) vůbec „dobrou“ pověst. Jaká pověst právnické osoby si zaslouží ochranu, musí plynout z konkrétních okolností případu a z logického obsahu zákona.

K § 136 až 143:

Sídlo právnické osoby může být konstruováno podle různých přístupů (srov. *Eliš, K. Sídlo právnických osob. Právník, CXXXII, 1993, s. 756 an.*). Osnova vychází z pojetí vlastního evropského právu obchodních společností, podle kterého má hlavní význam sídlo zapsané (formální sídlo), přičemž se poskytuje ochrana osobám, které jednají v důvěře, že se sídlo právnické osoby nachází tam, kde sídlí skutečně, materiálně (faktické sídlo). Toto pojetí umožňuje jednotnou právní úpravu pro právnické osoby nepodnikatelského i podnikatelského zaměření; přijetí jiné koncepce by vyžadovalo rozdvojenou úpravu, což se nejeví jako vhodné.

Osnova přejímá z pojetí dosavadního § 19c občanského zákoníku odlišení sídla a adresy. Neztotožňuje tedy sídlo s adresou, protože adresa není sídlo, nýbrž jeho označení.

Z platného práva se rovněž zachovává dosavadní pojetí, že sídlo právnické osoby může být i v bytě. Opouští se však podmínka, že tomu tak nesmí být, pokud to odporuje povaze právnické osoby nebo rozsahu její činnosti. Tato podmínka se nahrazuje požadavkem, že zřízení sídla právnické osoby v bytě nesmí narušit klid a pořádek v domě. Vychází-li se totiž nově z pojetí formálního sídla, pak rozsah činnosti právnické osoby není z tohoto hlediska podstatný, protože ta se může odehrávat i mimo zapsané sídlo. Budou-li však sídlo formální a faktické v totožném místě, a bude-li se tedy v místě zapsaného sídla reálná činnost právnické osoby (např. vlastní výroba, obchodní nebo administrativní činnost spojená s osobními návštěvami většího počtu lidí), je podmínka vázaná na klid a pořádek v domě dostačující.

Rovněž se přejímá dosavadní pravidlo, že u právnických osob zapisovaných do veřejného rejstříku postačí v zakladatelském právním jednání uvést jen obec, kde má právnická osoba sídlo, aniž je nutné uvádět plnou adresu sídla. Tu postačí zapsat do veřejného rejstříku a zpřístupnit ji tak veřejnosti. Tím pro tyto právnické osoby odpadnou zbytečné náklady spojené s měněním zakladatelského právního jednání pokaždé, když právnická osoba změní své sídlo v rámci obce. Taková změna se jen ohlásí k zápisu do veřejného rejstříku.

Právnické osoby, které se do veřejného rejstříku nezapisují, jsou zpravidla osobami, jejichž základ je veřejnoprávní (např. obec, kraj, Česká národní banka apod.) a určení jejich sídla řeší právní předpisy veřejného práva. Není jistě vyloučeno, že i v soukromoprávním režimu takové právnické osoby vzniknou. Stejně tak není vyloučeno, že soukromoprávní právnické osoby existující v režimu volného zakládání (např. rodinné a náboženské nadace práva švýcarského) budou na našem území působit. Pro určení jejich formálního sídla bude rozhodující údaj o adrese sídla obsažený v zakladatelském právním jednání, pro soukromý styk však, nebude-li formální sídlo takové právnické osoby vhodným způsobem uveřejněno, bude zpravidla rozhodovat sídlo faktické.

Zachovává se dosavadní pravidlo § 19c odst. 3 občanského zákoníku k ochraně těch, kteří se při odlišném umístění faktického a formálního sídla dovolávají jednoho či druhého z nich.

V globalizujícím se světě nelze bránit přeshraničním změnám sídel právnických osob a zřizováním a přemísťováním jejich poboček. Z toho důvodu se navrhuje

upravit přemístění sídla právnické osoby ze zahraničí do tuzemska a naopak, jakož i stanovit, ke kterému dni je přemístění sídla účinné. Absolutní volnosti však brání zákonná ustanovení zakazující právnické osoby, které narušují veřejný pořádek.

K § 144 a 145:

Pojmovým znakem právnické osoby je účel její existence. Ustanovení § 144 se zaměřuje na dva hlavní obecné aspekty tohoto jevu. Předně se stanoví (obdobně čl. 298 CCQ), že existence právnické osoby může sledovat zájem buď privátní nebo veřejný zájem. Co je právnická osoba práva veřejného, osnova ve shodě s argumentací ve věcném záměru zákona ponechává stranou, neboť o tom není ani v právní vědě dosaženo shody. Návrh zákoníku nemínil řešit teoretické spory a spokojuje se s obecnou úpravou v § 20 odst. 2.

Především však platí, že pro kruh soukromého práva je vzhledem k zásadě rovnosti subjektů v principu lhostejné, které právnické osoby jsou soukromoprávní a které veřejnoprávní. Pro soukromé právo má význam jen, kdo je osobou, tj. kdo má právní subjektivitu a je jako osoba způsobilý nabývat majetek, uzavírat smlouvy, plnit atp.

Pokud se jedná o návrh § 144 odst. 2, pamatuje se jím na to, že určitým právníckým osobám musí být ponechána speciální úprava.

Dále se navrhuje stanovit okruh činností právníckým osobám vůbec zakázaných. Vychází se přitom z úpravy dosavadního § 4 zák. č. 83/1990 Sb., který se ovšem zatím vztahuje jenom na korporace o jedné právní formě. To vedlo k následným duplicitním úpravám [např. § 68a odst. 2 písm. b) obch. z.] nebo ke vzniku nežádoucích mezer.

Návrh ustanovení je formulován tak, že i podnikání charakterizuje jako jednu z činností právníckých osob. Odpadne tudíž dosavadní těžkopádné vyjadřování „předmět činnosti nebo podnikání“ či podobná sousloví, k nimž legislativní technika zatím přistupuje.

K § 146:

Podle připomínky z pracovní komise Legislativní rady vlády pro právo občanské má zákoník upravit též status obecné prospěšnosti právníckých osob. Taková

úprava v kodexech není neobvyklá (viz např. § 21 BGB), a proto se navrhuje vtělit ji do navrhovaného zákoníku.

Ustanovení § 146 vymezuje základní znaky právnické osoby jako veřejně prospěšné. Jsou to: (1) přispívat vlastní činností k naplňování obecného blaha, (2) ve shodě s účelem vyjádřeným v zakladatelském právním jednání, (3) hospodárné využití vlastního jmění - tedy i nabytého zisku - k tomuto účelu, (4) poctivost zdrojů, z nichž nabyla majetek a (5) bezúhonnost osob, které mají na právnickou osobu rozhodující vliv, ať již to jsou členové orgánů nebo jiné osoby. Důraz na rousseauovský pojem obecného blaha má smysl v tom, že se vyhýbá bipartici soukromého a veřejného a poukazuje na to, že obecné blaho není věcí monopolu veřejné moci, jakkoli je zejména stát v tomto směru významným činitelem. Výrazem „poslání“ se zdůrazňuje, že má jít o vlastnost právnické osoby trvalou nebo přinejmenším dlouhodobou. Výslovné zdůraznění, že právnická osoba má stanovenému účelu přispívat „vlastní činností“ poukazuje na nutnost aktivního naplňování účelu a vylučuje z tohoto okruhu rozličné „spící“ entity. Právnická osoba musí k naplňování veřejně prospěšného účelu používat celé své jmění hospodárně; formulace dává rozumnou míru volnosti v tom smyslu, že někdy může mít smysl jistou část zisku použít k zachování nebo zlepšení materiální podstaty, o níž právnická osoba s veřejně prospěšným účelem opírá svou existenci, jindy může mít smysl, že nejen zisk, ale i část této materiální podstaty vynaloží na naplnění svého účelu.

Veřejná prospěšnost je vázána na fakticitu a věcný obsah, nikoli na právní formu.

Ustanovení nespojuje fakt veřejné prospěšnosti s registrací. Není vyloučeno, že určitá právnická osoba splní znaky vymezené tímto ustanovením, ale její zakladatelé, její orgány nebo členové či společníci nebudou mít zájem o formální registraci. Navrhovaná úprava tuto možnost jen nabízí, nevnučuje ji, ale s registrací veřejné prospěšnosti spojuje zvláštní právní následky (§ 150).

K § 147:

Výsledky diskusí k tématu veřejné prospěšnosti právnických osob (kulatý stůl neziskových organizací 18. července 2011 v Evropském domě v Praze, seminář 29. srpna 2011 v budově Justiční akademie v Praze a řada dalších jednání) ukázaly, že

nejvhodnějším řešením bude zakotvit veřejnou prospěšnost v občanském zákoníku jako statusovou záležitost právnických osob, ale podrobnosti a stanovení podmínek pro zápis statusu veřejné prospěšnosti ponechat úpravě zvláštního zákona. To zejména z toho důvodu, že při stanovení těchto podmínek již bude nutné mezi právními formami právnických osob rozlišovat (podmínky pro nadace budou jiné než podmínky pro akciovou společnost). Taková míra podrobností není pro občanský zákoník vhodná, kromě toho se jedná o záležitosti veřejnoprávní povahy, které občanský zákoník zásadně řešit nemá, nehledě k tomu, že v tom směru je nutná podrobná diskuse, jejíž výsledky není namístě předjímat.

K § 148 a 149:

Status veřejné prospěšnosti může být do veřejného rejstříku zapsán, tím uveden ve veřejnou známost, a pak s ním lze spojit výhody vyplývající z § 150. Je-li tento status zapsán ve veřejném rejstříku, nutně výmazem zanikne. Buď proto, že se jej právnická osoba vzdá (což ovšem naráží na limit vyjádřený v § 146 slovy „v souladu se zakladatelským právním jednáním“, takže by již stanovy, zakladatelská listina, statut, společenská smlouva apod. musely určit, za jakých podmínek se lze tohoto statusu vzdát, anebo by muselo dojít za trvání právnické osoby k jejich změně), anebo proto, že právnická osoba přestane splňovat stanovené podmínky a o odnětí statusu veřejné prospěšnosti rozhodne soud.

K § 150:

Jako důsledek zápisu se navrhuje stanovit, že pouze právnická osoba zapsaná jako veřejně prospěšná ve veřejném rejstříku bude moci (jde o právo, nikoli povinnost) uvést ve svém názvu, že je veřejně prospěšná.

K § 151 až 160:

V obecných ustanoveních o orgánech právnické osoby se předně navrhuje stanovit, že ony to jsou, kdo v právnické osobě vlastním rozhodováním nahrazují její vůli (obdobně např. čl. 55 švýcarského ZGB). Navrhuje se výslovně stanovit, že se podle dobré víry členů orgánů právnické osoby přičte dobrá víra i této

právnícké osobě. V té souvislosti musí být důraz položen na dobrou víru toho orgánu, který rozhoduje, neboť toto hledisko je pro závěr o existenci či neexistenci dobré víry právnícké osoby právně významné. Pokud jde o jiné osoby, které právníckou osobu zastupují a v zastoupení za ni právně jednají (např. zaměstnanci), posoudí se otázka dobré víry podle obecných ustanovení o smluvním zastoupení. Návrh úpravy v § 152 odst. 1 sleduje zjednodušení legislativní mluvy. Protože se vychází z pojetí, že i unipersonální orgán právnícké osoby má člena, odpadne nutnost mnohomluvného vyjadřování slovy „orgán právnícké osoby nebo jeho člen“, ale postačí výraz „člen orgánu (právnícké osoby)“. Ačkoli obecně mohou být členy orgánů právnícké osoby jen osoby zletilé a svéprávné, navrhuje se po vzoru občanských zákoníků Nizozemí (čl. 2:13) a Québecu (čl. 327) toto obecné pravidlo pro odůvodněné případy prolomit.

Nenavrhuje se vyloučit způsobilost určité osoby k výkonu volené funkce v důsledku jejího úpadku. Podobný obecný zákaz není možný; vyloučil by např. existenci spolku osob postižených úpadkem. Návrh také bere v úvahu, že tam, kde je účelné, aby úpadci byli k výkonu funkce v orgánech právnícké osoby nezpůsobilí, to stanoví zvláštní zákony, např. při úpravě obchodních společností nebo různých právníckých osob veřejného práva. Je však jisté, že osvědčení úpadku určité osoby zpochybňuje její způsobilost k výkonu funkce s péčí řádného hospodáře. Proto se navrhuje uložit takové osobě oznamovací povinnost tak, aby ten, kdo o obsazení funkce rozhoduje, měl o této skutečnosti vědomost a mohl ji uvážit. Obdobnou povinnost se navrhuje zavést i pro případ, že úpadek určité osoby byl osvědčen až v době, kdy již členem orgánu právnícké osoby je. Kdo nesplní tuto povinnost, uvádí druhé v omyl a pro případ, že rozhodující činitelé zůstanou nečinní, zakládá se každému, kdo na tom má právní zájem, oprávnění domáhat se, aby takového člena orgánu z funkce odvolal soud. Nicméně není možné z tohoto procesu vyloučit rozhodujícího činitele, tj. toho, jemuž především náleží působnost rozhodnout, kdo bude členem určitého orgánu právnícké osoby. Proto se zakládá působnost toho, kdo rozhoduje o obsazení orgánu jeho členy, členství úpadce v takovém orgánu popřípadě i potvrdit s uvážením nově známých skutečností.

V § 156 až 158 jsou formulována hlavní pravidla o rozhodování orgánu právnícké osoby, je-li kolektivní, a o vzniku a zániku funkce člena orgánu. Zároveň se v § 159 vymezuje i hlavní obsah závazku člena orgánu vůči právnícké osobě s

tím, že podrobnosti ze systematických důvodů upraví v části třetí ustanovení o příslušných smluvních typech.

Předpisy těchto ustanovení vycházejí z dosavadní úpravy v § 66 obch. z., která je v našem právu nejpropracovanější, ale odstraňuje některé její nejasnosti a nedostatky. V první řadě se navrhuje stanovit, že na překážku povinnosti k osobnímu výkonu funkce není případný imperativní mandát udělený pro jednotlivý případ zasedání jinému členu téhož orgánu. Dále se navrhuje v § 159 stanovit, že porušením péče řádného hospodáře je mj. i situace, kdy určitá osoba přijme funkci člena orgánu nebo v ní setrvává, byť musí vědět, že na ni znalostmi nebo z jiných důvodů nestačí.

K § 161 až 167:

Ustanovení o jednání za právnickou osobu uvozuje návrh pravidla, že každý kdo právnickou osobu zastupuje, má dát najevo, oč se jeho zastoupení opírá, a jedná-li za právnickou osobu v písemné formě, uvede k označení právnické osoby svůj podpis. Tato konstrukce navazuje na pravidlo § 66 odst. 7 obchodního zákoníku. Ustanovení má sice převážně pořádkovou povahu (neplatnost způsobí jen nedostatek podpisu v případech, kdy se pro právní jednání vyžaduje písemná forma), ale pro svůj návodný charakter se jeví jako funkční i do budoucna.

Významné posílení právní jistoty dalších osob sleduje návrh stanovit, že právnická osoba nemůže namítat, že člen jejího orgánu - jednal-li způsobem zapsaným do veřejného rejstříku - neměl mandát podstoupit určité právní jednání vzhledem k absenci nebo neplatnosti potřebného usnesení, anebo že jednal v rozporu s přijatým usnesením. Vychází se z pojetí, že opírá-li se důvěra druhé strany v zápis do veřejného rejstříku, nelze případné pochybení člena orgánu klást k tíži oné strany, ale naopak důsledky musí nést právnická osoba, která si člena orgánu jako zástupce zvolila, s tím, že vůči tomuto členu může popřípadě sankčně nastoupit.

Má-li právnická osoba zaměstnance, jsou ti jejími zákonnými zástupci, přičemž rozsah jejich zástupčího oprávnění je omezen tím, jak se obvykle pojí s jejich pracovním zařazením a funkcí. Navrhuje se převzít dosavadní pravidlo § 20 odst. 2 platného občanského zákoníku o excesu. Není vyloučeno, aby za právnickou osobu jednal i její člen nebo člen orgánu právnické osoby, který není statutární.

Na tyto případy mají být aplikována též ustanovení, jaká se týkají zastupování právnické osoby zaměstnanci. I v tomto směru se vychází z dosavadního stavu právní úpravy.

K § 168 až 184:

Návrh většiny ustanovení pod marginální rubrikou „Zrušení právnické osoby“ vychází, stejně jako návrh dalších ustanovení věnovaných zrušení, zániku a likvidaci právnických osob, především z úpravy rušení obchodních společností v dosavadním obchodním zákoníku (zejména § 68, 69 a § 70 až 75a), která je v současném právu zatím nejpropracovanější a jejíž podstatná část platí subsidiárně pro právnické osoby již dnes. Zároveň se navrhuje tuto úpravu zobecnit, aby byla nově formulovaná řešení použitelná pro právnické osoby všech právních forem.

Osnova vychází z pravidla, že se právnická osoba obvykle zrušuje dobrovolně (většinou je právní důvod zrušení v rozhodnutí jejího příslušného orgánu) a že pravidelným důsledkem zrušení právnické osoby je její likvidace. Obecně se akceptuje zásada přijatá dříve obchodním právem, že rozhodnutí o vstupu společnosti do likvidace lze revokovat. Výjimečně přichází v úvahu i nucené zrušení právnické osoby s likvidací, o němž rozhoduje soud, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody (dlouhodobá nečinnost, ztráta předpokladů vyžadovaných pro vznik právnické osoby, nezákonné aktivity apod.)

Bez likvidace se právnická osoba ruší při přeměně, protože pak její jmění přechází jako celek na právního nástupce. Právnická osoba se bez likvidace ruší také v některých zvláštních případech, které souvisí s insolvenčním řízením. Byl-li zrušen konkurs po splnění rozvrhového usnesení, je jmění právnické osoby vypořádáno při rozvrhu; byl-li konkurs zrušen proto, že majetek právnické osoby je zcela nepostačující, není nic relevantního, co by mohlo být vypořádáno. Zůstane-li po zániku právnické osoby nějaký bagatelní majetek (např. věci vyloučené z konkursní podstaty), půjde o věci, které nikomu nepatří, a jejich právní osud se bude řídit ustanoveními o věcech opuštěných. Něco jiného musí nastat, objeví-li se po skončení insolvenčního řízení nějaký nový majetek právnické osoby - v takovém případě vstoupí právnická osoba do likvidace.

Navrhuje se připustit obecně možnost všech právnických osob přeměňovat se. Výjimka se navrhuje jen u změny právní formy (transformace), pro niž se vyžaduje

zvláštní zákonné povolení. Není totiž možné připustit, aby se na základě obecné úpravy např. spolek přeměnil na veřejnou obchodní společnost nebo aby se společenství vlastníků jednotek přeměnilo na akciovou společnost nebo na nadaci apod.

Návrh obecné úpravy vystihuje společné znaky jednotlivých způsobů přeměn formulací právních pravidel, která jsou všem přeměnám společná.

Přeměna nabývá pravidelně účinnosti jiným dnem (v největším počtu případů zápisem do veřejného rejstříku) než dnem, kdy je o přeměně rozhodnuto. Vzhledem k tomu se jeví jako praktické stanovení rozhodného dne. To je účelné pro právnické osoby, které vedou účetnictví, a které tedy musí uskutečnění přeměny také účetně připravit; to vyžaduje stanovení pevného data, k němuž se změny v účetnictví provedou. Datum, k němuž nastanou právní účinky přeměny, určit za rozhodný den není v drtivé většině případů možné, protože není známo, ke kterému dni bude přeměna do rejstříku zapsána. Povinnost podle § 176 odst. 1 nedopadá na právnické osoby, které nejsou povinny vést účetnictví podle jiného právního předpisu a které pouze vedou spolehlivé záznamy o svých majetkových poměrech (§ 119).

Zejména ochrana třetích osob vyžaduje, aby se přeměny právnických osob uskutečnily podle dosti podrobných pravidel. Návrh ustanovení společných pro všechny právnické osoby obsahuje jen základní směrnice, protože přeměny právnických osoby korporativního a fundačního typu se co do způsobu provedení podstatně liší. Návrh detailnější úpravy přeměn je z toho důvodu také v dalších oddílech odlišně řešen pro spolky a pro nadace.

K § 185 a 186:

Ohledně zániku právnických osob se ponechává nedotčeno osvědčené pravidlo, podle něhož právnická osoba zapsaná do veřejného rejstříku zaniká výmazem z něho.

K § 187 až 209:

Obecná úprava se věnuje jen bližší úpravě likvidace, protože zrušení právnické osoby bez likvidace (fúzí nebo rozdělením) musí vykázat různý právní režim pro

právnícké osoby korporativního a fondového typu. Úprava likvidace se s drobnými úpravami a upřesněními přejímá z dosavadního obchodního zákoníku, protože tamější úprava likvidace je zdařilá. Byla však koncipována jako generální, subsidiárně platná pro všechny právnícké osoby, což je v rozporu s celkovým pojetím občanského zákoníku jako ústředního kodexu soukromého práva.

Významnější novinkou je zavedení obecného pojmu „likvidační podstata“ jako termínu párového k známému pojmu „konkursní podstata“, jehož použití zjednodušuje mluvu zákona, aniž to je na újmu její přesnosti. Nejedná se o terminologickou novinku; týž pojem použil již dříve zákon o bankách v § 36 odst. 5. Hlavní povinností likvidátora je likvidační podstatu zpeněžit. Proto se osnova věnuje i této problematice, neřeší však otázky vzniku vlastnictví k převáděným majetkovým kusům, ani otázky spojené se smluvním právem, protože v těch směrech se uplatní obecná úprava o nabytí vlastnického práva smlouvou.

Ve vztahu k osobě likvidátora a k výkonu jeho funkce osnova nezamýšlí stávající úpravu přejímanou z nynějšího obchodního zákoníku zásadně měnit a sleduje jen některá dílčí upřesnění. Především se navrhuje zavést zákonnou automatiku pro obsazení likvidátorské funkce v případě, že si právnícká osoba při dobrovolném zrušení sama likvidátora neustaví. ten případ se zamýšlí stanovit, že tehdy se stane likvidátorem z moci zákona každý člen statutárního orgánu právnícké osoby. Nová zákonná konstrukce tím odlehčí justici, protože dosud v těchto případech musí rozhodovat soudy, a zrychlí a zefektivní celkový průběh likvidace. Není vyloučeno, že se členové statutárního orgánu, na něž dopadne výkon působnosti likvidátora podle § 189 odst. 2 ze zákona této působnosti zbaví rezignací na své členství ve statutárním orgánu. To však nevylučuje, aby tyto osoby (nebo některou z nich) jmenoval likvidátorem soud podle § 191 odst. 3. Dále se jedná o návrh pravidla příkazující analogickou aplikaci některých ustanovení o statutárních orgánech i na likvidátora.

Pokud se jedná o povinnosti likvidátora, nemění se oproti dosavadní úpravě jejich pojetí. Zachovává se povinnost likvidátora vyrozumět o likvidaci všechny známé věřitele, tedy i orgány státní správy, pokud má právnícká osoba k nim závazky. Pouze návrh ustanovení § 205 sleduje vyjasnění otázky, komu likvidátor předkládá ke schválení dokumenty, jimiž se likvidační proces uzavírá (konečnou zprávu, návrh na použití likvidačního zůstatku a účetní závěrku). Jedná se o otázku, jejíž odpověď je v praxi nejasná a o správném řešení existují interpretační

spory. Proto se navrhuje stanovit, že tyto dokumenty předkládá likvidátor ke schválení tomu, kdo jej ustavil do funkce; jmenuje-li jej tedy soud, bude soud rovněž schvalovat příslušné dokumenty. Toto pravidlo se uplatní jako obecné, nelze je však použít u obchodních společností nebo družstev, jejichž společníkům nebo členům musí být ponechána možnost rozhodnutí, neboť na zjištění likvidačního zůstatku váží jejich majetkové nároky. V tom směru se předpokládá speciální úprava v zákoně o obchodních korporacích.

Další významnější posun je v úpravě § 208 a 209, které sice koncepčně odpovídají stávajícímu § 75b obch. z., ale lépe a sociálně užitečněji odlišuje oproti této úpravě skutkové podstaty v prvním a druhém odstavci. Je-li totiž neznámý (nelikvidovaný) majetek právnické osoby zjištěn ještě před jejím výmazem z veřejného rejstříku, nemá opodstatnění, aby o obnovení likvidace rozhodoval soud: o to se právnická osoba v likvidaci musí postarat sama. Nezbytnost obnovy právnické osoby a její likvidace po jejím výmazu řeší nyní § 209. Není však omezena jen na dodatečné zjištění nelikvidovaného majetku, ale - a to ve shodě s pojetím švýcarské právní praxe (*Forstmoser, P. - Meyer-Hayoz, A., Einführung in das schweizerische Aktienrecht, Verlag Stämpfli & Cie, Bern, 1980, str. 107*) - se zamýšlí možnost obnovy právnické osoby otevřít i pro případ nějakého jiného zájmu hodného právní ochrany. Jaký zájem to má být, se nezamýšlí blíže vymezovat, to závisí na jednotlivostech konkrétního případu a na stanovisku soudní praxe.

K § 210 až 212:

Podle obecného chápání je korporace společenstvím (nejméně tedy dvou) osob. Zdůrazňuje se tedy, že unipersonální korporace je jako legální myslitelná jen na základě zvláštní zákonné úpravy výjimečného charakteru. Vzhledem k tomu, že jsou pro určité právní formy korporací předepsány minimální počty členů (např. u osobních obchodních společností nebo u družstev), navrhuje se stanovit již v obecné úpravě jako logický důsledek porušení této podmínky nutnost soudního zrušení korporací, jejichž počet členů klesne pod zákonné minimum. Nemělo by však praktický smysl přistupovat k takovému opatření bezprostředně a rušit někdy i pracně budovanou, léta trvající a funkční strukturu. Proto má být právnické osobě dána možnost, aby v přiměřené době zjedнала ve svých členských poměrech nápravu.

Ust. § 212 přejímá myšlenku dosavadního § 56a obch. z., která tam nemá místo, protože se nejedná o speciální pravidlo pro obchodní společnosti, ale o obecnou zásadu dopadající na všechny právnické osoby korporativního typu. Návrh zjednodušuje normativní vyjádření tohoto pravidla, aniž to je na újmu obsahu, zejména však zavádí efektivní sankci za zneužití hlasů v korporaci. Dosavadní úprava svádí k tomu, aby se jako sankce za zneužití většiny nebo menšiny hlasů uplatnilo jen právo na náhradu škody, což je korporaci nejméně málo platné. Proto se navrhuje založit pravomoc soudu k rozhodnutí, že k zneužívajícím hlasům nebude přihlédnuto. Záměrně se v tom směru navrhuje stanovit, že se tak má stát „pro určitý případ“, neboť každou situaci nutno posoudit jednotlivě; krom toho onen „určitý případ“ může ležet v minulosti i v budoucnosti.

K § 213:

Navržené ustanovení řeší případy škod známých z doktríny pod označením reflexní škoda. Jde o důsledek situace, kdy člen orgánu korporace, popřípadě člen korporace způsobí protiprávním činem škodu korporaci a kdy se tato škoda projeví i v majetkové sféře jednotlivých členů korporace snížením hodnoty jejich akcií, podílů nebo jiné účasti. Mají-li se takové situace normativně řešit, jde o obecnou otázku, která se netýká jen obchodních společností a družstev, ale přesahuje i do jiných oblastí korporativního práva, pokud z právních a skutkových okolností plyne, že se účast člena korporace pojí i s jeho majetkovými zájmy. Vyplyvají-li z členství ve spolku pro jeho členy majetkové výhody, které spolek vzhledem k způsobené škodě již nebude moci poskytovat, ať již přechodně nebo trvale, dotkne se škodná událost majetkově i účasti členů spolku. Vstoupí-li např. spolek do likvidace a určí-li jeho stanovy, že se likvidační zůstatek rozdělí mezi členy spolku, pak poškození likvidační podstaty spolku záporně ovlivní i majetkové právo členů spolku na podíl na likvidačním zůstatku odvozuující se z jejich účasti ve spolku.

Odůvodnění navrženého právního pravidla spočívá v tom, že se jeví prakticky účelné obnovit nerovnováhu v ekonomických poměrech dotčených osob vyvolanou škodnou událostí spojenou s povinností k náhradě; přitom se zohledňují různé situace. Ústřední myšlenka se opírá o skutečnost, že škůdce způsobí jedním skutkem škodu několika osobám - korporaci i jejím členům - ale

nahradí-li se škoda způsobená korporací, je tím sanována i škoda způsobená na účastech členů korporace, neboť za pravidelných okolností se v důsledku takové náhrady hodnota jejich účastí opět zvýší. Proto se navrhuje, aby i v případě, že právo na náhradu škody za znehodnocení své účasti uplatní proti škůdci jen některý člen dotčené korporace, byla založena pravomoc soudu uložit k žalobě člena korporace, i když se domáhá náhrady škody způsobené jen jemu, povinnost škůdci, aby nahradil celou způsobenou škodu přímo korporaci, protože takovou náhradou se pravidelně vyrovná i žalobcova ztráta. Nicméně se bere v úvahu, že mohou nastat rozmanité situace, a proto se nezamýšlí stanovovat takový postup paušálně pro každý jednotlivý případ. Ovládá-li např. škůdce poškozenou korporaci nebo jsou-li v jejím vedení osoby se škůdcem propojené nebo spřízněné, snižuje se tím rozumné očekávání, že přiznání práva na náhradu škody přímo korporaci povede k obnově majetkového stavu i u poškozeného člena. Proto se uplatnění navrženého právního pravidla podmiňuje okolnostmi jednotlivého případu, které soud musí vyšetřit a na jejich základě zvolit takové řešení, aby práva a povinnosti dotčených osob byly dobře uspořádány, tj. aby se našlo řešení vyhovující zásadám ekvity.

K § 214 až 217:

Ve shodě s věcným záměrem se navrhuje zrušit zák. č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, v platném znění, s tím, že institucionální úprava spolků bude zahrnuta do kodifikace jako úprava obecně aplikovatelná na veškeré právnické osoby typu korporace tam, kde speciální zákony o jejich právních formách nestanoví odchylky. Zároveň se osnova vrací k tradičnímu pojmosloví a ve shodě s doktrinární kritikou (např. *Telec, I.*, Spolkové právo, C. H. Beck, Praha 1998, str. 9) opouští dosavadní umělý a zcela nevhodný zákonný termín „občanské sdružení“ a nahrazuje je klasickým „spolek“.

Spolek je vymezen důrazem na jeho základní znaky, jimiž jsou samospráva, dobrovolnost členství, oddělení majetkových sfér spolku a jeho členů s vyloučením zákonného ručení členů spolku za spolkové dluhy a spolkovou činností jako hlavní (statutární) činností spolku. Vedle hlavní činnosti spolek může sice vykonávat i činnost vedlejší, a to i výtěžnou, ale jen za účelem podpory vlastní spolkové činnosti - i při hospodárném využití majetku spolku bude

konečným efektem výdělků rovněž podpora spolkové činnosti, včetně správy spolku.

K § 218 až 227:

Návrh úpravy založení a vzniku spolku recipuje s nezbytnými upřesněními dosavadní úpravu zákona č. 83/1990 Sb. Spolek je založen přijetím stanov, tedy smlouvou uzavřenou buď konvenčním způsobem nebo přijetím stanov na ustavující schůzi.

Pokud jde o formu stanov, navrhuje se setrvat na požadavku prosté písemné formy. Návrh vychází z pojetí, že zásadě spolkové autonomie vyhovuje požadavek na stanovy co nejjednodušší. Proto se pro běžné případy redukuje povinný obsah stanov jen na náležitosti, týkající se názvu, sídla a určení statutárního orgánu spolku, protože to má význam i pro ochranu třetích osob. Účel spolku a základní vymezení práv a povinností členů má význam pro členy spolku. Tyto náležitosti musí být rozšířeny ve zvláštních případech, má-li spolek působit na území více států, má-li provozovat vedlejší hospodářskou činnost, zamýšlí-li spolek vést seznam členů nebo zřídit rozhodčí komisi. Obsah stanov je proti dosavadnímu stavu upřesněn. Po vzniku spolku lze stanovy měnit jen usnesením členské schůze.

Navrhuje se stanovit podrobnosti o ustavující schůzi, přičemž je jasně řečeno, že se tu nejedná o žádné indiferentní shromáždění, ale o spolkový orgán, který se podřizuje i zákonným ustanovením o členské schůzi spolku.

Pokud jde o návrh vzniku spolku, vychází se s dosavadní právní úpravou v zák. č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, přičemž se návrh omezuje jen na úpravu otázek statusové povahy, tj. na stanovení okamžiku, kdy spolek nabývá právní osobnost. Otázky povahy veřejnoprávní, zvláště procesní, budou řešeny mimo občanský zákoník v jiném právním předpisu. Vzhledem k úpravě Listiny základních práv a svobod, která v čl. 20 odst. 1 zaručuje právo svobodně se sdružovat mj. i ve spolcích a v čl. 20 odst. 3 omezuje výkon tohoto práva jen případy nezbytnými z hlediska potřeb demokratické společnosti, jakož i vzhledem k tomu, že spolky mají jiné účelové určení než obchodní společnosti, navrhuje se vyjít z úpravy v § 9 zák. č. 83/1990 Sb., kde se registrujícímu orgánu ukládá, aby v desetidenní lhůtě návrh na registraci buď odmítlo, jsou-li pro to zákonné důvody, anebo aby

registraci provedlo. Tato úprava však neřeší případnou nečinnost registrujícího orgánu (a že v praxi k takovým případům dochází, dosvědčují např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu sp. zn. 7 A 13/2002-46 ze dne 13. 11. 2003 nebo sp. zn. 1 Ans 3/2007-235 ze dne 1. 8. 2007); proto se navrhuje podobné situace řešit právní fikcí zápisu spolku do veřejného rejstříku.

Pokud jde o právní jednání zakladatelů spolku učiněné před vznikem spolku, spravují se obecnou úpravou právního jednání právnické osoby (§ 126), tedy zakladatelé mohou jednat jménem spolku již před jeho vznikem.

S poučením v německé právní úpravě (§ 54 BGB) se navrhuje výslovně upravit i právní režim spolků, které jako právnické osoby nevzniknou, na taková sdružení osob se použijí ustanovení o společnosti upravené v dílu 14 hlavy II části čtvrté návrhu. Zda půjde o společnost právem aprobovanou nebo naopak zakázanou, záleží na konkrétních okolnostech. Např. spolek nemůže být založen za tím účelem, aby jako svoji hlavní činnost provozoval podnikání, společnost však ano. Naproti tomu např. k podpoře násilí nelze založit ani spolek, ani společnost. Bude tedy i podle navrhované úpravy nutno posoudit v jednotlivém případě, zda popřípadě nedošlo k porušení zákonného zákazu a jaký právní následek takové porušení má.

K § 228 až 231:

Spolkové organizace mohou již dnes zřizovat - a mohly tak činit i v minulosti - organizační jednotky s vlastní právní subjektivitou. Tyto vedlejší právnické osoby zák. č. 83/1990 Sb. zcela nevhodně (srov. též *Telec, I.*, Spolkové právo, C. H. Beck, Praha 1998, str. 148) označuje jako „organizační složky“. Tato terminologie se opouští a osnova zavádí pojem pobočného spolku.

Protože je pobočný spolek právnická osoba s odvozenou subjektivitou, záleží v první řadě na spolkových stanovách, zda bude vůbec zřízena - a pokud ano, v jakém rozsahu bude způsobilá právně jednat. Vzhledem k tomu, že stanovy mohou tuto způsobilost v různých směrech omezit a že toto omezení má povahu interního opatření právnické osoby, nemohou taková opatření vést k újmě třetích osob.

Označení „pobočný spolek“ je název druhový. Osnova nezamýšlí spolkům nařizovat, aby své složky takto in concreto označovaly (zvoleno může být např. i

označení „sekce“, „základní organizace“, „místní organizace“ apod.); z názvu pobočného spolku však musí být nezbytně seznatelné, že se jedná o osobu se subjektivitou jen odvozenou. Distinktivní složka názvu spolku musí též obsahovat poukaz na sounáležitost pobočného spolku k spolku hlavnímu.

Zřízení pobočného spolku jako vedlejší právnické osoby vyžaduje - vzhledem ke zkušenostem z praxe (*Chalupa, L.*, Právní subjektivita organizačních jednotek občanských sdružení podle zákona č. 83/1990 Sb., Právní rádce, 1998, č. 1, str. 9 an.) - nezbytná opatření v zájmu právní bezpečnosti a ochrany veřejnosti. Dosavadní stav, kdy neexistuje možnost hodnověrného ověření vzniku a trvání organizačních složek občanských sdružení s právní subjektivitou, vede k negativním efektům. Proto se navrhuje jít cestou zápisů pobočných spolků.

Zřízení pobočného spolku nemůže vést k oslabení kredibility spolkového jmění v neprospěch věřitelů a k poškozování jejich zájmů. Zároveň se však ukazuje jako neschůdná myšlenka sledující zachování jednotnosti spolkového jmění i při zřízení pobočného spolku. Takové pojetí by bylo teoreticky vadné (jmění jedné právnické osoby by bylo při takovém řešení podmnožinou jmění právnické osoby jiné). Mimo to by však jeho akceptace vedla i k prakticky neschůdným situacím, neboť by tím bylo znemožněno řešení případných majetkových sporů mezi pobočným a hlavním spolkem nebo mezi několika pobočnými spolky téhož hlavního spolku. Proto se respektuje oddělení majetkových sfér hlavního a pobočného spolku.

Navrhuje se však v zájmu třetích osob stanovit, že z právních jednání učiněných pobočným spolkem před zápisem do veřejného rejstříku, bude společně s pobočným spolkem oprávněn i zavázán společně a nerozdílně také spolek hlavní. Návrh se opírá o dva argumenty. Především je věcí hlavního spolku, zda vznik pobočného spolku ve stanovách umožní a kterému orgánu svěří působnost pobočný spolek ustavit (a rušit). Za druhé, až do zápisu pobočného spolku do veřejného rejstříku nebude jiným osobám dostatečně umožněno spoléhat na právní existenci pobočného spolku, a proto je zapotřebí posílit jejich právní jistotu. Vedle toho je potřebné mít na paměti, že navržené opatření nijak nemění pravidlo, podle něhož členové statutárního orgánu spolku (tedy i spolku pobočného) ručí za splnění závazků spolku vzniklých přede dnem zápisu spolku do veřejného rejstříku. Jakmile bude pobočný spolek do veřejného rejstříku zapsán, navrhuje se omezit rozsah zákonného ručení hlavního spolku na rozsah určený stanovami.

K § 232 až 242:

Předpisy o členství ve spolku vycházejí z dosavadní úpravy, ale rozšiřují ji a odstraňují některé nedostatky.

Členství ve spolku má povahu osobního poměru, vyloučeného z přechodu v rámci právního nástupnictví. Ke vzniku členství může dojít dvěma způsoby: zvláštním způsobem vzniká členství u zakládajících členů spolku, u nichž se nevyžaduje, aby podávali členskou přihlášku. Za trvání spolku však členství v něm může vzniknout na základě podání a přijetí členské přihlášky. Ze způsobů zániku členství upravuje osnova vystoupení, vyloučení a zánik členství pro neplacení členského příspěvku.

Při vyloučení osnova předpokládá vnitřní přezkum rozhodnutí o vyloučení v rámci spolkové organizace, ovšem vyjma případy, kdy o vyloučení rozhoduje členská schůze nebo rozhodčí komise. Rozhoduje-li o vyloučení jiný orgán, má mít vylučovaný právo žádat, aby členská schůze jeho vyloučení přezkoumala. Stanovy spolku k tomu účelu mohou zřídit také rozhodčí komisi. V každém případě však náleží vyloučenému soudní ochrana, ať již o jeho vyloučení rozhodla členská schůze (či rozhodčí komise) při přezkumu, anebo usnesla-li se členská schůze sama na vyloučení přímo. Tím se zároveň odstraňuje nelogičnost stávajícího § 15 odst. 1 zák. č. 83/1990 Sb., jehož dikce vede k závěru, že o soudní přezkum nelze žádat, není-li ve spolku vnitřní přezkum institucionalizován. Mění se lhůta k podání návrhu (opouští se subjektivní lhůta 30 dní a objektivní 6 měsíců) ve prospěch sjednocení této a analogických konstrukcí v ostatních korporacích. Rozdílně od dosavadní úpravy osnova v ustanovení o soudní ochraně člena spolku výslovně nezmiňuje, že k rozhodnutí o návrhu je příslušný soud okresní, protože toto pravidlo plyne již z ustanovení § 9 o. s. ř., kam také systematicky patří.

Nově se navrhuje upravit jako zvláštní právní zařízení seznam členů spolku. Seznam členů slouží spolkovým záležitostem a v praxi je také běžně zaváděn. Proto se jeho základní zákonný rámec jeví jako účelný a vhodný. Osnova nemíní nařizovat každému spolku, aby tento seznam vedl. Rozhodne-li se však spolek seznam vést, musí jeho základní rámec upravit stanovy.

Z úpravy obsahu členství se tato skupina paragrafů věnuje jen otázce členských příspěvků, protože jinak v základní rovině plně postačí obecná úprava o korporacích s tím, že se úprava dalších otázek ponechává stanovám.

K § 243 až 246:

Vnitřní organizace spolku je především jeho věcí. V zájmu bezpečnosti právního styku je nezbytné, aby spolek měl statutární orgán, neboť ten jej také zastupuje navenek v právním styku spolku s jinými osobami. Proto se také vyžaduje, aby stanovy určily, jaký má spolek statutární orgán, jak se tento orgán utváří a jak spolek zastupuje. Je záležitostí stanov, zřídí-li statutární orgán kolektivní nebo individuální. Pro zákonné označení kolektivního statutárního orgánu se navrhuje označení „výbor“, pro individuální orgán název „předseda“. Nevylučuje se však, aby si spolek tyto orgány pojmenoval jinak.

Odpovídá zásadě samosprávy spolku, že je především na stanovách, aby určily, jaké další orgány spolek bude mít a jaká bude jejich působnost. Stejně tak je na stanovách určit, jak se tyto orgány svolávají nebo obsazují.

Novinkou, která však odpovídá standardním kontinentálním úpravám, je konstrukce navržená v § 245. Obecně platí, že usnesení nejvyššího orgánu korporativně strukturované právnické osoby, byť odporuje právnímu předpisu nebo stanovám, nelze prohlásit za neplatné i po uplynutí neúměrně dlouhé doby, neboť by to složitě strukturované poměry těchto právnických osob znejišťovalo a destabilizovalo. Tomu odpovídá i obecná konstrukce neplatnosti usnesení členské schůze. Tato obecná úprava však není použitelná pro mimořádné případy, které zamýšlí řešit právě ustanovení § 245. Předně se jedná o případ, kdy se usnesení členské schůze ocitne v rozporu s dobrými mravy, protože takovou situaci nemůže a nesmí sanovat pouhé plynutí času. Podobná situace však nastává v případech, kdy usnesení členské schůze změní stanovy tak, že se ocitnou v rozporu s kogentními ustanoveními zákona.

Pouze v případě, že stanovy nebudou věnovat vnitřní organizaci spolku pozornost, nastoupí dispozitivní ustanovení zákona. Osnova počítá se standardní bipartití orgánů spolku, tj. se statutárním orgánem jako orgánem exekutivním a s členskou schůzí jako orgánem nejvyšším, přičemž se navrhuje upravit i dva orgány zřizované fakultativně, a to kontrolní komisi a rozhodčí komisi. Navržená

ustanovení umožňují spolku, jemuž vyhovuje zákonná dispozice, přijmout jednoduché stanovy (§ 218) a co do vnitřní organizace se řídit navrženou zákonnou úpravou. Návrh však nebrání spolku, aby si ve stanovách vytvořil jakoukoli jinou vnitřní organizační strukturu.

K § 247 až 257:

Návrh respektuje zásadu vnitřní autonomie spolku. Proto nevyklučuje, aby stanovy zřídily spolek s jakoukoli organizační strukturou a libovolnými orgány. V zájmu třetích osob a bezpečnosti právního styku se pouze vyžaduje, aby bylo patrné, který ze spolkových orgánů je statutární a do jehož působnosti spadá zastupování spolku ve všech věcech navenek. Proto je možné, aby byly zřízeny spolky, jejichž nejvyšší orgány budou nejen označeny jinak než jako členské schůze - např. sněmy, konference, sjezdy, valné hromady aj. - ale hlavně, aby působnost a rozhodování takových orgánů stanovy upravily jakkoli. Jen v případech, kdy stanovy takový orgán zřídí, aniž mu určí působnost nebo aniž upraví jeho rozhodování, použijí se přiměřeně zákonná ustanovení o členské schůzi.

Není vyloučena ani existence spolku organizovaného autokraticky - podle zásady vůdcovství - kdy monokratickému statutárnímu orgánu současně náleží i působnost nejvyššího spolkového orgánu. Takové spolky jsou i dnes, protože ani současná úprava tyto situace nevyklučuje. Mlčení zákona však vyvolává obtíže, nepamatují-li stanovy na případy, kdy osoba ve funkci takového nejvyššího orgánu spolku zemře, stane se nezvěstnou, jejíž svéprávnost je omezena, anebo nastanou-li jiné okolnosti bránící jí ve výkonu funkce. Za takových situací lze dnes nahradit osobu v této funkci někým jiným jen s velkými obtížemi a časovými prodlevami. To vede k nežádoucím dopadům na spolek, dotýká se nepříznivě právní jistoty dalších osob a nadbytečně zatěžuje soudy. Z toho důvodu se navrhuje založit pro obdobné případy působnost shromáždění členů spolku a umožnit mu zasáhnout. Jedná se o nouzové pravidlo, které se použije, neurčí-li stanovy něco jiného.

Ustanovení o členské schůzi především stanovují dispozitivní pravidlo o jejím postavení v systému orgánů spolku. Dispozitivně se vymezuje i základní působnost členské schůze - výrazem „zpravidla“ se vyjadřuje rozsah zákonné

působnosti členské schůze pro případ, že stanovy o její působnosti mlčí. Rovněž úprava způsobu svolávání členské schůze k zasedání a požadavky na vyhotovení dokumentace o zasedání členské schůze mají dispozitivní povahu. Ustanovení o neplatnosti usnesení členské schůze mají ze zřejmých důvodů povahu donucující.

Osnova ve shodě s tendencemi, které nastoupilo v r. 2000 obchodní právo, rozlišuje členskou schůzi jako orgán a její jednotlivá zasedání a na rozdíl od dosavadní obchodněprávní úpravy je v tom směru terminologicky důsledná.

Stanovám se ponechává na vůli, zda umožní konání členské schůze formou dílčích schůzí, anebo institucionalizují-li namísto členské schůze shromáždění delegátů. Rovněž v úpravě náhradního zasedání členské schůze se stanovám ponechává široká autonomie.

K § 258 až 261:

Neplatnosti rozhodnutí orgánu spolku se věnují § 258 a násl. s poučením z dosavadního vývoje obchodního práva. Podle obecné konstrukce může návrh na soudní vyslovení neplatnosti rozhodnutí orgánu spolku podat každý člen spolku, pokud se nelze neplatnosti rozhodnutí dovolat u orgánů spolku. Osnova rovněž nevidí nutnost konstruovat v tomto směru po vzoru § 141 dosavadního obchodního zákoníku aktivní legitimaci insolvenčního správce a vyrovnacího správce, protože členské schůzi z povahy věci nenáleží činit dispozice s majetkem spolku, tudíž se její usnesení nemohou přímo dotknout spolkového jmění. Učiní-li taková jednání zástupci spolku, lze jejich případnou závadnost napadnout jiným způsobem.

Podle obecné konstrukce lze návrh na soudní prohlášení neplatnosti rozhodnutí orgánu spolku podat v tříměsíční prekluzivní lhůtě. Speciálně se pak řeší zvláštní situace, v nichž je nezbytné poskytnout členům spolku zvláštní ochranu.

Na druhé straně osnova v případě konfliktu individuálního zájmu člena spolku a kolektivního zájmu spolku jako korporace preferuje obecnější zájem této korporace na stabilitě jejích poměrů. Obdobně se sleduje i ochrana dobré víry třetích osob, kterou vnitřními konflikty spolku nelze otřást zásahem do jejich právního postavení. Ani v těchto případech však nelze ponechat případné porušení práva spolkem bez sankce, a proto se navrhuje poskytnout dotčenému

členů možnost domoci se vůči spolku satisfakce za eventuální porušení jeho členských práv. Vychází se přitom z pojetí, že taková sankce přináší větší efektivitu než paušálně přijímané rozhodnutí o neplatnosti rozhodnutí.

Osnova bere v úvahu, že řízení o neplatnost rozhodnutí orgánu spolku nemusí vždy skončit rozhodnutím ve věci samé. Přitom jsou myslitelné případy, že tu je zájem dalších členů spolku dosáhnout jasného vyřešení konfliktu. Tehdy je třeba takovému zájmu poskytnout ochranu, jíž by se jim jinak nedostalo.

K § 262 až 264:

Je věcí stanov, zřídí-li ve spolku kontrolní komisi. Pro případ, že se tak stane, navrhuje se stanovit pravidla pro ustavení členů kontrolní komise do funkce a vymezit působnost tohoto orgánu. **Zřídí-li tedy spolek kontrolní komisi, pak bude potřebné, aby respektoval obsah navrhovaných ustanovení.** To se jeví jako nezbytné zejména z toho důvodu, že spolek dává zřízením kontrolní komise najevo, že má upraven systém vnitřní kontroly. Není tudíž možné připustit, aby byla kontrolní komise zřízena jen titulárně, tj. bez působnosti nebo aby členy kontrolní komise jmenoval statutární orgán (tedy orgán, na jehož výkon působnosti má kontrolní komise dohlížet). Z obdobných důvodů nelze připustit, aby došlo ke spojení funkce člena statutárního orgánu nebo likvidátora s členstvím v kontrolní komisi. Nevyloučil-li by zákon tyto situace, umožnil by vyvolat klamný dojem, že spolek má vnitřní kontrolní systém, ač by se tak stalo jen na oko.

K § 265 až 267:

Spolek může zřídit pro účely rozhodování sporných záležitostí z oboru spolkové samosprávy rozhodčí komisi. Zamýšlí se přiznat rozhodnutí rozhodčí komise vykonatelnost. Z toho důvodu je nutné upravit podrobněji nejen řízení před komisí, včetně formalit rozhodnutí spolu s nezbytnou evidencí rozhodovaných záležitostí, ale i soudní přezkum rozhodnutí rozhodčí komise. Tyto otázky však nemohou být předmětem úpravy občanského práva hmotného, a proto se jejich úprava vyhrazuje zvláštnímu zákonu.

K § 268:

Vzhledem k obecné úpravě zrušení právnických osob i vzhledem k tomu, že podle jiných ustanovení spolkového práva rozhoduje o dobrovolném zrušení spolku členská schůze, řeší navržené ustanovení jen nucené zrušení rozhodnutím orgánu veřejné moci. V tom směru se přejímá základní zaměření platné úpravy v dosavadním § 12 zák. č. 83/1990 Sb. v platném znění, ale nově navržené ustanovení navazuje na obecnou úpravu v § 171 a zároveň se ve shodě se závěry doktrinární kritiky odstraňují některé nedostatky platné úpravy.

K § 269 až 273:

Likvidace spolku se podrobuje především obecné úpravě v ustanoveních § 187 až 211. Zvláštní ustanovení spolkového práva řeší jen dílčí a specifické otázky. Předně se jedná o publicitu soupisu jmění spolku. Dále se doplňuje pravidlo o ustanovování likvidátora při nuceném zrušení spolku. Konečně se zvláštním způsobem řeší naložení s likvidační podstatou spolku.

Cílem likvidace spolku není vzhledem k účelu spolkového jmění rozdělení likvidačního zůstatku mezi členy spolku. Proto také není nutné zpeněžovat likvidační podstatu celou. Likvidace spolku sleduje jen očištění spolkového jmění od dluhů; další majetek spolku pak není namístě měnit na peníze, ale zachovat jej pro užitečný účel spolkového charakteru.

K § 274 až 287:

Také úprava fúzí spolku navazuje na obecnou úpravu v § 174 a násl. Fúze spolků nejsou v platném právu upraveny, a protože se jedná o záležitost osobního statusu, chybějící zákonný rámec spojování a slučování spolků neumožňuje. Praktickými postupy lze sice již za stávající úpravy dospět k obdobnému, nikoli však stejnému výsledku, tyto postupy jsou však právně náročnější a komplikovanější, než jak to umožní navržená úprava.

Spolkové právo vyžaduje určitou míru podrobnosti zvláštní úpravy. Specifický charakter spolků jako soukromých korporací vyžaduje blíže řešit jednak uzavírání smluv o fúzi a jejich schvalování, jednak specifické dopady těchto spolkových přeměn na členské otázky. Zároveň je nutné pamatovat i na důslednou ochranu věřitelských zájmů. Totéž platí i o rozdělování spolků. Návrh úpravy přeměn spolků zohledňuje dosavadní vývoj analogické úpravy v právu obchodních

společností; rozdíl je však v celkovém pojetí, zejména v tom smyslu, že je navržená úprava liberálnější, než tomu je u právnických osob podnikatelské orientace.

Ust. § 275 upravuje základní náležitosti obou subtypů smlouvy o fúzi. Tuto smlouvu schvalují členské schůze fúzujících spolků. V nezbytném rozsahu jsou upravena některá předsmluvní jednání zúčastněných spolků: před sjednáním fúze musí zúčastněné spolky navzájem poznat své majetkové poměry, aby mohly vyhodnotit rizika celé operace.

Ustanovení § 277 a násl. vyžadují, zvláště pro účely informovanosti členů spolku a v zájmu možnosti členské schůze přijmout rozhodnutí na základě dostatečných informací, aby příslušné orgány spolku projekt fúze vyhodnotily i obhájily, a podaly o tom zvláštní zprávu. Zároveň se vylučuje nezbytnost takového administrativního zatížení spolkového života tam, kde tyto zprávy objektivně nejsou třeba. Z úpravy obchodních společností se však pro spolky nepřejímá pravidlo, že členové spolku mohou příslušné spolkové orgány zprostit povinnosti vypracovat příslušné zprávy písemným prohlášením s úředně ověřeným podpisem. Takové opatření se pro spolkový život jeví jako nefunkční, a členy spolku i spolek samotný by administrativně zatížilo víc, než samo vypracování zprávy.

Ustanovení § 284 obsahuje pravidla pro zápis fúze do veřejného rejstříku spolků. Sankční následky otálení s podáním návrhu na zápis fúze řeší § 287.

K § 288 až 302:

Zrcadlově k úpravě fúzí je upraveno rozdělování spolků. Rozlišuje se přitom úprava rozdělení sloučením, které vyžaduje uzavření smlouvy mezi rozdělovaným spolkem a nástupnickými spolky, a rozdělení se založením nových spolků, kde zanikající spolek vyhotovuje projekt rozdělení, jehož součástí je i konstituce stanov nově vznikajících nástupnických spolků.

Při rozdělení musí být zvláštní pozornost věnována majetkovým otázkám právě proto, že rozdělovaný spolek má několik právních nástupců, a majetkové vypořádání nemusí být provedeno důsledně. Z toho důvodu se řeší také otázky nabytí aktiv a pasiv (jmění) zanikajícího spolku nástupnickými spolky v případech,

kdy přechod určitých položek smlouva o rozdělení nebo projekt rozdělení důsledně neřeší. V téže souvislosti se pamatuje na specifickou ochranu věřitelů.

Obdobně jako u fúzí je i při úpravě rozdělení řešen zápis rozdělení do veřejného rejstříku a právní následky otálení s podáním návrhu na tento zápis.

K § 303 až 305:

Pro právnické osoby fondového typu se volí souhrnné označení „fundace“. Jedná se o pojem v normativním jazyku významově neobsazený, v obecném jazyce nepoužívaný, ale dlouhodobě známý spisovně češtině. V obecném významu nejde jen o synonymní označení nadací, ale též o obecné pojmenování majetkového základu věnovaného nějakému společenskému účelu (Slovník spisovného jazyka českého, díl I., Academia, Praha 1989, str. 527). Může být tedy funkčně využit k společnému pojmenování nadací i fondů, když výraz „fundace“ svým zněním připomíná názvy obou skupin těchto právnických osob, a nadto se jeví jako vhodné antonymum k výrazu „korporace“.

K § 306 až 308:

Návrh nové právní úpravy nadací jednak přihlíží k dosavadnímu vývoji právní úpravy od roku 1990 až do zpracování návrhu novely zák. č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech, jednak hledá inspiraci zejména v právní úpravě Rakouska, Německa, Itálie, Nizozemí, Québecu a Polska. Osnova však, rozdílně od stručných úprav německé, italské nebo québecké, jde ve shodě s tuzemskou tradicí cestou detailnější úpravy.

Zachovává se koncept nadace jako právnické osoby soukromého práva tvořené účelovým sdružením majetku, který má trvale svými výnosy sloužit užitečnému cíli, vyjma podpory politických stran a hnutí. Trvalý charakter odlišuje nadace od nadačních fondů, jejichž úprava má být zachována i nadále.

Podle vzoru práva rakouského, italského, německého atd. se navrhuje rozšířit dovolený účel nadací z výlučně veřejně prospěšného účelu i na účel dobročinný. Dobročinný účel je zaměřen na podporu byť i omezeného okruhu osob potřebujících pomoc. Tím se umožní mj. i zakládání tzv. rodinných nadací. Osnova tedy sleduje uvolnění právní koncepce nadací co do vymezení jejich účelu, nepřiklání se však k absolutně liberálnímu pojetí některých evropských a mimoevropských právních řádů (např. dánského či lichtenštejnského), podle nichž je jen na vůli donátora (zřizovatele), jak cíl nadace vymezí.

Navrhuje se zachovat zásadu, že výdělečný účel je povaze nadací cizí. Zároveň se však shodně s moderními vývojovými trendy (srov. např. rakouský zákon o soukromých nadacích z r. 1993 nebo čl. 1256 québeckého zákoníku z r. 1991) nadacím nezakazuje podnikání, nesmí však jít o hlavní činnost nadace a výnos z podnikání může být použit jen k podpoře jejího účelu. Nová úprava však nezamýšlí tento koncept zakladateli vnucovat a zakládá mu právo podnikání nadace v zakládací listině zakázat. Co platí o provozu obchodního závodu samotnou nadací, platí i o její možnosti převzít vedení obchodní společnosti. Může-li nadace podle nové úpravy sama podnikat, není důvod jí bránit, aby převzala kontrolu nad obchodní společností – je však zakázáno, aby byla jejím neomezeně ručícím společníkem – a provozovala podnik nepřímou. Leč i v tomto případě musí být podíl nadace na zisku využit jen k podpoře jejího účelu. Ve shodě s celkovou liberalizací nadačního práva a posílením vlivu zakladatele na právní poměry nadace se také zde umožňuje, aby zakladatel v nadační listině nadaci zakázal i tyto aktivity.

K § 309 až 313:

Založení nadace se děje právním jednáním, jímž je podle povahy věci zakládací listina nebo závěť. Termín „zakládací listina“ se volí z té příčiny, že je třeba pojmově odlišit „zakladatelskou listinu“ jako obecný termín (§ 123) od jednostranného zakladatelského jednání, jímž se zakládají právě nadace. Osnova opouští mylnou koncepci ustanovení § 3 dosavadního zákona o nadacích a nadačních fondech č. 227/1997 Sb., které rozlišuje nadační listiny jednostranné a kontraktuální. Ve shodě s převažujícím míněním se opouští „málo životaschopná“ úvaha, která jako „ojedinělý názor“ prosazuje smluvní charakter erekční listiny nadace pořízené několika osobami (bližší rozbor *Hurdík, J., Problémy nadačního práva, Masarykova univerzita, Brno 1994, str. 133 an.*). Neosobní povaha nadace svým charakterem vylučuje úpravu budoucích vztahů mezi jejími zřizovateli (jak je tomu u právnických osob budovaných na principu korporace), tudíž i při více zřizovatelích téže nadace půjde o jejich shodný projev vůle jednosměrně orientovaný k zřízení nadace. Dosavadní řešení, analogicky vycházející z právní povahy jednání sledujícího založení korporace, není u nadací namístě.

Od zakladatelské listiny lze před vznikem nadace odstoupit, resp. jej lze následným projevem vůle zrušit. Zrušit lze i nadační listinu zřízenou závětí. Zákoník nezamýšlí tuto otázku výslovně zmiňovat, protože takové řešení plyne z povahy věci. Stojí-li na zakladatelské straně více osob, pak odstoupení kterékoli z nich vyvolává zrušení celé nadační listiny.

Se zřetelem k pojetí nadační listiny jako jednostranného právního jednání se vychází z jednoty zakladatelského substrátu nadace i za situace, že jej tvoří více osob. Skupina několika zakladatelů nadace se považuje za zakladatele jediného. (Obdobně např. rakouský zákon z r. 1993 v § 3 odst. 2.)

Zachovává se koncepce zřízení nadace jak zakládací listinou, tak pořízení pro případ smrti (závěti, dědickou smlouvou, dovětkem). Pro obě tato jednání se zachovává společné označení „nadační listina“ i požadavek poříditi je ve formě notářského zápisu.

Zakládací listina je co do obligatorních náležitostí upravena rigidně, nově je upraven požadavek na údaj o nadačním kapitálu a o správci vkladů.

Návrh ustanovení o zřízení nadace závětí vychází z dosavadní zákonné úpravy v tom smyslu, že určité náležitosti, které musí obsahovat zakládací listina nadace, pořízení pro případ smrti obsahovat nemusí a mohou být upraveny dodatečně. Při zřízení nadace *mortis causa* se mohou vyskytnout situace, kdy testátor nebude moci z různých důvodů určit některé náležitosti zakladatelského právního jednání (např. sídlo nadace). Pro tyto případy musí být určena osoba, která doplní nadační listinu a zařídí zápis nadace do veřejného rejstříku.

V posledním ustanovení se navrhuje stanovit dvě důležitá právní pravidla. První se navrhuje pro případ, že nadační listina určí pro založení nadace povinnost k vkladu v určité výši, ale neuvede, jaký je předmět vkladu. V takovém případě nastoupí nevyvratitelná právní domněnka, že se vkladová povinnost plní v penězích a že bude splněna splacením vkladu. Tím se vyloučí závěr o neplatnosti nadační listiny pro neurčitost. Nástup právní domněnky lze samozřejmě odvrátit v případech, kdy bylo zřejmé, že zakladatel chtěl do nadace vnést nepeněžitý předmět a zapomnělo se jej v nadační listině vymezit, pořízením dodatku k nadační listině nebo jiným projevem vůle, kterým se nadační listina změní. Druhé právní pravidlo se navrhuje pro případ, že nadační listina zavazuje k vkladu s nepeněžitým předmětem a tento předmět následně do nadace vložit není možné

(např. proto, že podlehl zkáze) nebo nastane situace, že hodnota předmětu klesne. V takovém případě má nastoupit vyvratitelná právní domněnka, že vzniklý schodek má být vyrovnán v penězích. Znamená to, že v nadační listině lze zvolit i jiné pravidlo, např. že rozdíl bude vyrovnán nepeněžitým plněním nebo že pokles hodnoty nebude sanován (za podmínky, že souhrnná výše vkladů dosáhne alespoň 500 000 Kč, popř. že hodnota výše zakladatelova vkladu neklesne pod určitou částku apod.).

K § 314:

Ustanovení sleduje úpravu statutu nadace. Zachovává se zásada, že statut je základní právní a organizační dokument nadace, který normativně upravuje jednak její vnitřní poměry, jednak i některé aspekty vztahů nadace k třetím osobám, především podmínky pro poskytování nadačních příspěvků a případně i okruh destinatářů. V úpravě statutu se vychází vstřícně možné zakladatelské iniciativě zřizovatele nadace, a nevylučuje se tudíž, aby statut vydal společně s nadační listinou.

K § 315 a 316:

Vznik nadace se spojuje ve shodě s návrhem obecné úpravy a souladně s dosavadním právním stavem se zápisem nadace do veřejného rejstříku.

K § 317 až 320:

Ve zdejší právní prostředí panuje představa, že nadační listina je pro založení nadace nezměnitelná. To má napříště platit jen v případě, že zakladatel výslovně označí nadační listinu za nezměnitelnou. Navrhovaná úprava koncept absolutní nezměnitelnosti nadační listiny opouští s poučením z praktických problémů spojenými s dosavadní zákonnou úpravou i z některých zahraničních úprav. Nový občanský zákoník upravuje v tomto směru dvě možná řešení.

Především se vychází z pojetí, že zakladatel dává nadaci vklad ze svého majetku, a je proto jeho věcí, za jakých podmínek jej nadaci převede. Proto se zakladateli výslovným ustanovením (§ 317) umožňuje, aby v nadační listině vyhradil sobě nebo některému z orgánů nadace možnost nadační listinu změnit.

Klauzule o možné změně nadační listiny v budoucnu musí být co do určení rozsahu a způsobu dostatečně určitá, a protože nadační listina podléhá zveřejnění, bude výhrada možnosti následných změn nadační listiny uvedena ve veřejnou známost. Tím je dostatečně zajištěna nezbytná transparentnost. Zakladatel si bude moci takto vyhradit i změnu nadačního účelu. Tato otázka je podrobněji upravena v následujících ustanoveních.

Mohou však nastat situace, kdy si zakladatel změnu nadační listiny nevyhradí, ale po vzniku nadace se okolnosti změny poměry do té míry, že vyvolají potřebu rozumné úpravy ve vnitřních poměrech nadace. Tak např. může dojít k nárůstu nadačního jmění i aktivit do té míry, že si to vyžádá nahrazení revizora dozorčí radou. Mohou nastat i věcné důvody pro úpravu funkčního období členů orgánů, způsobu jejich obsazování apod. V těchto případech se připouští, aby zakladatel nadační listinu změnil; podmínkou však je, že se změnou bude souhlasit správní rada, protože ta má zájmy nadace chránit. Není-li již zakladatel, může změnu těchto poměrů usilovat správní rada; v takovém případě změnu okolností a důvodnost změny nadační listiny uváží soud a rozhodne o ni. V těchto případech se zvláštními právními pravidly pamatuje na práva a zájmy třetích osob. Nicméně zakladateli nadace se nebrání, aby změnám tohoto druhu zabránil, pokud sám v nadační listině prohlásí, že je nezměnitelná, nebo že jsou nezměnitelné určité její části.

K § 321 až 326:

Pro změnu účelu nadace musí nutně platit rigidnější pravidla, protože účel nadace je pro smysl její existence klíčový, nadace jeho naplňováním získává sociální renomé, na tento účel jsou vázáni dárci svými dary, podporou destinářů se vytváří řada obligací, a tím vším může změna účelu nadace otřást. Proto návrh obsahuje v § 325 obecné pravidlo ochrany třetích osob, podle kterého při změně účelu nadace musí být dary poskytnuté ve prospěch původního účelu i výnosy z nich použity k poskytování nadačních příspěvků podle původního účelu (vyjma případu, kdy dárce souhlasí s jiným řešením). Druhé omezení stanoví § 324: byla-li nadace založena za veřejně prospěšným účelem, nelze tento účel změnit na dobročinný jinak než se souhlasem soudu, pokud pro to je zvlášť závažný důvod, a jen v případě, že dosavadní účel nadace se stal pro změnu okolností nemožným nebo obtížně dosažitelným.

I v těchto případech se vychází z pojetí, že rozhodující vliv bude mít zakladatel. On si může v zakládací listině změnu nadačního účelu vyhradit (ať již libovolně, nebo v určitém rozsahu). V takovém případě bude toto jeho rozhodnutí obsahem veřejně přístupné nadační listiny a každý se v tom směru může včas informovat. Přirozeně, pokud zakladatel učiní takové rozhodnutí, může to odradit většinu případných dárců, ale to je riziko, které zakladatel musí sám zvážit a které mu ostatně, pokud je sám kapitálově dostatečně silný, ani nemusí vadit. Zakladatel ovšem může v nadační listině rovněž prohlásit účel nadace za nezměnitelný.

I když si zakladatel nevyhradí právo změnit účel nadace, mohou nastat po vzniku nadace nepředvídané okolnosti, v jejichž důsledku se naplnění účelu stane nemožné nebo obtížně dosažitelné. V takovém případě může o změně účelu nadace rozhodnout soud – i soud však bude vázán projevenou vůlí zůstavitele, takže pokud se účel nadace stane nemožným a pokud jej zakladatel prohlásil za nezměnitelný, nebude ani soud moci účel nadace změnit a nadace vstoupí do likvidace.

K § 327 až 329:

Osnova věnuje vkladům do nadace velkou pozornost. Považuje se za nezbytné ochránit majetkový substrát nadace co nejvíce před rizikem jeho fiktivního vytváření nebo umělého nadhodnocení.

Z hlediska terminologie se opouští výraz splacení vkladu jako obecný termín užívaný zejména dosavadním obchodním zákoníkem. Je tomu tak proto, že stricto sensu se nesplácí vklad, ale předmět vkladu, navíc jen předmět peněžitý (peníze implikují placení), zatímco splacení nepeněžitého předmětu (pozemku, směnky, ochranné známky apod.) je logický i gramatický nonsens. To je důvod, proč se jako obecný pojem zavádí splnění vkladové povinnosti. Odpovídá to právnímu pojetí, že osoba, která se zaváže vložit do právnické osoby určitý vklad, se zavazuje k vkladové povinnosti, plní vkladovou povinnost a jejím splněním se jí zbavuje. Splnit vkladovou povinnost lze buď splacením, je-li předmět vkladu peněžitý, nebo vnesením, jde-li o nepeněžitý předmět.

Osnova se inspiruje teoreticky již značně propracovanou doktrínou vztaženou k právní úpravě vkladů do obchodních společností a rozlišuje terminologicky i pojmově „vklad“ a „předmět vkladu“. Vklad je souhrn majetkových hodnot

vnášených do nadace, předmět vkladu je jednotlivá hmotná věc, jednotlivé právo nebo jiná jednotlivá majetková hodnota, která se vnesením vkladu na nadaci převádí. Z toho důvodu tvoří i různé předměty vnesené do právnické osoby jediným právním jednáním téhož vkladatele jen jeden vklad.

Předměty vkladů mohou být peněžité i nepeněžité. Pro předmět nepeněžitých vkladů se zachovává zákonný požadavek, že musí jít o hodnotu, s níž je spojen předpoklad, že bude poskytovat trvalý výnos. Nově se navrhuje rozšířit dosavadní zákonnou záповěď způsobilosti vkladu být zástavou i na jiné jistoty (kauce). Vlastník tudíž např. nebude moci vložit do nadace věc, ke které někdo jiný uplatnil zadržovací právo.

Jsou-li do nadace vloženy peníze, odvozuje se výše vkladu ze jmenovité hodnoty peněz. Je-li však vkládán nepeněžitý předmět, musí být výše vkladu odvozena z jeho hodnoty, kterou má stanovit znalecký posudek. Protože však normativní význam nemá údaj ve znaleckém posudku, nýbrž určení výše vkladu příslušným právním jednáním (nadační listinou, rozhodnutím o zvýšení nadačního kapitálu), navrhuje se stanovit, že výši vkladu nelze stanovit vyšší částkou, než jaká byla u vkládaného předmětu zjištěna znaleckým posudkem. V určitých případech však není nezbytné, aby předmět vkladu byl oceněn přímo soudním znalcem, proto se připouští i jiné způsoby ocenění vkladu, obdobně jako je tomu např. v úpravě oceňování vkladů do akciové společnosti.

K § 330 až 333:

Navrhuje se zachovat současné pojetí, podle něhož se vyžaduje, aby souhrn výše všech vkladů do nadace dosáhl alespoň sumy 500 000 Kč.

Rovněž se navrhuje převzít z dosavadní úpravy ustanovení o správci vkladů. Zamýšlí se však upřesnit úpravu správcova postavení. K převzetí vkladů pro nadaci musí být určena určitá osoba, a to již v nadační listině.

K § 334:

Ustanovení § 334 je základním ustanovením o rozmnožení nadační jistiny po vzniku nadace. K tomu může dojít především nadačními dary. Splňuje-li předmět daru tytéž náležitosti, jaké se navrhuje stanovit pro předmět vkladu, tedy splňuje-

li předpoklad trvalého výnosu a neslouží-li jako jistota, zavádí se vyvratitelná právní domněnka, že úmyslem dárce bylo věnovat předmět daru do nadační jistiny, avšak jen jde-li o dar nepeněžitý. Právní povaha domněnky nevyklučuje, aby dárce projevil opačnou vůli; pak rozhoduje vůle, jak ji dárce projevil zcizovacím právním jednáním.

K § 335 až 339:

Skupina těchto ustanovení se věnuje majetkovým poměrům nadace. Ve shodě s dosavadní úpravou se navrhuje i nadále požadovat, aby nadační jistina dosahovala alespoň hodnoty stanovené v den založení nadace jako hodnoty minimální. Ve shodě s dosavadní úpravou se i nadále požaduje, aby nadační jistina dosahovala minimálně hodnoty 500 000 Kč.

Pro peněžní vyjádření nadační jistiny se navrhuje označení „nadační kapitál“. Navrhuje se nově, aby do veřejného rejstříku nebyla zapisována nadační jistina (jako souhrn konkrétních majetkových kusů v oceněné hodnotě), protože faktický majetkový substrát se co do hodnoty v čase mění a tyto změny by musely být bez zbytečného odkladu do veřejného rejstříku zapisovány, ale aby tam byla zapsána výše nadačního kapitálu. Jeví se totiž jako potřebné vyjádření souhrnu těchto hodnot k určitému časovému okamžiku fixovat v podobě nadačního kapitálu jako fixního čísla stanoveného k tomuto okamžiku, na něž faktické výkyvy v hodnotách věcí, z nichž nadační majetek sestává, nebudou mít vliv.

Zásady zachování nadačního majetku i nadačního kapitálu jsou v osnově vyjádřeny jednak tím, že přijetí nadačního daru bude mít pravidelně za následek zvýšení nadačního kapitálu v příslušné míře, jednak návrhem normativních konstrukcí, podle nichž může být nadační kapitál zvýšen, případně musí být snižován v závislosti na případných hodnotových pohybech, dotýkajících se nadační jistiny. Změna výše nadačního kapitálu bude zapisována s konstitutivními účinky do veřejného rejstříku. Případný pokles hodnoty nadačního majetku pod 500 000 Kč ovšem nemůže být do výše nadačního kapitálu promítnut, nýbrž musí být - nezdaří-li se nadační jistinu včas doplnit na zákonný limit - řešen zrušením nadace s likvidací nebo její přeměnou.

Nadační jistina má mimořádný význam pro existenci nadace. Proto nová úprava, obdobně jako úprava dosavadní, chrání její zachování. Za tím účelem se vylučuje

možnost zcizit cokoli, co nadační jistinu spoluvytváří, ledaže se tak stane za protiplnění, které do nadační jistiny opět vplyne, anebo vyvolá-li potřebu zcizení nepředvídatelná změna okolností. Také vkladatel nebo dárce může při vkladu nebo daru projevít vůli odchylovající se od těchto pravidel. Složky nadační jistiny nelze ani použít k zajištění dluhu (jako zástavu, jako předmět zajišťovacího převodu nebo jinak). Omezení právních dispozic s nadací se nemohou v plném rozsahu uplatnit v případě, že nadace provozuje obchodní závod; na tento případ pamatuje druhá věta § 339 odst. 1.

K § 340:

Současná úprava nadací detailně stanoví, jak nadace mohou s nadační jistinou nakládat a často jde do neúměrných podrobností. Vzhledem k tomu, že osnova za prvé zamýšlí liberalizovat celkový rámec úpravy nadací zejména umožněním vzniku nadací rodinného typu a nadací provozujících závod a že osnova za druhé obsahuje v závěru třetí části návrh obsáhlé obecné úpravy správy cizího majetku, navrhuje se obecně odkázat na obdobné použití těchto pravidel. Z nich vyplývá, že majetek podrobený úpravě správy cizího majetku musí být zásadně zachován, že nesmí být měněno jeho účelové určení a že - tvoří-li jej peníze - může být investován způsobem obecně považovaným za rozumný. Navržené ustanovení nijak nebrání tomu, aby nadační listina či statut jednotlivých nadací stanovily podmínky přísněji, vyžaduje-li to zájem zakladatele nebo jiná konkrétní potřeba.

Odkazové ustanovení dopadá pouze na nadační jistinu, nikoli na ostatní majetek nadace, netýká se tudíž např. poskytování nadačních příspěvků.

K § 341:

Z platné úpravy se navrhuje převzít pro uvedené případy požadavek ověření účetních závěrek auditorem. Nově má být audit účetní závěrky vyžadován, má-li být podkladem pro rozhodnutí o změně výše nadačního kapitálu, nebo pro rozhodnutí o přeměně nadace.

K § 342 až 348:

Zavedení institutu nadačního kapitálu vyžaduje úpravu rozhodování o jeho zvýšení nebo snížení. Působnost rozhodnout o zvýšení nebo snížení nadačního kapitálu se svěřuje správní radě s tím, že ta potřebuje k takovému rozhodnutí předchodzí souhlas dozorčí rady. Ze zřejmých důvodů se možnost snížit nadační kapitál omezuje jen na mimořádné případy.

K § 349 až 352:

Ustanovení o přidruženém fondu reflektují koncept tzv. „nesamostatných nadací“. Přidružený fond je sice - rovněž jako nadace - vytvářen majetkovým souborem, postrádá však právní subjektivitu, přestože může být zvláštním způsobem označen. Osnova neobsahuje výslovné určení, že fond není právnickou osobou, protože to vzhledem k § 20 principiálně není potřeba; je proti zásadám legislativní techniky stanovovat, že určitý právní následek nenastane, když se pro to, aby nastal, vyžaduje pozitivní zákonné určení.

Vzhledem k zvláštnímu účelovému určení přidruženého fondu jako „nesamostatné nadace“, kdy vlastník svěřuje jako donátor již existující nadaci majetek uvedený pouze do správy, a zůstává tudíž jeho vlastníkem, musí být speciálně vyřešeny důsledky vzniku oprávnění a povinností vázaných na tento majetek a vzniklých po dobu správy.

Protože se při svěřením určitého majetku pro ujednaný účel předpokládá, že zájem donátora sleduje trvalost takového použití tohoto majetku - právě proto, že musí jít o věc způsobilou být jinak předmětem vkladu do nadace - musí tedy splňovat předpoklad trvalého výnosu - vychází osnova z koncepce, že ani případné zrušení spravující nadace s likvidací nemá mít zásadně za následek odnětí přidruženého fondu jeho původně určenému účelu. Z té příčiny se navrhuje stanovit likvidátorovi povinnost, aby při zrušení nadace s likvidací přenesl správu tohoto fondu na jinou k tomu způsobilou osobu.

K § 353 až 356:

Rovněž návrh nové úpravy nadačních příspěvků vychází z dosavadního zákonného pojetí, upřesňuje však některé dosud neřešené aspekty.

Na podněty z oblasti neziskového sektoru se navrhuje vyloučit z okruhu osob oprávněných přijmout nadační příspěvek nad rámec dosavadní úpravy, která pamatuje jen na členy orgánů nadace, i další osoby, a to zaměstnance nadace a osoby blízké zaměstnancům nadace nebo členům jejích orgánů. Pokud jde o zakladatele, nemá být připuštěno, aby mu byly nadační příspěvky, ledaže pro to mluví důvody hodné zvláštního zřetele - např. zřídil-li zakladatel nadaci k podpoře lidí zdravotně postižených a posléze byl i on sám zdravotně postižen. Pokud jde o osoby zakladateli blízké, je nutné vzít v úvahu rozdíl mezi nadacemi veřejně prospěšnými a dobročinnými. Vzhledem k tomu, že osnova nevylučuje, aby zakladatel zřídil dobročinnou nadaci k podpoře osob sobě blízkých, nelze kategoricky vyloučit tyto osoby z práva na příspěvek.

Poskytování nadačních příspěvků stanoveným způsobem je hlavní činností nadace. Podmínky pro poskytnutí nadačních příspěvků určuje statut nadace; s ohledem na zveřejnění statutu ve veřejném rejstříku a na právní účinky tohoto zveřejnění lze vycházet z účinnosti zveřejněných podmínek pro poskytování příspěvků vůči veřejnosti. Nadační příspěvek lze poskytnout jednorázově, anebo i opakovaně, a to buď na neurčito (např. formou renty), anebo i na určitý čas (např. formou stipendia). Zřídit lze i důchodové nadace atd. Do těchto otázek osnova nezasahuje, protože je věcí autonomie vůle zřizovatele nadace a také nadace samotné, jak tyto otázky ve statutu vyřeší.

Ustanovení § 355 sleduje princip zachování nadačního kapitálu a brání, aby nadační příspěvky byly vypláceny na jeho úkor, nebrání však, aby dárce určil něco jiného. Ustanovení § 356 chrání dobrou víru destinatářů. Tam, kde dobrá víra chybí, anebo bude-li příspěvek použit rozporně s jeho určeným účelem, vznikne destinatáři povinnost příspěvek nadaci vrátit.

K § 357:

Navrhuje se upustit od dosavadního pravidla § 22 zák. č. 227/1997 Sb., podle něhož musí nadační listina nebo statut nadace určit, že celkové roční náklady na správu nadace nesmí převýšit určité procento celkových ročních výnosů nebo hodnoty poskytovaných nadačních příspěvků. Toto opatření se v praxi neosvědčilo a na činnost nadací nemá ten dopad, který zákonná úprava předpokládala. Navržená úprava vychází z toho, že nadace účtuje o nákladech na

vlastní správu odděleně, údaj o těchto nákladech musí být zveřejněn ve výroční zprávě a podléhá kontrole auditora. To samo o sobě zajišťuje dostatečnou transparentnost hospodaření nadace ve vztahu k veřejnosti a zejména k případným dárcům. Navržené ustanovení navíc nevyklučuje, aby zakladatel nadace omezil její režijní náklady zvláštním ustanovením v nadační listině.

K § 358 až 361:

Významným prostředkem sledujícím zajištění veřejné kontroly nad činností nadací je výroční zpráva s předepsaným obsahem. Zvláštní konstrukce § 359 sleduje ochranu soukromí dárců i některých destinatářů, kteří mohou uplatnit závazný požadavek na zachování vlastní anonymity. Tento požadavek však lze uplatnit jen do okamžiku, než správní rada nadace výroční zprávu schválí, protože není možné nadaci nutit, aby kvůli opožděně vzneseným požadavkům na zachování anonymity zprávu opakovaně přepracovávala. V té souvislosti je však třeba brát zřetel na postavení člověka, který získal od nadace vyšší příspěvek z humanitárních důvodů, zejména zdravotních, s ohledem na jeho přirozenou vděčnost, emotivní závislost na přispěvateli apod. Proto se navrhuje stanovit, že taková osoba musí být o možnosti žádat zachování vlastní anonymity poučena již při poskytnutí příspěvku; nestane-li se tak, zachovává se jí oprávnění domáhat se ochrany vlastního soukromí a zachování anonymity kdykoli. Výroční zpráva musí být uveřejněna ve veřejném rejstříku a v sídle nadace.

K § 362 až 367:

Navrhuje se zachovat dosavadní označení statutárního orgánu nadace jako správní rady.

Standardním způsobem se navrhuje stanovit způsobilost k výkonu funkce ve správní radě nadace. Se zřetelem k vzoru dosavadní úpravy se navrhuje zachovat stávající způsob volby a odvolávání členů správní rady, avšak rozdílně od dosavadní úpravy toliko zákonnou dispozicí. Zároveň se navrhuje prodloužit funkční období členů správní rady z dosavadních tří až na pět let s tím, že nadační listina může stanovit funkční období jiné.

Byl-li někdo ustaven členem správní rady, aniž pro to splňuje podmínky určené zákonem nebo případně i statutem, zakládá to právní neexistenci volby. Tato neexistence se však nemůže dotknout práv nabytých v dobré víře.

K § 368 až 372:

U velkých nadací musí být zřízena dozorčí rada jako kolektivní kontrolní a revizní orgán. Navrhuje se nařídit povinné zřízení dozorčí rady v nadacích, jejichž nadační kapitál dosahuje alespoň desetinásobku minimální výše. I v tomto směru se vychází z dosavadní úpravy, která se jen v některých směrech upřesňuje. Osnova výslovně neuvádí, že zřízení dozorčí rady v nadacích s nižším nadačním kapitálem může přikázat nadační listina. Zakladatel nadace má právo něco takového nařídit i bez zákonného dovolení. Základní odchylka od dosavadní úpravy spočívá v návrhu pravidla, podle něhož členy dozorčí rady nadace nemá nadále volit správní rada. Není možné zachovat toto pojetí, protože nelze přistoupit na řešení, že statutární orgán právnické osoby rozhoduje o personálním obsazení toho orgánu, který jej má kontrolovat. Z toho důvodu se navrhuje, aby se dozorčí rada sama obnovovala obdobným postupem, jaký platí i pro správní radu.

K § 373 až 375:

Ve shodě s dosavadní úpravou se zachovává funkce revizora pro ty nadace, v nichž se dozorčí rada nezřizuje. Osnova navrhuje zachovat pojetí platné úpravy, podle kterého revizora volí a odvolává správní rada. Nevidí však rozumný důvod pro omezení autonomie vůle zakladatele nadace, a proto poukazuje na jeho právo nařídit v nadační listině i jiný způsob obsazování funkce revizora.

K § 376 až 381:

Ustanovení o zrušení nadace s likvidací obsahují jen některé odchylky a některé podrobnosti ve vztahu k obecné úpravě. Podle těchto speciálních ustanovení rozhoduje o zrušení nadace s likvidací soud, který současně nadaci jmenuje i likvidátora. Jen v případech, kdy se nadace zruší dosažením účelu, pro který byla založena, nebo uplynutím doby, na kterou byla založena, zvolí likvidátora správní rada.

Podle ustanovení § 377 může dojít také k nucenému zrušení nadace s likvidací rozhodnutím soudu z důvodů taxativně uvedených.

Zvláštní účelové určení majetkového substrátu nadace vyžaduje, aby s likvidační podstatou bylo naloženo jinak, než jaký cíl sleduje obecná úprava likvidace. Tomu odpovídá navržené řešení, které zakazuje zpeněžení likvidační podstaty nad rámec potřeby vyrovnat dluhy nadace. Zbývající část likvidační podstaty má být naopak zachována a má s ní být naloženo tak, aby mohla co možná sloužit účelu, jemuž byl majetek nadace svěřen.

K § 382 až 393:

Je dáno povahou věci, že připustit rozdělení nadace by neodpovídalo jejímu základnímu určení. Z té příčiny se připouští pouze sloučení nadací, a to buď s jinými nadacemi, anebo s nadačním fondem. Osnova preferuje vzájemné slučování nadací. Fúzi nadace s nadačním fondem se navrhuje připustit, jen bude-li nástupnickou osobou nadace.

Změnu právní formy nadace na nadační fond se navrhuje připustit jen za podmínky, že to zakladatel nadace v nadační listině výslovně připustil. Toto opatření se chápe jako zcela mimořádné nouzové řešení majetkových obtíží nadace, jinak nepřekonatelných a navrhuje se připustit je jen za této situace.

K § 394 až 401:

Navrhuje se zachovat bipartici soukromých fundací v podobě nadací a nadačních fondů. Nadační fondy byly do našeho právního řádu vtěleny v roce 1997 po vzoru někdejšího rakouského zákona z r. 1974, jejich úprava se ujala, a není tudíž důvod v krátké době pojetí a právní úpravu nadačních fondů obsahově měnit.

Co do metody se osnova rozchází s dosavadní zákonnou úpravou a upravuje právní poměry nadací a nadačních fondů jako oddělenou, což sleduje vyšší přehlednost a zároveň i úspornost normativních konstrukcí.

Nadační fond se od nadace liší především tím, že neslouží trvalému účelu, tudíž není nutné stanovit, aby vklady a dary do nadačního fondu splňovaly předpoklad trvalého výnosu. Naopak, majetek nadačního fondu může být celý spotřebován k

účelu, pro nějž byl založen. Z toho důvodu se ani pro výši majetku a kapitálu nadačního fondu nestanovují žádné limity. Ze stejných důvodů nejsou ani podnikatelské a investiční aktivity nadačního fondu výrazně omezeny.

Změna právní formy nadačního fondu na nadaci zásadně možná není, protože tím by se změnil přechodný účel nadačního fondu na účel trvalý a nastolilo by se řešení odporující soukromé vůli zřizovatele. Projeví-li však zřizovatel v zakladatelském právním jednání opačnou vůli, není ústavně konformní důvod tomu bránit.

K § 402 až 418:

Bipartici právnických osob korporativního a fondového typu, vlastní klasickému právu, rozmnožila moderní doba o některé další útvary. Proto také navrhovaná úprava chápe korporace a fundace jen jako hlavní, nikoli však jako jediné subtypy kategorie právnických osob. Vedle nich mají od 19. stol. v soukromém právu zvláštní místo také ústavy.

Pro ústavy je typická kombinace věcného základu s osobním prvkem za účelem trvalé nebo dlouhodobé služby nějakému prospěšnému účelu. Od korporace se ústav liší tím, že jejich osobní prvek zajišťuje řízení a fungování ústavu a není nutně spojen s členstvím (takže rozhodování v něm podléhá principu hierarchie, nikoli demokracie). Od nadace se ústav liší tím, že věcný substrát není nezcizitelný, takže jmění ústavu může být případně i zkonsumováno. Definiční význam pro ústav má zejména jeho účel spočívající v poskytování služeb, takže z tohoto hlediska jsou pro ústav významní ti, kdo služby ústavu užívají (destinatáři). Ústavy mohou být soukromoprávní i veřejnoprávní (např. školy, muzea, nemocnice, vědecké nebo výzkumné ústavy). Veřejnoprávní ústavy mohou mít v působnosti i výkon veřejné moci, pak se někdy mluví o veřejném ústavu; toto pojetí má ale význam pro administrativní právo, nikoli pro právo soukromé.

Obecná úprava právnických osob typu ústavů zatím v našem právu chybí, což vyvolává jisté praktické obtíže. Proto se navrhuje zahrnout do občanského zákoníku i základní ustanovení o ústavech.

Ústav je definován svým účelem, tj. poskytováním služeb. Pro hierarchické uspořádání ústavu je typické, že jeho statutární orgán je monokratický (ředitel), odpovědný správní radě, která ho do funkce jmenuje a odvolává.

PODĚKOVÁNÍ ANNA KK, o. s.

ANNA KK, o. s. děkuje JUDr. Lence Deverové za pomoc se zpracování této metodiky.

ANNA KK, o. s. děkuje také Karlovarskému kraji, který finančně podpořil vznik metodiky a právního poradenství JUDr. L. Deverové.